

SARDAR PATEL GOOD GOVERNANCE CM FELLOWSHIP PROGRAM 2025-26

Included with this document contains the General Administration Department Government Resolution no. GAD/MSM/e-file/1/2023/7162/ARTD2 dated 24/11/2023 in Gujarati and English and Government Resolution no. GAD/MSM/e-file/1/2024/6058/ARTD2 dated 18/11/2024 in Gujarati. In case of any issue concerning out of the GR, the Gujarati version will be considered final.

સામાન્ય વહીવટ વિભાગનો ઠરાવ ક્રમાંક GAD/MSM/e-file/1/2023/7162/ARTD2 તારીખ 24/11/2023 ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં અને ઠરાવ ક્રમાંક GAD/MSM/e-file/1/2024/6058/ARTD2 તારીખ 18/11/2024 આ સાથે સામેલ છે. GR ના કોઈ પણ મુદ્દાના કિસ્સામાં, ગુજરાતી સંસ્કરણને અંતિમ ગણવામાં આવશે.

Sardar Patel Good Governance CM Fellowship Program 2025-26 has been implemented by the Hon. Chief Minister. The plan is to appoint fellows who can contribute towards good governance in the state of Gujarat by using a modern and effective approach in policy making and service delivery processes and serve as catalysts for change in government departments and create an environment of innovation, efficiency and excellence. The applicant has to apply online on <http://spipa.gujarat.gov.in/> for this fellowship from 18/11/2024 (from 02:00 pm onwards) to 17/12/2024 (till 11:59pm)

<http://spipa.gujarat.gov.in/> → [SARDAR PATEL GOOD GOVERNANCE CM FELLOWSHIP PROGRAM 2025-26](#)

સરદાર પટેલ ગુડ ગવર્નન્સ સી.એમ. ફેલોશીપ ૨૦૨૫-૨૬ અંતર્ગત નીતિનિર્માણ અને સેવા વિતરણ પ્રક્રિયાઓમાં આધુનિક અને અસરકારક અભિગમનો ઉપયોગ કરીને ગુજરાત રાજ્યમાં સુશાસનની દિશામાં યોગદાન આપી શકે તેમજ સરકારી વિભાગોમાં પરિવર્તન માટે ઉત્પ્રેરક તરીકે સેવા આપી શકે તેમજ નવીનતા, કાર્યક્ષમતા અને શ્રેષ્ઠતાનું વાતાવરણ ઊભું કરી શકે તે હેતુથી ફેલોને નિમણુક આપવાની યોજના માન.મુખ્યમંત્રીશ્રી ધ્વારા અમલમાં મૂકવામાં આવેલ છે. જે અન્વયે ઉમેદવારે <http://spipa.gujarat.gov.in/> વેબસાઈટ પર તા.18/11/2024 (બપોરે 14:00 કલાકથી) થી તા.17/12/2024 (સમય રાત્રિના 11:59 કલાક સુધી) દરમિયાન ઓનલાઈન અરજી કરવાની રહેશે.

<http://spipa.gujarat.gov.in/> → [SARDAR PATEL GOOD GOVERNANCE CM FELLOWSHIP PROGRAM 2025-26](#)

The monthly stipend is Rs. 1,00,000/- + Rs. 10,000 (LTA)

મળવાપાત્ર માસિક સ્ટાઈપેન્ડ – રૂ.૧,૦૦,૦૦૦/- + રૂ.૧૦,૦૦૦/- (એલ.ટી.એ.)

Age criteria: Should not be more than 35 years as on 17/12/2024

વયમર્યાદા: તા.૧૭/૧૨/૨૦૨૪ની સ્થિતિએ ૩૫ વર્ષથી વધુ નહીં.

Application Fees (Non Refundable): Rs. 500/-

All applicants have to mandatorily pay non refundable fees of Rs. 500/-. Else, your application form will not be considered valid.

અરજી ફી (Non Refundable): રૂ.૫૦૦/-

તમામ ઉમેદવારોએ અરજી ફી રૂ.૫૦૦/- ભરવી ફરજિયાત છે. અન્યથા આપની અરજી માન્ય ગણાશે નહીં. અરજી ફી Non Refundable છે.

How to apply:-

To fill the online application form, the applicant has to visit <http://spipa.gujarat.gov.in/> → SARDAR PATEL GOOD GOVERNANCE CM FELLOWSHIP 2025-26

અરજી કરવાની રીત :-

ઓનલાઇન અરજીપત્રક ભરવા માટે <http://spipa.gujarat.gov.in/> → [SARDAR PATEL GOOD GOVERNANCE CM FELLOWSHIP 2025-26](#) પર ક્લિક કરવાનું રહેશે.

Important Things to keep in mind while applying

- The applicants will have to fill their name as per the name in SSC mark sheet.
- The applicant should have to pass the SSC, HSC and the graduation with minimum 60% marks
- Applicant also has to fill the details if graduation or post graduation is done from Prime national institute
- Applicant also has to fill the details if graduation or post graduation is done from International/foreign University/Institute
- If the applicant has experience in a Government/Private organization for a period of three years or more, it should be indicated.
- In the online application, the applicant has to write a personal statement in 1000 to 1200 words about his/her suitability as a fellow And don't use special characters (!@#%&*()??|><"'; etc.) while writing the personal statement. Otherwise your application will not be submitted.
- The subject/project mentioned in Annexure-1 of the resolution dated 18/11/2024 attached herewith instead of the subject/project mentioned in row-12, column-2 of the sheet mentioned in Annexure-2 of the resolution dated 24/11/2023 attached herewith shall be considered valid. All candidates should take note of this

અરજી કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની અગત્યની બાબતો.

- અરજદારે તેમનું નામ એસ.એસ.સી.ની માર્કશીટમાં આપેલ હોય તે રીતે લખવાનું રહેશે.
- એજ્યુકેશનમાં એસ.એસ.સી., એચ.એસ.સી. અને ગ્રેજ્યુએશનમાં 60% કે તેથી વધુ માર્ક્સ ધરાવતા ઉમેદવારો જ ઓનલાઇન અરજી કરવાની રહેશે.
- અરજદારે પ્રાઇમ નેશનલ ઇન્સ્ટિટ્યુટમાંથી સ્નાતક અથવા અનુસ્તાકનો અભ્યાસ કરેલ હોય તો જ તેની વિગત આપવાની રહેશે.
- અરજદારે આંતરરાષ્ટ્રીય/વિદેશની યુનિવર્સિટી/ઇન્સ્ટિટ્યુટમાંથી સ્નાતક અથવા અનુસ્તાકનો અભ્યાસ કરેલ હોય તો જ તેની વિગત આપવાની રહેશે.
- અરજદારે ત્રણ વર્ષ કે તેથી વધુ સમયગાળા માટે સરકારી/પ્રાઇવેટ સંસ્થામાં સર્વિસ કરેલ હોય તો તે દર્શાવવાની રહેશે.
- સરકારશ્રી શા માટે તમને સી.એમ. ફેલોશિપ તરીકે પસંદ કરે તે બાબતનું ઓનલાઇન અરજીમાં અરજદારે વ્યક્તિગત નિવેદન (Personal Statement) 1000 થી 1200 શબ્દોમાં આપવાનું રહેશે તેમજ Personal Statement લખતી વખતે સ્પેશિયલ ક્લેરક્ટર (!@#%&*()??|><"'; etc.) નો ઉપયોગ કરવો નહીં. અન્યથા આપની એપ્લિકેશન સબમિટ થશે નહીં.
- આ સાથે સામેલ તા.૨૪/૧૧/૨૦૨૩ના ઠરાવના પરિશિષ્ટ - ૨ માં દર્શાવેલ પત્રકના ક્રમ-૧૨ના કોલમ -૨માં દર્શાવેલ વિષય/પ્રોજેક્ટને બદલે આ સાથે સામેલ તા.૧૮/૧૧/૨૦૨૪ના ઠરાવના પરિશિષ્ટ -૧માં દર્શાવેલ વિષય/પ્રોજેક્ટને માન્ય ગણવાનો રહેશે. જેની સર્વે ઉમેદવારોએ નોંધ લેવી.

Contact

In case of any queries regarding the form, you may contact on edpspipa@gmail.com

સંપર્ક:

ઓનલાઇન અરજી કરતી વખતે આવતી સમસ્યાઓના અંગે પૃચ્છા કરવા માટે edpspipa@gmail.com પર ઈ-મેઇલ મારફત કરવાની રહેશે.

સરદાર પટેલ ગુડ ગવર્નન્સ સી.એમ.
ફેલોશીપ અંતર્ગત ફેલો તરીકે નિમણૂક
આપવા બાબત.

ગુજરાત સરકાર

સામાન્ય વહીવટ વિભાગ

ઠરાવ ક્રમાંક: GAD/MSM/e-file/1/2023/7162/ARTD2

સચિવાલય, ગાંધીનગર.

તા. ૨૪/૧૧/૨૦૨૩

- વંચાણમાં લીધા:- (૧) સામાન્ય વહીવટ વિભાગનો તા.૨૫/૦૯/૨૦૦૯નો ઠરાવ
ક્રમાંક:વહસ/૧૦૨૦૦૯ /૧૭૬૩/વસુતાપ્ર(૨)
(૨) સામાન્ય વહીવટ વિભાગનો તા.૧૪/૧૨/૨૦૧૧નો ઠરાવ ક્રમાંક:
વહસ/૧૦૨૦૦૯/૧૭૬૩/વસુતાપ્ર(૨)

પ્રસ્તાવના:-

વંચાણમાં લીધેલ ઠરાવોથી મુખ્યમંત્રીશ્રી ફેલોશીપ કાર્યક્રમ અમલમાં મૂકવામાં આવેલ. યુવાવર્ગ રાજ્ય અને દેશના વિકાસમાં શ્રેષ્ઠ ફાળો આપી શકે તે આ કાર્યક્રમનો ધ્યેય છે. ઠરાવોની જોગવાઈઓમાં સુધારા કરવાની બાબત વિચારણા હેઠળ હતી. સરકારશ્રી દ્વારા પુખ્ત વિચારણાને અંતે નીચે મુજબ ઠરાવવામાં આવે છે.

ઠરાવ:-

- આ કાર્યક્રમ “સરદાર પટેલ ગુડ ગવર્નન્સ સી.એમ. ફેલોશીપ” તરીકે ઓળખાશે.
- (૧) ફેલોશીપ કાર્યક્રમમાં પસંદગી પ્રક્રિયાને અંતે ૨૦ ફેલોને નિમણૂક આપવામાં આવશે, જો કે, વાસ્તવિક જરૂરિયાત સમય પર નક્કી કરવામાં આવશે.
- (૨) આ કાર્યક્રમ માટે પસંદગી પામનાર ફેલોને માસિક સ્ટાઇપેન્ડ રૂ.૧,૦૦,૦૦૦+ રૂ.૧૦,૦૦૦/- (એલ.ટી.એ) આપવામાં આવશે.
- (૩) આ કાર્યક્રમ અંગે ફેલોની બોલીઓ અને શરતો, વિવિધ વિભાગ/પ્રભાગ કચેરીઓ અને એજન્સીઓએ કરવાની કામગીરી, અલગ અલગ સમિતિઓની કામગીરી વિગેરે બાબતોને આવરી લઈ માર્ગદર્શિકા નિયત કરવામાં આવેલ છે જે પરિશિષ્ટ-૧ મુજબની રહેશે. જે મુજબ સબંધિતોએ કામગીરી હાથ ધરવાની રહેશે.
- (૪) આ કાર્યક્રમનું સમગ્ર સંકલન સામાન્ય વહીવટ વિભાગ, વહીવટી સુધારણા અને તાલીમ પ્રભાગના માર્ગદર્શન હેઠળ સરદાર પટેલ લોક પ્રશાસન સંસ્થા(સ્પીપા), અમદાવાદ દ્વારા કરવામાં આવશે અને આ અંગેની ગ્રાન્ટ સ્પીપાના હવાલે મુકવાની રહેશે.

- (પ) સ્પીપા દ્વારા બહોળી પ્રસિદ્ધિ ધરાવતા વર્તમાનપત્રમાં જાહેરાત આપીને સમાન પ્રવેશ, ખુદી સ્પર્ધા અને પારદર્શક પસંદગીના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરીને ઓનલાઇન અરજીઓ મેળવવાની રહેશે.
- (ડ) આ કાર્યક્રમ અન્વયે પસંદગીની પ્રક્રિયા હાથ ધરવા જરૂરી કામગીરી અર્થે ચકાસણી અને શોર્ટલિસ્ટિંગ સમિતિ(SSC), પસંદગી સમિતિ (SC) અને ખાસ પસંદગી સમિતિ (SSC)નું પરિશિષ્ટ-૧ માં દર્શાવ્યા મુજબ ગઠન કરવામાં આવેલ છે.
- (ઢ) ચકાસણી અને શોર્ટલિસ્ટિંગ સમિતિ (SSC) આવેલ અરજીઓની ચકાસણી કરીને ઓછામાં ઓછા છ ગણા ઉમેદવારોના વ્યક્તિગત એકરાર IIM-અમદાવાદના નિષ્ણાત પાસે મુલ્યાંકન કરાવશે અને તે પૈકીના ઓછામાં ઓછા ત્રણ ગણા ઉમેદવારોની પેનલની પસંદગી સમિતિને ભલામણ કરશે. પસંદગી સમિતિ શૈક્ષણિક લાયકાત, વ્યક્તિગત નિવેદન અને રૂબરૂ મુલાકાતના આધારે આ કાર્યક્રમના ધ્યેયો અને ઉમેદવારની સુસંગતતા ધ્યાને લઈ પસંદગી માટે ભલામણ કરશે.
- (ઠ) આ કાર્યક્રમ અંતર્ગત નિમણૂક પામનાર ફેલોએ પ્રથમ સરદાર પટેલ લોક પ્રશાસન સંસ્થા, ઇસરો સામે, અમદાવાદ ખાતે હાજર થવાનું રહેશે. જ્યાં તેમણે ૨ અઠવાડિયાની તાલીમ મેળવવાની રહેશે. સ્પીપા દ્વારા IIM અમદાવાદના સહયોગથી ફેલો માટેની તાલીમનું આયોજન કરવાનું રહેશે અને સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન કરવાનું રહેશે. તાલીમ કાર્યક્રમની મુખ્ય બાબતો પરિશિષ્ટ-૩ મુજબ રહેશે.
- (ઠ) આ કાર્યક્રમમાં નિમણૂક મેળવનાર ફેલો પાસેથી આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ- ૪ મુજબનું બાંહેધરી પત્રક તથા નિયમોનુસારનું મેડીકલ પ્રમાણપત્ર મેળવી લેવાના રહેશે.
- (૧૦) નિમણૂક પામેલ ફેલોને સરકારશ્રીની જુદી જુદી યોજનાઓ/પ્રોજેક્ટ માટે સંબંધિત વિભાગ/ખાતાના વડાની કચેરીમાં ફાળવણી કરવામાં આવશે અને સંબંધિત ફેલોને માર્ગદર્શક ફાળવવામાં આવશે. જે આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ-૨ મુજબ રહેશે. ફેલોની ફાળવણી અને માર્ગદર્શક અંગે સક્ષમ કક્ષાએ મંજૂરી મેળવી જરૂરી ફેરફાર કરી શકાશે.
- (૧૧) સંબંધિત વિભાગ/ખાતાના વડાની કચેરી દ્વારા ફેલોની નોંધાયેલ હાજરીના આધારે દરમાસની ત્રીજી તારીખ સુધીમાં સ્પીપા અમદાવાદને પ્રમાણપત્ર મોકલી આપવાનું રહેશે જેના આધારે સ્પીપા અમદાવાદ દ્વારા સમયસર સ્ટાઈપેન્ડની ચુકવણી મોડામાં મોડી દરમાસની ૭મી તારીખ સુધીમાં અચૂક કરવાની રહેશે.
- (૧૨) જે વિભાગ/ખાતાના વડાની કચેરીમાં ફેલો મુકવામાં આવે તેમના માટે નીચે મુજબની વ્યવસ્થા કરવાની રહેશે.
- (૧) બેઠક વ્યવસ્થા અને સ્વતંત્ર લેપટોપ
  - (૨) ફેલોની કામગીરીનો વર્કચાર્ટ તૈયાર રાખવો.
  - (૩) ફેલોને પ્રોજેક્ટ માટે મુસાફરી કરવાની થાય તો વાહન ઉપલબ્ધ કરાવવું.
  - (૪) ફેલોની હાજરી અંગેનું પ્રમાણપત્ર દરમાસની ત્રીજી તારીખ સુધીમાં સ્પીપા અમદાવાદને અવશ્ય મોકલી આપવું.

- (પ) ફેલો ત્રિમાસિક અહેવાલ સમયસર સરદાર પટેલ લોકપ્રશાસન સંસ્થા(સ્પીપા), અમદાવાદને મોકલી આપે તે સુનિશ્ચીત કરવું.
- (૧૩) આ કાર્યક્રમ માટેનો ખર્ચ બજેટ સદર ખર્ચ ડીમાન્ડ નં.૩૩, મેજરહેડ-૨૦૫૨-સચિવાલય, સામાન્ય સેવાઓ, સબ મેજર હેડ-૦૦, માઈનોર હેડ-૦૮૦-સચિવાલય, સબ હેડ-૧૦-મુખ્યમંત્રીશ્રીનો ફેલોશીપ પ્રોગ્રામ-નોન પ્લાન ખાતે ઉઘારવાનો રહેશે.
- (૧૪) પ્રસ્તુત કાર્યક્રમના અમલ માટે અંદાજીત ૩.૫ કરોડ ના ખર્ચને ધ્યાને લઈને ચાલુ વર્ષ દરમ્યાન રૂ. ૫૧,૦૦,૦૦૦/- (એકાવન લાખ પુરા)નો ખર્ચ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે તથા અન્ય જોગવાઈ આગામી નાણા વર્ષમાં કરવામાં આવશે.
- (૧૫) આ ઠરાવ અને સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ- ૧ થી ૪ ની જોગવાઈઓનું પાલન કરવા જણાવવામાં આવે છે.
- (૧૬) આ કાર્યક્રમનો પ્રગતિ અહેવાલ નિયમિત ઘોરણે સામાન્ય વહીવટ વિભાગ વહીવટી સુધારણા અને તાલીમ પ્રભાગ મારફતે માન.મુખ્યમંત્રીશ્રીના કાર્યાલયને સાદર કરવાનો રહેશે.

આ ઠરાવ આ વિભાગની સરખા ક્રમાંકની ફાઈલ ક્રમાંક પર નાણા વિભાગની તા. ૧૦/૧૧/૨૦૨૩ અને સરકારશ્રીની તા. ૨૪/૧૧/૨૦૨૩ થી મળેલ મંજૂરી અન્વયે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે.

ગુજરાતના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે,

(રાજેન્દ્રસિંહ રાઠોડ)

સરકારના નાયબ સચિવ
સામાન્ય વહીવટ વિભાગ

- ❖ માન. રાજ્યપાલશ્રીના અગ્રસચિવશ્રી, રાજભવન, ગાંધીનગર
- માન. મુખ્યમંત્રીશ્રીના મુખ્ય સલાહકારશ્રી/ સલાહકારશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- માન.મુખ્યમંત્રીશ્રીના અધિક મુખ્ય સચિવશ્રી/સચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- માન.વિરોધપક્ષના નેતાશ્રીના અંગત સચિવશ્રી, ગુજરાત વિધાનસભા, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- મુખ્ય સચિવશ્રીના અધિક સચિવશ્રી, મુખ્ય સચિવશ્રીનું કાર્યાલય, સચિવાલય, ગાંધીનગર
- ❖ સચિવશ્રી, ગુજરાત વિધાનસભા સચિવાલય, ગાંધીનગર
- ❖ સચિવશ્રી, ગુજરાત જહેર સેવા આયોગ,ગાંધીનગર.
- ❖ સચિવશ્રી, ગુજરાત તકેદારી આયોગ, ગાંધીનગર.
- ❖ રજીસ્ટ્રારશ્રી, ગુજરાત હાઇકોર્ટ, અમદાવાદ.

- અધિક મુખ્ય સચિવશ્રી/અગ્ર સચિવશ્રી/સચિવશ્રી, સચિવાલયના સર્વે વિભાગો
- સચિવશ્રી, ગુજરાત મુલ્કી સેવા ટ્રીબ્યુનલ, ગાંધીનગર
- સચિવશ્રી, ગુજરાત ગૌણ સેવા પંસંદગી મંડળ, ગાંધીનગર
- સચિવશ્રી, ગુજરાત પંચાયત સેવા પંસંદગી મંડળ, ગાંધીનગર
- સચિવશ્રી, ગુજરાત માહિતી આયોગ, સેક્ટર-૧૦, ગાંધીનગર
- મહાનિદેશકશ્રી, સરદાર પટેલ લોક પ્રશાસન સંસ્થા, અમદાવાદ
- નાયબ સેક્શન અધિકારીની સીલેક્ટ હાઇલ.
- શાખા સીલેક્ટ હાઇલ.

❖ પત્ર ધવારા

પરિશિષ્ટ-૧

સરકારમાં ફેલોની નિમણૂક માટેની પ્રક્રિયા અને માર્ગદર્શિકા

ગુજરાત સરકારમાં ફેલોની નિમણૂક/ફેલોના બેડાણ માટેની કાર્યપદ્ધતિ અને માર્ગદર્શિકા રદ કરીને નીચે મુજબની કાર્યપદ્ધતિ અને માર્ગદર્શિકામાં જ્યાં સુધી આ માર્ગદર્શિકામાં સુધારો કરવામાં ન આવે કે નવી માર્ગદર્શિકા પ્રસિદ્ધ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી નિયત કરવામાં આવે છે આ માર્ગદર્શિકા પ્રસિદ્ધ થયા તારીખથી અમલી બનશે.

યોજનાનો હેતુ અને અવકાશ

હેતુ - નીતિનિર્માણ અને સેવા વિતરણ પ્રક્રિયાઓમાં આધુનિક અને અસરકારક અભિગમનો ઉપયોગ કરીને ગુજરાત રાજ્યમાં સુશાસનની દિશામાં યોગદાન આપવું, સરકારી વિભાગોમાં પરિવર્તન માટે ઉત્પ્રેરક તરીકે સેવા આપવી, નવીનતા કાર્યક્ષમતા અને શ્રેષ્ઠતાનું વાતાવરણ ઊભું કરવું.

વ્યાખ્યા: નીચેની વ્યાખ્યા વર્તમાન સૂચનાઓના હેતુ માટે લાગુ પડે છે

૨.૧ ફેલો એટલે સીએમ ફેલો જેમને તેમના અનુભવના આધારે તેમના નિયુક્ત કાર્યક્ષેત્ર પર નિમવામાં આવશે તેઓ સ્વતંત્ર નિષ્ણાતો રહેશે. જે કોઈ ચોક્કસ સંસ્થા સાથે કાયમી રૂપે સંકળાયેલા ન હોય અથવા તેઓ વ્યક્તિગત ધોરણે ભરતી કરેલી સંસ્થાના કર્મચારી પણ હોઈ શકે. તેઓ સામાન્ય રીતે પ્રોજેક્ટ અમલીકરણ દેખરેખ, ઉચ્ચ તકનીકી વિષય પર વિશિષ્ટ નિષ્ણાત તરીકે રહેશે સલાહ, નીતિ માર્ગદર્શન, વિશેષ અભ્યાસ, અનુપાલન દેખરેખ, તાલીમ અથવા અમલીકરણ દેખરેખ માટે ભરતી કરવામાં આવે છે.

૨.૨ "CM ફેલોશિપ" સલાહ અથવા વ્યાવસાયિક પ્રકારની સેવાઓને આવરી લેતી શ્રેણી છે જે ફેલો દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવે છે. આ સેવાઓમાં સામાન્ય રીતે નિષ્ણાત અથવા વ્યૂહાત્મક સલાહ પૂરી પાડવાનો સમાવેશ થાય છે દા.ત. સંચાલન, નીતિ કે સંચાર. સલાહકાર અને પ્રોજેક્ટ સંબંધિત સેવાઓ જેમાં, ઉદાહરણ તરીકે, શક્યતા અભ્યાસ, પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટ, એન્જિનિયરિંગ સેવાઓ, આર્કિટેકચરલ સેવાઓ, ફાઇનાન્સ એકાઉન્ટિંગ અને કરવેરા સેવાઓ, તાલીમ અને વિકાસ વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.

૨.૩ આ માર્ગદર્શિકાના હેતુ માટે સક્ષમ અધિકારી તરીકે અગ્ર સચિવશ્રી(વસુતાપ્ર) રહેશે અથવા કોઈ પણ અધિકારી કે જેને અગ્ર સચિવશ્રી(વસુતાપ્ર) દ્વારા નિયુક્ત કરવામાં આવશે તે રહેશે.

૨.૪ "સ્ટાઇપેન્ડ"નો અર્થ છે સંકલિત ચુકવણી કે જે ગુજરાત સરકાર દ્વારા માસિક ધોરણે ફેલોને નિમણૂકની શરતો અનુસાર દર મહિને કરવામાં આવશે અને તે પગારની શ્રેણીમાં આવશે નહીં.

૩. ફેલોશિપ નિયમો અને શરતો

૩.૧ કાનૂની દરજ્જો: ફેલો પાસે સ્વતંત્ર ફેલોનો કાનૂની દરજ્જો રહેશે અને તેને કોઈપણ હેતુ માટે, ગુજરાત સરકારના "સ્ટાફ મેમ્બર" તરીકે અથવા ગુજરાત સરકારના "અધિકારી/કર્મચારી" તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં.

૩.૨ વર્તણૂકના ધોરણો:

૩.૨.૧ ફેલો તેમની કામગીરીના સંદર્ભમાં ગુજરાત સરકાર સિવાયના કોઈપણ સત્તાધિકારી પાસેથી સૂચના માંગશે નહીં કે સ્વીકારશે નહીં, ફેલો તેમની કામગીરીના સમયગાળા દરમિયાન સરકારના હિતોને પ્રતિકૂળ અસર કરે તેવા કોઈ પગલાં ભરશે નહીં.

ફેલો ગુજરાત સરકારના હિતોને સંપૂર્ણ રીતે ધ્યાનમાં રાખીને તેમની જવાબદારીઓ નિભાવશે ફેલો ગુજરાત સરકારના કોઈપણ પ્રતિનિધિ, અધિકારી/કર્મચારી અથવા અન્ય કામગીરીથી ઉદભવતા અથવા તેના સંબંધિત કોઈપણ પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ લાભ મેળવશે નહીં. રાજ્યના તમામ કાયદાઓ, વટહુકમો, નિયમોનું અને વર્તણૂકના ધોરણોનું પાલન કરશે. કામગીરી દરમિયાન ફેલો વર્તણૂકના ધોરણોનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ જશે તો તેની ફેલોશીપનો અંત લાવવામાં આવશે.

જાતીય શોષણ અને દૂર વ્યવહાર પર પ્રતિબંધ

ફેલોએ તેમની કામગીરી દરમિયાન કાર્યસ્થળે મહિલાઓની જાતીય સતામણી એક્ટ-૨૦૧૩નું અને ભારત સરકાર અને ગુજરાત સરકાર દ્વારા આ સંદર્ભે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવેલ કાયદા અને નિયમો અથવા કાયદા અથવા નિયમોમાં કરવામાં આવેલ સુધારાનું પાલન કરવાનું રહેશે તથા આ જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન એ ફેલોશીપની શરતોનો ભંગ થયેલ ગણવામાં આવશે અને જેથી ફેલોશીપનો અંત લાવવા સહિતની સજાની જોગવાઈ કરવાની રહેશે.

વધુમાં, ઉક્ત કાયદા/નિયમનો ભંગ થયેથી સંબંધિત સત્તાધિકારીને યોગ્ય રીતે કાનૂની કાર્યવાહી કરવામાં ગુજરાત સરકાર બંધનકર્તા રહેશે નહીં.

૩.૩ અધિકારો, કોપીરાઈટ્સ, પેટન્ટ્સ અને અન્ય માલિકીના અધિકારો:

૩.૩.૧ રાજ્ય સરકાર દ્વારા સંબંધિત ફેલોને પુરા પાડવામાં આવેલ કોઈપણ સાધન કે સંસાધનની માલિકી ગુજરાત સરકારની રહેશે અને આ ફેલોશીપ પૂર્ણ થયેથી અથવા જરૂરિયાત પૂર્ણ થયેથી સંબંધિત વિભાગ/કચેરીને આ સાધનો પરત કરવાના રહેશે આ સાધન ફેલો અને જે તે વિભાગ કે કાર્યસ્થળ દ્વારા જે સ્થિતિમાં આપવામાં આવ્યા હોય તે જ સ્થિતિમાં પરત કરવાના રહેશે વધુમાં આ સાધનના સામાન્ય ઘસારા સિવાય થયેલ નુકશાનીની ગુજરાત સરકારને ભરપાઈ કરવા માટે ફેલો બંધનકર્તા રહેશે.

૩.૩.૨ ગુજરાત સરકાર તમામ બૌદ્ધિક સંપત્તિ અને અન્ય માલિકીના હકો માટે હકદાર રહેશે, જેમાં પેટન્ટ, કોપીરાઈટ અને ટ્રેડમાર્કનો સમાવેશ થાય છે, જે ઉપરાંત ઉત્પાદનો, પ્રક્રિયાઓ, શોધો, વિચારો, જાણકારીઓ અથવા દસ્તાવેજોના સંદર્ભમાં, અને અન્ય સામગ્રી કે જે ફેલોએ ફેલો પ્રોગ્રામ હેઠળ ગુજરાત સરકાર માટે વિકસાવી હશે અને જે ફેલો પ્રોગ્રામની કામગીરીના પરિણામે અથવા તે દરમિયાન ઉત્પાદન અથવા તૈયાર અથવા એકત્રિત કરવામાં આવશે. અથવા આ કામગીરી સાથે સંકળાયેલ તમામ બાબતો કે ઉત્પાદનો, દસ્તાવેજો અને અન્ય સામગ્રીઓ માટે ગુજરાત સરકારમાં નિમણૂક દરમિયાન કરવામાં આવેલ કાર્યોનો સમાવેશ થાય છે.

ઉપરોક્ત જોગવાઈને આધીન, તમામ નકશા, રેખાંકનો, ફોટોગ્રાફ્સ, મોડેલ્સ, યોજનાઓ, અહેવાલો, અંદાજો, ભલામણો, દસ્તાવેજો અને અન્ય તમામ ડેટા ફેલો પ્રોગ્રામ હેઠળ અથવા આવા ફેલો પ્રોગ્રામના પરિણામે ફેલો દ્વારા સંકલિત અથવા પ્રાપ્ત કરવામાં આવશે તેના પર ગુજરાત સરકારની માલિકી રહેશે અને ગુજરાત સરકાર દ્વારા વાજબી સમયે અને વાજબી સ્થળોએ ઉપયોગ અથવા નિરીક્ષણ માટે ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવશે. તેને ગોપનીય માનવામાં

આવશે અને ફેલો પ્રોગ્રામ હેઠળ કામ પૂર્ણ થયા પછી માત્ર ગુજરાત સરકારના અધિકૃત અધિકારીઓને જ પહોંચાડવાના રહેશે, જેની ફેલોએ બાંહેધરી અને સંમતિ આપવાની રહેશે.

– દસ્તાવેજો અને માહિતીની ગોપનીયતા:

ફેલો ગુજરાત રાજ્યમાં લાગુ થતા સંબંધિત ગોપનીયતાના કાયદા અને નિયમોની જોગવાઈઓને આધીન કામગીરી કરવાની રહેશે. ફેલો, ગુજરાત સરકારની પૂર્વ મંજૂરી સિવાય તેમની ફરજો અંગે કોઈ પુસ્તક અથવા લેખોનું સંકલન પ્રકાશિત કરી શકશે નહીં અથવા ટીવી/રેડિયો પ્રસારણ/સોશિયલ મીડિયામાં ભાગ લઈ શકશે નહીં અથવા લેખનું યોગદાન આપી શકશે નહીં અથવા લખી શકશે નહીં. કોઈપણ અખબારો અથવા સામયિકમાં તેમના પોતાના નામે અથવા અજ્ઞાત રૂપે અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિના નામે અથવા ઉપનામથી પત્ર લખી શકશે નહીં. ગુજરાત સરકાર દ્વારા તેમને સોંપવામાં આવેલ વિષય સાથે સંબંધિત હોય તે પ્રકારનું પુસ્તક, લેખ, પ્રસારણ અથવા પત્ર આ ફેલો (ઉપરના પેરા 3.3.2 માં વર્ણવ્યા પ્રમાણે) શેર કરી શકશે નહીં.

ફેલો પ્રોગ્રામ પૂર્ણ કર્યા પછી અથવા પુર્ણ થયા પહેલાં ફેલોશીપના અંતના તમામ સંબંધિત દસ્તાવેજો, સંદેશો વ્યવહાર, અહેવાલો વગેરે સંબંધિત અધિકારીઓને યોગ્ય રીતે સોંપી દેવાના રહેશે તેમજ ગોપનીયતા, કાયદા અને નિયમની જોગવાઈઓની જવાબદારીઓ તમામ હેતુ માટે લાગુ પડશે.

૩.૫ ગુજરાત સરકારના નામ, પ્રતીક અથવા અધિકૃત સીલનો ઉપયોગ: ગુજરાત સરકારની લેખિત પરવાનગી વિના નામ, પ્રતીક અથવા અધિકૃત સીલનો વ્યવસાયિક હેતુ અથવા અન્ય હેતુ માટે ઉપયોગ કરશે નહીં.

૩.૬ વીમો: આ ફેલોશીપ દરમિયાન જીવન, આરોગ્ય અથવા અન્ય જરૂરી પર્યાપ્ત વિમો તેમના પોતાના ખર્ચે કરાવી લેવાની ફેલોની જવાબદારી રહેશે.

૩.૭ મુસાફરી, મેડિકલ કિલયરન્સ અને સેવા-મૃત્યુ, ઈજા અથવા માંદગી:

૩.૭.૧ ફેલો એ ગુજરાત સરકારની કોઈપણ કચેરીઓ અથવા પરિસરમાં કામ શરૂ કરતાં પહેલાં નોંધાયેલા ચિકિત્સક પાસેથી સારા સ્વાસ્થ્યનું પ્રમાણપત્ર મેળવી ગુજરાત સરકારને રજૂ કરવાનું રહેશે.

૩.૭.૨ ફેલો ગુજરાત સરકાર અથવા ગુજરાત સરકારની કોઈપણ કચેરીમાં ફેલો પ્રોગ્રામની નિમણૂંકની શરતો હેઠળ જવાબદારી નિભાવી રહ્યા હોય તે દરમિયાન વ્યક્તિગત મૃત્યુ ઈજા અથવા માંદગીના કિસ્સામાં ફેલો અથવા ફેલોના આશ્રિતો કોઈપણ વળતર મેળવવા માટે હકદાર રહેશે નહીં કે આ સમયગાળા દરમિયાન તબીબી વળતર ઉપલબ્ધ થશે નહીં. રોજગાર/પેન્શન/ બોનસ/એલટીસી/ રજાનું રોકડ રૂપાંતર/એડવાન્સ અથવા અન્ય કોઈપણ નાણાકીય લાભ રાજ્ય સરકાર તરફથી પ્રાપ્ત થશે નહીં. કર્મચારીના મૃત્યુના કિસ્સામાં તેના દ્વારા આપવામાં આવેલ ફરજના સમય માટે સ્ટાઈપેન્ડ/માનદ રકમની બાકી રકમ કર્મચારીના પરિવારને ચૂકવવા પાત્ર રહેશે તે સિવાય અન્ય એક્સગ્રેસીયા, કાયમી રોજગાર જેવા લાભો અથવા કોઈપણ પ્રકારના લાભો આપવામાં આવશે નહીં.

૩.૮ કુદરતી આપત્તિ અને અન્ય શરતો:

૩.૮.૧ “કુદરતી આપત્તિ”નો અર્થ છે પ્રકૃતિની કોઈપણ અણધારી અને અનિવાર્ય ક્રિયા, યુદ્ધની કોઈપણ ક્રિયા (પછી જાહેર કરવામાં આવેલ હોય કે ન હોય), આક્રમણ, ક્રાંતિ, બળવો અથવા સમાન પ્રકૃતિ અથવા બળના અન્ય કોઈપણ કૃત્યો, જે કે આવા કૃત્યો નિયંત્રણની બહારના કારણોથી અને કોઈપણ ફેલોની ભૂલ અથવા બેદરકારી વિના ઉદભવે છે.

૩.૮.૨ ફેલો સ્વીકારે છે અને સંમત થાય છે કે, ફેલો પ્રોગ્રામ હેઠળની કોઈપણ જવાબદારીઓના સંદર્ભમાં કે જેમાં ગુજરાત સરકાર રોકાયેલ છે, તેમાં સામેલ થવાની તૈયારી કરી રહી છે અથવા કોઈપણ શાંતિ રક્ષા, માનવતાવાદી,

માનવતાવાદી કાર્યમાં સામેલ થવાની તૈયારી કરી રહી છે તેવા કોઈપણ ક્ષેત્રોમાં અથવા તેના માટે ફરજ બજાવે છે, અથવા સમાન કામગીરી, આવા વિસ્તારોની અંદરની કઠીન પરિસ્થિતિઓથી અથવા આવા વિસ્તારોમાં બનતી નાગરિક અશાંતિની કોઈપણ ઘટનાઓથી ઉદ્ભવતી અથવા સંબંધિત જવાબદારીઓને પૂર્ણ કરવામાં કોઈપણ વિલંબ અથવા નિષ્ફળતા, ફેલો પ્રોગ્રામ હેઠળ બળપ્રયોગની રચના કરશે નહીં.

૩.૯ સમાપ્તિ:

ગુજરાત સરકાર કોઈપણ સમયે આગોતરી સૂચના વિના અને તેનું કોઈ કારણ આપ્યા વિના ફેલો અથવા ફેલોશીપ પ્રોગ્રામને સમાપ્ત કરી શકે છે. સોંપાયેલ કાર્યની કામગીરીમાં ગંભીર નિષ્ફળતાના કિસ્સામાં અથવા નિર્ધારિત આચારના નિયત ધોરણોનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળતાના કિસ્સામાં ગુજરાત સરકાર કોઈ પણ તબક્કે ફેલોની સેવાઓને સમાપ્ત કરવાનો અધિકાર આ માર્ગદર્શિકાઓના પેરા ૩.૨ મુજબ અનામત છે. જો કે, સામાન્ય સંજોગોમાં, ગુજરાત સરકાર ફેલોને એક મહિનાની નોટિસ આપશે તથા ગુજરાત સરકારને એક મહિનાની નોટિસ આપીને ફેલો પણ ફેલો પ્રોગ્રામને સમાપ્ત કરવાની માંગ કરી શકશે.

૩.૧૦ ઓડિટ અને તપાસ:

ગુજરાત સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલી દરેક ચૂકવણી ગુજરાત સરકારના આંતરિક કે બાહ્ય, ઓડિટર્સ દ્વારા અથવા ગુજરાત સરકારના અન્ય અધિકૃત અને લાયકાત ધરાવતા એજન્ટો દ્વારા કોઈપણ સમયે પોસ્ટ-પેમેન્ટ ઓડિટને આધીન રહેશે. ફેલો પ્રોગ્રામની મુદત દરમિયાન અને ફેલો પ્રોગ્રામની પૂર્વ સમાપ્તિ અથવા સમાપ્તિ પછીના એક (૧) વર્ષના સમયગાળા માટે, ફેલો પ્રોગ્રામના નિયમો અને શરતો અનુસાર ગુજરાત સરકાર દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ આવા ઓડિટ દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલી કોઈપણ રકમ માટે ગુજરાત સરકાર ફેલો પાસેથી રિફંડ મેળવવા માટે હકદાર રહેશે. સમય સમય પર, ગુજરાત સરકાર ફેલો પ્રોગ્રામના કોઈપણ પાસાઓ અથવા તેના પુરસ્કાર, ફેલો પ્રોગ્રામ હેઠળ નિભાવવામાં આવતી જવાબદારીઓ અને વ્યક્તિની કામગીરીને લગતી તપાસ કરી શકે છે. જે અંગે ફેલોએ સ્વીકાર કરી સંમતિ આપવાની રહેશે.

સામાન્ય રીતે ફેલો પ્રોગ્રામની કામગીરીના સંદર્ભમાં ફેલોની તપાસ કરવાનો ગુજરાત સરકારનો અબાધિત અધિકાર રહેશે અને આવી તપાસનું પાલન કરવાની જવાબદારી ફેલોની રહેશે. ફેલો પ્રોગ્રામની પૂર્વ સમાપ્તિ અથવા સમાપ્તિ થવા પર પણ આવી તપાસ ચાલુ રહેશે. ફેલો આવા નિરીક્ષણો, પોસ્ટ-પેમેન્ટ ઓડિટ અથવા તપાસમાં સંપૂર્ણ અને સમયસર સહકાર પ્રદાન કરશે. આવા સહકારમાં આવા હેતુઓ માટે વાજબી સમયે અને વાજબી શરતો પર આવા વ્યક્તિગત અને કોઈપણ સંબંધિત દસ્તાવેજો ઉપલબ્ધ કરાવવાની અને ગુજરાત સરકારને ફેલોના પરિસરમાં વાજબી રીતે પ્રવેશ આપવા માટે ફેલોની જવાબદારીનો સમાવેશ થાય છે.

૩.૧૧ વિવાદોનું સમાધાન:

કાયદાનો અમલ: ફેલો પ્રોગ્રામ ગુજરાત રાજ્ય/ભારત સરકારના કાયદા દ્વારા સંચાલિત થશે અને તે ગુજરાતની અદાલતોના વિશિષ્ટ અધિકારક્ષેત્રને આધીન રહેશે.

કામગીરીની શરતો

૪.૧ વિભાગ/ખાતાના વડાઓ વિગતવાર કામગીરીની શરતો (TOR) તૈયાર કરવા માટે જવાબદાર છે. આ કામગીરીની શરતોમાં ફેલો દ્વારા કરવામાં આવનાર કામગીરીનું વર્ણન આપશે. કામગીરીની શરતો સંબંધિત વિભાગ/ખાતાના વડા દ્વારા નિયત ફોર્મેટમાં તૈયાર કરવામાં આવશે અને આપેલ સમયપત્રકમાં વહીવટી વિભાગ/સંબંધિત ઓથોરીટીને સબમિટ કરવામાં આવશે.

૪.૨ કામગીરીની શરતો ફરજિયાત છે અને તે ફેલો કાર્યક્રમનો ભાગ બનશે

કામગીરીની શરતોમાં ફેલોએ શું કામગીરી કરવાની છે અને શું તેમની પાસેથી અપેક્ષા છે એનો સમાવેશ કરવાનો રહેશે જેમાં ચોક્કસ કામગીરી અને ચોક્કસ લક્ષ્યાંકો નિર્ધારિત કરવાના રહેશે, જેની સમયાંતરે મુલવણી થઈ શકે તેવા અને પરિણામલક્ષી હોવા જોઈએ.

૪.૩ આ કામગીરીની શરતો સંબંધિત વિભાગ/ખાતાના વડાએ તૈયાર કરી વહીવટી વિભાગ/સંબંધિત ઓથોરીટીને આપવાની રહેશે

૫. સામાન્ય નિયમો અને શરતો

નિમણૂકનો સમયગાળો:

૫.૧ ફેલો એક વર્ષના નિશ્ચિત સમયગાળા માટે રોકવાના રહેશે, જે એક સમયે એક વર્ષ સુધી લંબાવી શકાશે. જો કે, પ્રથમ વર્ષ પછી તેમની કામગીરીના વાર્ષિક મૂલ્યાંકનની સમીક્ષા કરી સંબંધિત હોદ્દા પર ચાલુ રાખવા વિચારણા કરવાની રહેશે. ગુજરાત સરકારની મંજૂરીથી અસાધારણ કિસ્સામાં બે વર્ષ ઉપરાંત વધુ એક વર્ષ માટે વિચારણા કરી શકાશે.

૫.૨ નિયત કરેલ જરૂરી લાયકાત અને અનુભવ ધરાવતા ઉમેદવારોને ફેલો તરીકે નિમણૂક આપી શકાશે.

૫.૩ ફેલો પૂર્ણ સમયના ધોરણે રોકાયેલા રહેશે. ફેલોને ગુજરાત સરકાર સાથેની તેમની નિમણૂકના સમયગાળા દરમિયાન અન્ય કોઈ કામગીરી કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં.

૫.૪ ફેલોની નિમણૂક સંપૂર્ણ હંગામી રહેશે અને ગુજરાત સરકાર કોઈપણ કારણ આપ્યા વિના કોઈપણ સમયે ફેલોની નિમણૂક રદ કરી શકશે.

૫.૫ ફેલોની સંખ્યા- ફેલોની કુલ સંખ્યા ૨૦ રહેશે. જો કે, વાસ્તવિક જરૂરિયાત સમય પર નક્કી કરવામાં આવશે.

૬. શૈક્ષણિક લાયકાત, ઉંમર અને અનુભવ નીચે મુજબ રહેશે:

૬.૧ શૈક્ષણિક લાયકાત:

- (૧) ધોરણ-૧૦ અને ધોરણ-૧૨માં ન્યૂનતમ ૬૦% સાથે ઉત્તીર્ણ
- (૨) ન્યૂનતમ ૬૦% સાથે સ્નાતકની ડિગ્રી
- (૩) રાષ્ટ્રીય મહત્વની સંસ્થાના ફેલોને વધુ મહત્વ આપવામાં આવશે.

૬.૨ ઉંમર:

અરજી કરવાની છેલ્લી તારીખે ૩૫ વર્ષથી વધુ ન હોવી જોઈએ.

૬.૩ અનુભવ:

સંબંધિત વિષયનો ઓછામાં ઓછો ૩ વર્ષનો અનુભવ

૭. વળતર અથવા અનુદાન: ફેલોને યોગ્ય મંજૂરી સાથે મુખ્યમથક સિવાય અન્ય સ્થળે પ્રવાસની જરૂર પડે તે કિસ્સામાં તેમને નીચે દર્શાવેલ વિગતે વળતર અથવા એડવાન્સની મંજૂરી આપવામાં આવશે:-

હોદ્દો	મુસાફરીનો પ્રકાર	હોટેલ, ટેક્સી અને ફુડના બીલનું રીએમ્બર્સમેન્ટ
ફેલો	હવાઇયાત્રા ઈકોનોમી ક્લાસમાં અથવા રેલવે દ્વારા એસી ટુ ટાયરમાં	ગુજરાત સરકારના વર્ગ-૧ અધિકારીના નિયમ મુજબ

૮. પસંદગી પ્રક્રિયા

૮.૧ ફેલોની પસંદગી માર્ગદર્શિકામાં સમાવિષ્ટ બેગવાઈઓ તેમજ ફેલોશિપ અને અન્ય સેવાઓની પ્રાપ્તિ માટેની માર્ગદર્શિકા, (સમયાંતરે સુધારેલા અનુસાર) કરવામાં આવશે.

૮.૨ ગુજરાત સરકાર તેની સત્તાવાર વેબસાઇટ પર તેમજ બહોળી પ્રસિદ્ધિ ધરાવતા વર્તમાનપત્રમાં જાહેરાત આપશે.)

૮.૩ નોંધ: સરદાર પટેલ ગુડ ગવર્નન્સ મુખ્યમંત્રી ફેલોશીપ માટે રસ ધરાવતા અરજદારો સ્પીપાની વેબસાઇટ - <https://spipa.gujarat.gov.in/> પર અરજી કરી શકશે, અરજી ફી રૂ.૫૦૦/- રહેશે. આ ફેલોશીપમાં સમાન પ્રવેશ, ખુદ્દી સ્પર્ધા અને પારદર્શક પસંદગીના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવામાં આવશે.

૮.૪ ચકાસણી સમિતિ પોર્ટલ પર ઉપલબ્ધ અરજદારોના અરજીમાંથી જરૂરીયાતના ફેલોની સંખ્યાના આધારે પાત્ર અરજદારોને શોર્ટલિસ્ટ કરશે.

ચકાસણી અને શોર્ટલિસ્ટિંગ સમિતિ (SSC) ની રચના નીચે મુજબની રહેશે:

મહાનિદેશક, સ્પીપા	અધ્યક્ષ
નાયબ મહાનિદેશક, સ્પીપા	સભ્ય સચિવ
નાયબ સચિવ(આયોજન)	સભ્ય-૧
નાયબ સચિવ(વસુતાપ્ર)	સભ્ય-૨
માન. મુખ્યમંત્રીશ્રીના કાર્યાલયમાથી નિમાયેલ એક અધિકારી	સભ્ય-૩

૮.૫ ચકાસણી અને શોર્ટલિસ્ટિંગ સમિતિ (SSC):

લાયક અરજદારોને શોર્ટલિસ્ટ કરશે. વધુ અરજીના કિસ્સામાં ઓછામાં ઓછા છ ગણા ઉમેદવારોના વ્યક્તિગત એકરાર IIM-અમદાવાદના નિષ્ણાત પાસે મુલ્યાંકન કરાવશે અને તે પૈકીના ઓછામાં ઓછા ત્રણ ગણા ઉમેદવારોની પેનલની પસંદગી સમિતિને ભલામણ કરશે. શોર્ટલીસ્ટ કરાયેલ અરજીઓ પસંદગી સમિતિ સમક્ષ રજુ કરશે.

પસંદગી સમિતિ (SC):-

અ.મુ.સચિવશ્રી, સા.વ.વિ	અધ્યક્ષ
મહાનિદેશકશ્રી, સ્પીપા	સભ્ય-૧
સચિવશ્રી, આયોજન	સભ્ય-૨
IIM, અમદાવાદના તજજ્ઞ	સભ્ય-૩
નાયબ સચિવ(વસુતાપ્ર)	સભ્ય સચિવ

૮.૬ પસંદગી સમિતિ (SC)ના અધ્યક્ષની મંજૂરી સાથે ઉપરોક્ત સભ્યો ઉપરાંત કેસ-દર-કેસ આધારે પસંદગી સમિતિ (SC) માં બાહ્ય નિષ્ણાતોનો સમાવેશ કરી શકાશે. આ સમિતિ જરૂરિયાત મુજબ યોગ્ય ઉમેદવારોની પસંદગી માટે તેની પોતાની પદ્ધતિ નિયત કરી શકશે. પસંદગી સમિતિ યોગ્ય ઉમેદવારોની પસંદગી કરશે અને ભલામણની તારીખથી એક વર્ષની અવધિ માટે પ્રતિક્ષા યાદી પણ તૈયાર કરશે.

પસંદગી પ્રક્રિયાનું માળખું નીચે મુજબ રહેશે:

૧. શૈક્ષણિક લાયકાત અને કાર્ય અનુભવ માટે -૪૦% ભારાંક (ચકાસણી અને શોર્ટલિસ્ટિંગ સમિતિ દ્વારા)

ક્રમ	લાયકાત	માપદંડ	ગુણ	મહત્તમ માર્ક્સ
૧	સ્નાતક	સ્નાતક ડીગ્રીમાં ૬૦% થી ૭૫% સુધી	૫	૧૦
		૭૫% થી વધારે	+૫	
૨	અનુસ્નાતક	૬૦% થી ૭૫% સુધી	૫	૧૦
		૭૫% થી વધારે	+૫	
૩	શ્રેષ્ઠ સંસ્થાઓ	રાષ્ટ્રીય મહત્વની સંસ્થાઓમાંથી સ્નાતક અથવા અનુસ્નાતક ડીગ્રી (IIT/IIM/IISc,AIIMS,NATIONAL Law University,IARI(PUSA)	૧૦	૧૦
૪	સંબંધિત વિષયનો અનુભવ	૩ થી ૫ વર્ષ સુધીનો કામનો અનુભવ	૫	૧૦
		૫ વર્ષથી વધારેનો અનુભવ	+૫	
				૪૦

૨. વ્યક્તિગત એકરાર -૨૦% ભારાંક (IIM-અમદાવાદ દ્વારા મુલ્યાંકન કરવામાં આવશે.)

૩. રૂબરૂ મુલાકાત- ૪૦% ભારાંક (પસંદગી સમિતિ દ્વારા)

૮.૭ ગુજરાત સરકારની મંજૂરીથી અમુક અસાધારણ કેસોમાં અને સમયની તાકીદમાં અને સંપૂર્ણ વાજબીપણા સાથે, એક જ સ્ત્રોતમાંથી પસંદગીને પણ ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે, જેના માટે અધિક મુખ્ય સચિવશ્રી, સામાન્ય વહીવટ વિભાગ અધ્યક્ષ સ્થાને ખાસ પસંદગી સમિતિ રહેશે, જેમાં મહાનિદેશક, સ્પીપા અને IIM- અમદાવાદ, IIT-ગાંધીનગર અથવા અન્ય નામાંકિત સંસ્થા પૈકી કોઈ એક સંસ્થાના એક સભ્ય રહેશે.

૮.૮ સ્ટાઈપેન્ડ:

ફેલોશીપ ચાલુ રાખવા પરસ્પર સંમતિ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે, એક વર્ષથી વધારે સેવાના કિસ્સામાં ફેલો 10% સ્ટાઈપેન્ડ વધારાનો લાભ મેળવશે. સ્ટાઈપેન્ડમાં વધારો પસંદગી સમિતિ(SC)ની ભલામણને અનુસરીને અને ગુજરાત સરકારની સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા વિધિવત રીતે વર્ષ દરમિયાનની તેમની કામગીરી પર આધારિત રહેશે.

ફેલો દ્વારા નોંધાયેલ હાજરીના આધારે અથવા સંબંધિત વિભાગ/પ્રભાગ/કચેરીના વડા દ્વારા અપાયેલ પ્રમાણપત્રના આધારે મહિનો પૂરો થયાના એક સપ્તાહની અંદર ગુજરાત સરકાર દ્વારા સ્ટાઇપેન્ડ ચુકવવામાં આવશે. (ફેલોને અન્ય જગ્યાએ નિયુક્ત કરવામાં આવે તેવા કિસ્સામાં)

રજા: ફેલો પ્રો-રેટના આધારે કેલેન્ડર વર્ષથી દરેક પૂર્ણ થયેલા મહિના માટે એક દિવસના દરે રજા મેળવવા માટે હકદાર રહેશે, વાણવપરાયેલ રજાઓ આગામી વર્ષમાં ઉધારવામાં આવશે નહીં. વધુમાં, અગ્ર સચિવશ્રી (વસુતાપ્ર), ગુજરાત સરકારની મંજૂરીથી સ્ટાઇપેન્ડ વિના એક મહિના સુધીની રજા ધ્યાનમાં લઈ શકશે.

આવકવેરાની કપાત (TDS):

આવકવેરો અથવા અન્ય કોઈપણ કર કપાત કરવા પાત્ર છે, જેમ કે પ્રવર્તમાન નિયમો અનુસાર, સ્ટાઇપેન્ડની ચુકવણી કરતા પહેલા કપાત કરવામાં આવશે, જેના માટે ગુજરાત સરકાર TDS સર્ટિફિકેટ આપશે. ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ (જીએસટી) નિયમોનુસાર ફેલોને લાગુ પડશે. ફેલો દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર કર અથવા અન્ય યોગદાન માટે ફેલોશીપ હેઠળ ગુજરાત સરકારની કોઈ જવાબદારી રહેશે નહીં.

પોલીસ વેરિફિકેશન:

ફેલોનું પોલીસ વેરિફિકેશન ભારત સરકાર અને ગુજરાત સરકાર દ્વારા જારી કરવામાં આવેલી અદ્યતન સૂચનાઓ અનુસાર હાથ ધરવામાં આવશે. જો પોલીસ વેરિફિકેશનના પરિણામો નકારાત્મક હોય તો, ફેલોની ફેલોશીપ કોઈપણ સૂચના વિના તાત્કાલિક અસરથી રદ કરવામાં આવશે.

તાલીમ:

- દરેક ફેલો માટે હાજર થયેથી ઓછામાં ઓછી ૨ અઠવાડિયાની તાલીમનું આયોજન કરવામાં આવશે (SPIPA અને IIM Ahmedabad ના સહયોગથી)
- HOD સાથે જોડાણ અને બે અઠવાડિયા માટે વિભાગ/ખાતાના વડા સાથે વિષયને લગતી તાલીમ
- મેન્ટરશીપ પ્રભાગ/ખાતાના વડા અને સમકક્ષ અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવશે (સામેલ પરિશિષ્ટ-૨ મુજબ)
- IIM અમદાવાદ પણ ફેલોને મેન્ટરશીપ એક્સેસ પૂરું પાડશે.

છૂટછાટ/સુધારા: જ્યારે ગુજરાત સરકારના અભિપ્રાય મુજબ આ માર્ગદર્શિકાની કોઈ પણ જોગવાઈમાં છૂટછાટ કે સુધારો કરવો જરૂરી જણાય તો રાજ્ય સરકાર તે અંગેના લેખિત કારણો નોંધીને અને યોગ્યતે હુકમથી આ છૂટછાટ કે જરૂરી સુધારા કરી શકશે.

(પરિશિષ્ટ-૨)

ફેલોની ફાળવણી/માર્ગદર્શકની ફાળવણી

- ફેલોનું કાર્ય નીતિ ઘડતર અને સેવાઓના વિતરણમાં નવીન અભિગમ લાવવા માટે વિભાગ/પ્રભાગ/વિભાગીય કચેરીને મદદ કરવાનું રહેશે અને તેનો હેતુ શાસનમાં પરિવર્તન લાવવાનો છે.
- ફેલોને તેમની રુચિ અને વ્યાવસાયિક કુશળતાના આધારે તેમના પસંદગીના પાંચ વિષયો પસંદ કરવાની તક આપવામાં આવશે. વિષયોને ૧ થી ૫ સુધી ક્રમાંક આપવાનો રહેશે. જેમાં એક ટોચની પસંદગી છે અને પાંચ સૌથી છેલ્લો પસંદગીનો વિકલ્પ ગણાશે.
- દરેક ફેલો માટે માર્ગદર્શક:

મેન્ટરશિપ સપોર્ટ: પ્રોગ્રામમાં ભાગ લેનાર દરેક ફેલોને માર્ગદર્શકની ફાળવણી કરવામાં આવશે. માર્ગદર્શક ફેલોના ફેલોશિપ સમયગાળા દરમિયાન માર્ગદર્શન અને મદદ કરવામાં નિર્ણાયક ભૂમિકા ભજવશે.

માર્ગદર્શકની ભૂમિકા: તેઓ ફેલોને મૂલ્યવાન આંતરદ્રષ્ટિ, કુશળતા અને સલાહ આપશે. તેઓ ફેલોને તેમના સૌંપાયેલ કાર્યો, પ્રોજેક્ટ્સ અને જવાબદારીઓને અસરકારક રીતે પૂર્ણ કરવામાં મદદ કરશે.

સતત શીખવું: માર્ગદર્શકની ભૂમિકા સંબંધો સતત શીખવા અને વિકાસને સરળ બનાવવા માટે નિયત થયેલ છે. ફેલો તેમના માર્ગદર્શકો પાસેથી તેમના કાર્યના વિવિધ પાસાઓ પર માર્ગદર્શન મેળવી શકશે, જેમાં કાર્ય પ્રત્યેનો અભિગમ, નીતિ-નિર્માણ અને સેવા વિતરણનો સમાવેશ થાય છે.

આયોજનનાં માર્ગદર્શક: વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન ઉપરાંત, લીવ મેનેજમેન્ટ માટે પણ જવાબદાર રહેશે ફેલો તેની ફેલોશીપ દરમિયાન રજાની વિનંતી કે આયોજન કરતી વખતે તેઓના માર્ગદર્શકો સાથે સંકલન કરી શકશે.

નિયમિત ચેક-ઇન્સ: માર્ગદર્શકો અને ફેલો પ્રગતિનું મૂલ્યાંકન કરવા, પડકારોને સંબોધવા અને લક્ષ્યો નક્કી કરવા માટે નિયમિત ચેક-ઇન મીટિંગ કરશે. આ આપ-લે ફેલોને સફળતા માટે જરૂરી સમર્થન અને સંસાધનો મળી રહે એ સુનિશ્ચિત કરવામાં મદદ કરશે.

સંસાધનની ઉપયોગિતા: માર્ગદર્શક સંસાધનો, નેટવર્ક્સ અને સંપર્કોની ઉપયોગિતા પ્રદાન કરી શકે છે જે ફેલોને તેમના પ્રોજેક્ટ અને પહેલવૃત્તિમાં મદદ કરી શકે છે.

પ્રતિસાદ અને મૂલ્યાંકન: માર્ગદર્શક ફેલોની કામગીરીના પ્રતિસાદ અને મૂલ્યાંકન પ્રદાન કરવામાં પણ સામેલ થશે, તેમને સુધારણા માટેના ક્ષેત્રોને ઓળખવામાં મદદ કરશે.

નીચેના પત્રકના કોલમ-૩માં દર્શાવેલ વિભાગ/ખાતાની વડાની કચેરીમાં ફેલોને નિમણુંક આપવામાં આવશે અને કોલમ -૪માં દર્શાવેલ અધિકારીશ્રી માર્ગદર્શક રહેશે.

અનુ.	પ્રોજેક્ટની વિગત	વિભાગ/ખાતાના વડાનું નામ	માર્ગદર્શક
૧	૨	૩	૪
૧	પીએમ પોષણ (MDM અને ICDS યોજનાઓના અમલીકરણમાં ગુણાત્મક સુધારા માટે સમગ્ર રાજ્યમાં કેન્દ્રીયકૃત રસોઇ સુવિધાઓનું વિસ્તરણ. નિયમિત હાજરી વધારવા ઉપરાંત, MDM યોજના	પ્રાથમિક શિક્ષણ વિભાગ(નોડલ) મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ	કમિશનરશ્રી, MDM

<p>વિદ્યાર્થીઓના પોષણ અને આરોગ્યને પણ પ્રોત્સાહન આપે છે.</p> <p>પ્રાથમિક શિક્ષણ વિભાગની પીએમ પોષણ યોજના માટેની નીચે મુજબની કામગીરી ફેલોશીપ પ્રોજેક્ટ હેઠળ ફેલોને સોંપવા વિચારણા થઈ શકે.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. કેન્દ્ર પુસ્કૃત નેશનલ ફૂડ સિક્યુરીટી એક્ટ-૨૦૧૩ હેઠળની પીએમ પોષણ યોજનાના અમલીકરણમાં ગુણાત્મક સુધારા માટે રાજ્યમાં કેંદ્રીયકૃત રસોઇ સુવિધાઓ (સેન્ટ્રલાઇઝ કિચન)ના વિસ્તરણ હેતુ સેન્ટ્રલાઇઝ કિચનના વ્યવસ્થાપન અને કાર્યપદ્ધતિની વિગતો સાથેની ભારત સરકારની માર્ગદર્શિકા તથા નામ.ગુજરાત હાઈકોર્ટના હુકમોને અનુરૂપ રાજ્ય સરકારની માર્ગદર્શિકા તૈયાર કરવાની કામગીરી સોંપવી. 2. સફળતાપૂર્વક સેન્ટ્રલાઇઝ કિચનનું સંચાલન કરતી અક્ષયપાત્ર જેવી સંસ્થાઓના ૫૦૦૦૦ અને ૨૫૦૦૦ મીલ સર્વીંગ કેપેસિટી ધરાવતા સેન્ટ્રલાઇઝ કિચનના આધારે રાજ્ય માટે મોડેલ પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરવા તથા તે માટે ખર્ચના અંદાજે તૈયાર કરવાની કામગીરી સોંપવી. 3. રાજ્યના જિલ્લાઓ/તાલુકાઓની ભૌગોલીક સ્થિતિને અનુરૂપ ભારત સરકારની પીએમ પોષણ યોજના માટેની ગાઈડલાઈન મુજબ સારી રોડ કનેક્ટીવિટી ધરાવતી મહત્તમ શાળાઓને આવરી લેવાના ધ્યેય સાથે સેન્ટ્રલાઇઝ કિચનનું સ્થળ પસંદ કરવું. (તમામ જિલ્લા/તાલુકા) 4. પીએમ પોષણ માટે નિયત થયેલ ભોજનમાં વધારાના વિશિષ્ટ પોષક મુલ્યો ધરાવતા ખોરાકનું બાળકોની સ્વાદુરૂચિ તથા શાળામાં હાજરીને પ્રોત્સાહિત કરે તે મુજબ મેનું તૈયાર કરવું તથા યોજનાની સામાજિક અને બાળકોના આરોગ્ય પર પડતી અસરોનો અહેવાલ તૈયાર કરવાની કામગીરી સોંપવી. 5. રાજ્યમાં પીએમ પોષણ યોજનાના અમલીકરણમાં ગુણાત્મક સુધારાઓ માટે પોષણ અને જલદર આરોગ્યની વિશિષ્ટ જાણકારી અને કુપોષણ નિવારક ઉપાયોનું નિષ્ણાત કક્ષાનું જ્ઞાન અને તાંત્રિક આવડત ધરાવતા તજજ્ઞો સાથે સતત પરામર્શ કરવો અને યોજનાની અસરોના અભ્યાસ અહેવાલ આધારે યોજનામાં નવા સુધારાઓ/ઉમેરણ કરવા માટેની દરખાસ્ત કરવી. 6. કુપોષણ મુક્ત શાળાઓ : નેશનલ ફેમીલી હેલ્થ સર્વે તથા RBSK હેઠળ ઓળખાયેલ કુપોષિત અને ખામીવાળા બાળકો માટે વૈજ્ઞાનિક દ્રષ્ટિકોણ સાથે પીએમ 		
--	--	--

	<p>પોષણ યોજના હેઠળ ખાસ યોજનાઓ ઘડવી અને અમલીકરણની પદ્ધતિ નિયત કરવી.</p>		
૨	<p>વિકાસશીલ જિલ્લો/બ્લોક પ્રોગ્રામ: બાળકોમાં દુબળાપણા/ ઈંગણાપણાનું પ્રમાણ ઘટાડવું:-</p> <p>બાળકો અને મહિલાઓનું આરોગ્ય અને પોષણ જળવાય તે ગુજરાત સરકારની પ્રાથમિકતા છે. રાજ્યમાં કુપોષણની સ્થિતિમાં સુધારો કરવા માટે ઘણી નવી પહેલો શરૂ કરવામાં આવી છે.</p> <p>➤ પોષણ યોજના અંતર્ગત પહેલ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ પૂરક પોષણ યોજના(SNP)-આ યોજના અંતર્ગત RDA (ભલામણ કરેલ આહાર જથ્થો) અને ADI (સરેરાશ દૈનિક સેવન) વચ્ચેના અંતરને પહોંચી વળવા માટે, 6 મહિનાથી 3 વર્ષના બાળકોને, સગર્ભા મહિલાઓ, ધાત્રી માતાઓ અને કિશોરીઓને મલ્ટીવિટામીન યુક્ત સૂક્ષ્મ પોષકતત્વોના રૂપમાં પૂરક પોષણ (આરડીએનો 1/3 ભાગ) ફોર્ટિફાઇડ ટેક હોમ રાશન આપવામાં આવે છે. ■ ટેક હોમ રેશન -અંતર્ગત RDA અને ADI વચ્ચેના અંતરને પૂર્ણ કરવા માટે, આંગણવાડી કેન્દ્રખાતે 3-6 વર્ષના બાળકોને ગરમ રાંધેલા ભોજનના રૂપમાં પૂરક પોષણ (RDAનો 1/3 ભાગ) આપવામાં આવે છે. HCM ની તૈયારી માટે વપરાતા તમામ ઉત્પાદનો ફોર્ટિફાઇડ છે જેમ કે. ઘઉં, ચોખા, તેલ અને મીઠું. ➤ આંગણવાડી કેન્દ્રો પર કુપોષણના નિવારણ માટે 2019 પછી રાજ્યની પહેલ: <p>પ્રથમ 1000 દિવસને પ્રાથમિકતા આપવા માટે -</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ મુખ્ય મંત્રી માતૃશક્તિ યોજના (MMY)-પ્રથમ વખતની ગર્ભવતી મહિલાઓ અને 2 વર્ષ સુધીના બાળકોની ધાત્રીમાતાઓને રો-રાશન તરીકે - 2 કિલો ચણા, 1 કિલો તુવેર દાળ અને 1 કિલો ફોર્ટિફાઇડ સીંગતેલ પૂરું પાડવામાં આવે છે. ■ પોષણ સુધા-રાજ્યના આદિવાસી તાલુકાઓની 6 મહિના સુધીના બાળકોની ધાત્રીમાતાઓ અને સગર્ભા સ્ત્રીઓને એક સંપૂર્ણ ભોજન આપવામાં આવે છે. ■ દૂધ સંજીવની યોજના - રાજ્યના આદિવાસી તાલુકાઓ અને વિકાસશીલ તાલુકાઓમાં અમલમાં મૂકવામાં આવી છે. જે અંતર્ગત 100 મિલી ફોર્ટિફાઇડ દૂધ 6 મહિનાથી 6 વર્ષ સુધીના બાળકોને અઠવાડિયામાં 5 દિવસ અને સગર્ભા તથા ધાત્રી માતાઓને અઠવાડિયામાં બે વાર 	<p>ICDS, મહિલા અને બાળ કલ્યાણ વિભાગ</p>	<p>કમિશનરશ્રી અને સચિવશ્રી મહિલા અને બાળ કલ્યાણ વિભાગ</p>

	<p>200 મિલી ફલેવર્ડ દૂધ આપવામાં આવે છે.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ પૂર્ણા- 15-18 વર્ષની કિશોરીઓમાં કુપોષણનું નિવારણ અને પોષણ વિષયક એનિમિયામાં ઘટાડો. ■ પોષણ અભિયાનનો ઉદ્દેશ કન્વર્જન્સ, જીવનચક્ર અને પરિણામલક્ષી અભિગમ અપનાવીને કુપોષણ ઘટાડવાનો છે. તે કિશોરીઓ, સગર્ભા સ્ત્રીઓ, ધાત્રી માતાઓ અને 0 થી 6 વર્ષની વયના બાળકો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. <p>પોષણ અભિયાનના મુખ્ય ઘટકો નીચે મુજબ છે.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ સમુદાય-આધારિત ઇવેન્ટ્સ (CBE) પોષણ અભિયાન પંચાયતી રાજ સંસ્થાઓ, ગામો, સંગઠનો, સ્વસહાય જૂથો, સ્વયંસેવકો વગેરેના સહયોગથી પોષણ સંબંધિત કાર્યસૂચિને જન આંદોલનમાં પરિવર્તિત કરવા અને વ્યાપક જનભાગીદારી સુનિશ્ચિત કરવા પર કેન્દ્રિત છે. મહિનાના પ્રથમ અને ત્રીજા મંગળવારે રાજ્યભરમાં દરેક આંગણવાડી કેન્દ્રમાં ભારત સરકારના સહયોગથી CBEની ઉજવણી કરવામાં આવે છે. જ્યારે બીજા અને ચોથા મંગળવારે અનુક્રમે બાળતુલા (ગ્રોથ મોનીટરીંગ) અને પૂર્ણા (કિશોરી) / ટીએચઆર વિતરણ દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે. સુપોષણ સંવાદ દર મહિનાના પહેલા મંગળવારે અને અન્નપ્રાશન દર મહિનાના ત્રીજા મંગળવારે ઉજવવામાં આવે છે. ■ માહિતી, શિક્ષણ અને સંચાર (IEC) IEC અભિગમ પોષણ અને આરોગ્ય સંબંધિત ઘણા સરકારી કાર્યક્રમો દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવતા ફાયદાઓ વિશે લોકોને શિક્ષિત કરવાનો છે અને તેમને સક્ષમ આંગણવાડી અને પોષણ 2.0 સાથે તેનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરવો તે અંગે નિર્દેશિત કરવાનો છે. ■ પોષણ માહ અને પોષણ પખવાડા માર્ચ 2018 માં પોષણ અભિયાનની શરૂઆત થઈ ત્યારથી, દેશમાં પોષણ પર કેન્દ્રિત સૌથી મોટા વાર્ષિક જન આંદોલનો દ્વારા સમુદાયો સાથે જોડાણ કરવામાં મદદ કરી છે. દેશમાં દરેક જગ્યાએ, સપ્ટેમ્બરને રાષ્ટ્રીય પોષણ માહ તરીકે મનાવવામાં આવે છે. એ જ રીતે, માર્ચમાં પોષણ પખવાડા ઉજવવામાં આવે છે. ■ પોષણ ટ્રેકરરીઅલ ટાઇમ ડેટા અને તેનો ડાયનેમિક ડેટા એકત્રિત કરે છે. પોષણ ટ્રેકર રોજિંદી પ્રવૃત્તિઓની જાણ કરવાનો સૌથી સરળ રસ્તો બની ગયો છે જેણે સેવાઓની ડિલિવરી સુધારવામાં મદદ કરી છે. 		
--	--	--	--

	<p>એપિલેકેશનમાં મુખ્ય પ્રદર્શન સૂચકાંકોથી સંબંધિત ડેટા જેમ કે. યોજનાઓના આયોજન અને દેખરેખ, પૂરક પોષણ, વૃદ્ધિની દેખરેખ, ગૃહ મુલાકાત, પોષણ અને આરોગ્યની સ્થિતિ વગેરે માહિતી આવરી લેવામાં આવે છે.</p> <p>ભાવિ આયોજન:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ રાજ્યમાં બાળકોમાં પોષણની સ્થિતિ સુધારવા માટે યોગ્ય મોનીટરીંગ અને જરૂરી નીતિ-વિષયક ફેરફારો માટે થર્ડ પાર્ટી સર્વેને પ્રાથમિકતા આપવામાં આવશે. ➤ કિશોરીઓના પોષણ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું, જેમાં શાળામાં અને શાળાએ ન જતી કિશોરીઓ બંને માટે સામાજિક આયર્ન-ફોલિક એસિડ પૂરકનો સમાવેશ થાય છે. ➤ આંગણવાડી કેન્દ્ર પર લાભાર્થીઓ આવવા માટે પ્રેરિત/આકર્ષિત થાય તે માટે 'સક્ષમ આંગણવાડી પોષણ ર.૦' અંતર્ગત તબક્કાવાર આંગણવાડી કેન્દ્રોને ભૌતિક સુવિધાઓ તથા ડીઝીટલ ઉપકરણોથી સુસજ્જ કરવામાં આવનાર છે. જેમાં ટી.વી., ખાસ ઇસીસીઈ કોર્નર, વોટર પ્યુરીફાયર, રેઇન વોટર હાર્વેસ્ટીંગ સ્ટ્રક્ચર વગેરે બાબતોનો સમાવેશ થાય છે. ➤ તીવ્ર કુપોષણની સારવાર ➤ ગુણવત્તાયુક્ત સેવાઓ પહોંચાડવા માટે સહભાગીઓનું ક્ષમતાવર્ધન ➤ CMAM પર AAA ફન્ટલાઈન કાર્યકરોનું ક્ષમતાવર્ધન ➤ દુબળાપણા/ ઈંગણાપણાવાળાબાળકોની ઓળખ માટે સ્વસહાય જૂથોની સામેલગિરી ➤ પોષણલક્ષી પ્રોગ્રામ ડિલિવરી પ્લેટફોર્મનો ઉપયોગ: <ul style="list-style-type: none"> ▪ સમુદાયો માટે પોષણ શિક્ષણ અને પ્રમોશન (સમુદાય-આધારિત કાર્યક્રમો); ▪ ખાસ કરીને બાળપણમાં બીમારી સમયે (CMTC, NRC, વગેરે)ના સંકલનથી યોગ્ય આરોગ્ય સુવિધાઓ પૂરી પાડવી ▪ ખાનગી ક્ષેત્ર - મોટા પાયે ફૂડ ફોર્ટિફિકેશન. 		
૩	<p>માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓમાં વિદ્યાર્થીઓની કુલ નોંધણીમાં સુધારો :</p> <ul style="list-style-type: none"> - ગુજરાત સ્ટેટ ઓપન સ્કૂલ(GSOS) દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની નોંધણી કરીને શિક્ષણકાર્ય કરાવવામાં આવે છે. જે વિદ્યાર્થીઓ નિયમિત શાળાએ જઈ શકતા નથી કે અધવચ્ચેથી અભ્યાસ છોડી દીધેલ હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓ 	શિક્ષણ વિભાગ (પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણ)	શિક્ષણ વિભાગ (પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણ)

	<p>ગુજરાત સ્ટેટ ઓપન સ્કૂલ(GSOS)માં રજીસ્ટ્રેશન કરાવીને બોર્ડની પરીક્ષા આપી શકશે.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ધોરણ-09 થી ધોરણ-12 GSOSના વિદ્યાર્થીઓની નોંધણીની પ્રક્રિયા તેમજ ધોરણ-10 અને ધોરણ-12 સામાન્યપ્રવાહની પરીક્ષાના આવેદનપત્રો ભરવા અને તેના પરિણામ સુધીની ડેટા કામગીરી - GSOSના વિદ્યાર્થીઓના રેકર્ડ નિભાવવા માટે - GSOS સ્ટડી સેન્ટર ખાતે સંકલનમાં રહી કામગીરી બાબત - GSOS દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ નોંધણી કરાવીને સમયાંતરે નોંધાયેલ સ્ટડી સેન્ટર ખાતે શિક્ષણ કાર્યમાં જોડાશે જેથી ડ્રોપ આઉટ ઓછો થશે - ધોરણ-10માં અગાઉ માર્ચ માસમાં અનુત્તીર્ણ થયેલા વિદ્યાર્થીઓની બે જ વિષયની પરીક્ષા લેવામા આવતી હતી તેના બદલે હવે શૈક્ષણિક વર્ષ-2023-24 થી ત્રણ વિષયની પૂરક પરીક્ષા લેવામાં આવશે. જેથી ડ્રોપઆઉટ ઓછો થશે અને શાળાઓમાં વધુ વિદ્યાર્થીઓની નોંધણી થઈ શકશે જેથી પૂરક પરીક્ષા યોજતા ભાગ લેનાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યામાં નોંધપાત્ર વધારો થશે તેમજ પરીક્ષાના દિવસો, મૂલ્યાંકનના દિવસો અને પરિણામ તૈયાર કરવામાં વધુ માનવબળની જરૂર પડશે તથા ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળામાં વધુ સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીઓ પ્રવેશ મેળવશે. તેની સાથે ડ્રોપઆઉટ ઓછો થશે. - ધોરણ-12 સામાન્યપ્રવાહમાં એક વિષયમાં અનુત્તીર્ણ વિદ્યાર્થીઓની પૂરક પરીક્ષા લેવામાં આવતી હતી તેને બદલે હવે શૈક્ષણિક વર્ષ-2023-24 થી બે વિષયમાં અનુત્તીર્ણ વિદ્યાર્થીઓની પૂરક પરીક્ષા લેવામાં આવશે. જેથી ડ્રોપઆઉટ ઓછો થશે અને વધુ સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીઓ આગળનો અભ્યાસ કરી શકશે જેથી પૂરક પરીક્ષા યોજતા ભાગ લેનાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યામાં નોંધપાત્ર વધારો થશે તેમજ પરીક્ષાના દિવસો, મૂલ્યાંકનના દિવસો અને પરિણામ તૈયાર કરવામાં વધુ માનવબળની જરૂર પડશે તેમજ ઉચ્ચ અભ્યાસ અને પ્રવેશ પરીક્ષામા વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા વધશે. - શૈક્ષણિક વર્ષ 2023-24 થી NCERT મુજબ ગણિત, વિજ્ઞાન અંગ્રેજી જેવા મુખ્ય વિષયોમાં અભ્યાસક્રમ ઘટાડવામાં આવેલ છે. જેથી વિદ્યાર્થીઓ પર અભ્યાસક્રમનું ભારણ ઘટશે. - અભ્યાસક્રમના બિનજરૂરી મુદ્દાઓ દૂર કરી વિદ્યાર્થીલક્ષી 		
--	---	--	--

	<p>અને આગળના અભ્યાસ માટે વિદ્યાર્થીઓને પ્રોત્સાહન મળશે.</p> <p>- શૈક્ષણિક વર્ષ 2023-24 થી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ - 2020 અન્વયે ધોરણ-10 અને ધોરણ-12ની પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રોનું સરળીકરણ કરવામાં આવેલ છે. જેથી કોઈપણ વિદ્યાર્થી કે જે શાળાએ જઈ રહ્યો છે અને શાળામાં અધ્યયન માટે પ્રયત્નો કરી રહ્યો છે તે વધારાના પ્રયત્નો વગર બોર્ડની પરીક્ષા ઉત્તીર્ણ કરી શકશે અને સારો દેખાવ કરી શકશે. પ્રશ્નપત્રોના સરળીકરણથી ગોખણપટ્ટી થી નહીં પરંતુ સમજણથી વિદ્યાર્થી જવાબ આપી શકે અને તેની સમજણ પ્રમાણેનું મૂલ્યાંકન કાર્ય થાય તેવો પ્રયત્ન રહેશે તેમજ કોર્ચીંગ ક્લાસીસને બદલે વિદ્યાર્થી શાળામાં અધ્યયન કરીને બોર્ડની પરીક્ષામાં સારો દેખાવ કરી શકશે.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ માધ્યમિક શિક્ષણમાં ડ્રોપ આઉટનું ઉચ્ચ પ્રમાણ ■ કન્યાઓમાં ડ્રોપ આઉટનું ઉચ્ચ પ્રમાણ ■ વય અનુસાર અભ્યાસમાં રહેતી ક્યાશ ■ માધ્યમિક શિક્ષણમાં ગણીત, વિજ્ઞાન અને અંગ્રેજી જેવા વિષયોમાં ઉદાસીનતા ■ અંતરિયાળ વિસ્તારોમાં શાળાઓની ઘટ ■ વિષયાનુસાર શિક્ષકોની વિલંબિત ભરતી ■ નવી સરકારી માધ્યમિક શાળાઓની વિશેષ જરૂરિયાત ■ કન્યાઓને શાળાઓમાં મુકવા સામે સામાજિક અડચણો ■ આર્થિક રીતે ગરીબ વાલીઓના બાળકોને અન્ય કામગીરીમાં રોકવા ■ આદિવાસી વિસ્તારોમાં રોજગારી માટે વાલીઓનું સ્થળાંતર ■ ફક્ત બે કે ત્રણ વર્ગો કે શિક્ષકો હોય તેવી નાની શાળાઓ ■ સ્કુલ ટ્રાન્સપોર્ટેશનનો અભાવ ■ હોસ્ટેલ અને પેઈનગેસ્ટ તરીકે રહી અભ્યાસ માટે કરવો પડતો વધુ ખર્ચ ■ તેજસ્વી બાળકોને શિષ્યવૃત્તિની વિશેષ જરૂરિયાત <p>માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના ઉપર મુજબના તથા અન્ય લગત મુદ્દાઓનો ફેલો પાસેથી અભ્યાસ કરાવી તેઓનો અભિપ્રાય મેળવીએ.</p>		
૪	<p>માધ્યમિક/ઉચ્ચતર માધ્યમિક સ્તરે વિજ્ઞાન અને ગણિત પ્રવાહમાં વિદ્યાર્થીઓની નોંધણીમાં સુધારો કરવો :</p> <p>- શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૩-૨૪ થી ધોરણ-૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં તમામ વિષયોમાં અનુતીર્ણ થયેલા</p>	<p>શિક્ષણ વિભાગ (પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણ)</p>	<p>શિક્ષણ વિભાગ (પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણ)</p>

	<p>વિદ્યાર્થીઓની પુનઃ પુરક પરીક્ષા જુન/જુલાઈ માસમાં લેવામાં આવશે. જેથી ડ્રોપઆઉટ ઓછો થશે અને વધુ સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીઓ આગળનો અભ્યાસ કરી શકશે.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ધોરણ-12 વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં બધા જ વિષયોમાં અનુત્તીર્ણ થયેલા વિદ્યાર્થીઓ પૂરક પરીક્ષામાં પરીક્ષા આપી શકશે. જેથી વધુ સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીઓને ઉત્તીર્ણ થવાનો વિકલ્પ મળશે અને કારકિર્દીનું મહત્વનું વર્ષ બચી જશે તેમજ પરીક્ષા યોજતાં ભાગ લેનાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા વધશે તેમજ પરીક્ષાના દિવસો, મૂલ્યાંકનના દિવસો અને પરિણામ તૈયાર કરવામાં વધુ માનવબળની જરૂર પડશે અને તેની સાથે ડ્રોપઆઉટ ઓછો થશે અને વધુ સંખ્યામાં આગળનો અભ્યાસ કરી શકશે. - શૈક્ષણિક વર્ષ 2023-24 થી ધોરણ-12 વિજ્ઞાનપ્રવાહમાં ઉત્તીર્ણ થયેલા વિદ્યાર્થીઓ ઇચ્છે તો પોતાનું પરિણામ સુધારવા માટે તમામ વિષયોની પુનઃ પરીક્ષા જુન/જુલાઈ માસમાં આપી શકશે. બંને પરિણામ એટલે કે માર્ચ અને જુન/જુલાઈ માસની પરીક્ષામાંથી જે શ્રેષ્ઠ (Best of Two Exams) હોય તે પરિણામ સ્વીકારવાનું રહેશે. જેથી વિદ્યાર્થીઓને પરિણામ સુધારવા માટે પ્રોત્સાહન અને તક મળશે જેથી પુનઃ પરીક્ષા યોજતા ભાગ લેનાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા વધશે તેમજ પરીક્ષાના દિવસો, મૂલ્યાંકનના દિવસો અને પરિણામ તૈયાર કરવામાં વધુ માનવબળની જરૂર પડશે અને તેના રેકર્ડ અને પરીક્ષાની આનુષંગિક વ્યવસ્થા માટે વધુ માનવબળની જરૂરીયાત ઊભી થશે - Best of Two Exams હોવાને કારણે ભવિષ્યને ધ્યાને રાખી ડેટા એકત્રિત કરી અને પ્રમાણભૂત રાખવાની વ્યવસ્થાઓ કરવાની થાય છે. - શૈક્ષણિક વર્ષ 2023-24 થી NCERT મુજબ ગણિત, વિજ્ઞાન, અંગ્રેજી જેવા મુખ્ય વિષયોમાં અભ્યાસક્રમ ઘટાડવામાં આવેલ છે. જેથી વિદ્યાર્થીઓ પર અભ્યાસક્રમનું ભારણ ઘટશે અને વધારે વિદ્યાર્થીઓ વિજ્ઞાનપ્રવાહમાં જોડાશે. - અભ્યાસક્રમના બિનજરૂરી મુદ્દાઓ દૂર કરી વિદ્યાર્થીલક્ષી અને આગળના પ્રવેશ પરીક્ષાને ધ્યાને રાખી અભ્યાસક્રમ ઘટાડી વિદ્યાર્થીઓને પ્રોત્સાહિત કરવા અને વિજ્ઞાન પ્રવાહ તરફ અભિમુખ થાય તેમ કરવાનો પ્રયાસ - BE (IT/COMPUTER]નો અભ્યાસ કરેલ હોય અને પાંચ વર્ષનો SDLC (Software 	
--	--	--

	<p>Devloptment life cycle), Data base systemનો અનુભવ હોય તેવા અનુભવી ટેકનિકલ એક્સપર્ટની જરૂર પડશે.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● વિજ્ઞાન પ્રવાહની સરકારી અને ગ્રાન્ટેડ શાળાઓનું ઓછું પ્રમાણ ● વિજ્ઞાન પ્રવાહની સરકારી અને ગ્રાન્ટેડ શાળાઓમાં પૂરતી માળખાકીય સુવિધાઓનો અભાવ ● વિજ્ઞાન પ્રવાહ પ્રત્યે વાલીઓ/વિદ્યાર્થીઓનું ઉદાસીન વલણ ● JEE અને NEET ની તૈયારી કરાવવા માટેની યોગ્ય ફેકલ્ટીનો અભાવ ● સ્કુલ ટ્રાન્સપોર્ટેશનનો અભાવ ● વિજ્ઞાન પ્રવાહની શાળા વિહોણા તાલુકાઓમાં આવી શાળાઓ શરૂ કરવી. ● ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓમાં વિજ્ઞાન પ્રવાહની શાળાઓમાં ઓછી નોંધણી <p>માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળાઓના ઉપર મુજબના તથા અન્ય લગત મુદ્દાઓનો ફેલો પાસેથી અભ્યાસ કરાવી તેઓનો અભિપ્રાય મેળવીએ.</p>		
પ	<p>PMJAY યોજના હેઠળ સરકારી હોસ્પિટલો/સુવિધાઓના વાર્ષિક આવકના હિસ્સામાં સુધારો કરવો :</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ સમસ્યાનું નિવેદન: PM-JAY-MA યોજના હેઠળ સરકારી સુવિધાઓનો અસંતોષકારક ઉપયોગ. ➤ પૃષ્ઠ ભૂમિ: શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી, માનનીય વડાપ્રધાન એ 2 લાખ રૂપિયાની પ્રારંભિક વીમા કવર સાથે MA યોજના શરૂ કરી હતી, જે પાછળથી 3 લાખ રૂપિયા સુધી વધારવામાં આવી હતી. 2018માં, તેમણે આયુષ્યમાન ભારત PM-JAY. વિશ્વની સૌથી મોટી આરોગ્ય વીમા યોજના શરૂ કરી, જેમાં પરિવાર માટે વાર્ષિક 5 લાખ રૂપિયાનું આરોગ્ય કવર આપવામાં આવે છે. ફેબ્રુઆરી 2023માં ગુજરાત સરકારે PMJAY-MA યોજનાને નવો દેખ આપીને વીમા કવરને બમણું કરીને 10 લાખ રૂપિયા કર્યું. PMJAY-MA યોજના હેઠળ, રાજ્યના 2,027 સરકારી હોસ્પિટલ, 803 ખાનગી હોસ્પિટલ અને 18 કેન્દ્ર સરકારી હોસ્પિટલને સારવાર આપવા અને શસ્ત્રક્રિયા કરવાની મંજૂરી છે. કાર્ડધારકો 10 લાખ રૂપિયાની મર્યાદામાં 2,471 પ્રકારની સારવાર અને 	આરોગ્ય અને પરિવાર કલ્યાણ વિભાગ	કમિશનરશ્રી, આરોગ્ય

	<p>શસ્ત્રક્રિયાઓનો લાભ લઈ શકે છે. ગુજરાત સરકારે એમ પણ જાહેરાત કરી છે કે આયુષ્યમાન કાર્ડ ધારકો હવે કિડની, હૃદય, લીવર અને કોકલિયર ઈમ્પ્લાન્ટ્સની જટીલ શસ્ત્રક્રિયાઓ, સારવાર અને ટ્રાન્સપ્લાન્ટનો લાભ લઈ શકે છે.</p> <p>➤ સમસ્યા: સરકારી હોસ્પિટલોમાં દાવાની નોંધણીમાં થતી ખામીઓને મૂળ કારણ જાહેર આરોગ્ય સુવિધાઓ તેમજ અત્યાધુનિક ટેકનોલોજી છે. તે ઉપરાંત કર્મચારીઓ અને લાભાર્થીઓ વચ્ચે સંદેશાવ્યવહારનો અભાવ સરકારી આરોગ્ય સુવિધાઓમાં નોંધાયેલા દાવાઓની ઓછી સંખ્યામાં મુખ્ય પરિબળ તરીકે ઓળખવામાં આવ્યો છે. તેમજ લાભાર્થીઓ અને ડોક્ટરો બંનેને PMJAY MA યોજના હેઠળ સરકારી હોસ્પિટલોમાં સારવારની પ્રક્રિયાઓ વિશે જ્ઞાનનો અભાવ જોવા મળેલ છે. જેમાં ખાસ કરીને, નાણાકીય વર્ષ (FY)2018-19માં, PMJAY-MA યોજના હેઠળ સરકારી હોસ્પિટલોમાં કુલ દાવાઓ માત્ર 16.45% હતા. આ આંકડો નાણાકીય વર્ષ 2019-20માં 28.25% સુધી વધ્યો હતો. નાણાકીય વર્ષ 2020-21માં, કુલ દાવાઓનું પ્રમાણ 20.65% હતું, જે નાણાકીય વર્ષ 2021-22માં ઘટીને 18.53% થયું હતું, જે કોવિડ-19 મહામારીની અસરથી પ્રભાવિત થયું હતું. નાણાકીય વર્ષ 2022-23 માટે, કુલ દાવાઓ 21.48% સુધી વધ્યા હતા, અને નાણાકીય વર્ષ 2023-24માં નવેમ્બર 2023 સુધીમાં દાવાઓ 25.38% સુધી પહોંચી ગયા છે. ડેટા ભારપૂર્વક સૂચવે છે કે આ તમામ પરિબળોને લીધે જાહેર હોસ્પિટલોમાં પ્રક્રિયા કરવામાં આવતા દાવાની સંખ્યા ઓછી થઈ જે બદલામાં યોજનાનો ઓછો ઉપયોગ દર્શાવે છે.</p> <p>➤ ફેલો પાસેથી અપેક્ષા</p> <ul style="list-style-type: none"> ● PM-JAY-MA યોજના હેઠળ જાહેર આરોગ્ય સુવિધાઓના વપરાશના વર્તમાન સ્તર અને સ્વરૂપનું વિશ્લેષણ કરો. ● PM-JAY અથવા સમાન યોજનાઓ માટે જાહેર આરોગ્ય સંસ્થાઓના વપરાશના વધુ સારા દર સાથેના રાજ્યો દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી વિવિધ વ્યૂહરચીઓનો અભ્યાસ કરો. 		
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ● PM-JAY-MA હેઠળ જાહેર આરોગ્ય સુવિધાઓના ઉપયોગને અનુકૂળ અને અવરોધક પરિબલોની ઓળખ કરો. ● ગુજરાતમાં PM-JAY-MA યોજના હેઠળ જાહેર આરોગ્ય સંસ્થાઓના વપરાશમાં વધારો કરવા માટે ભલામણો આપો. 		
૬	<p>સરકારના જાહેર કાર્યક્રમમાં લાઇટ હાઉસ ટેકનોલોજી અપનાવવા માટેની વ્યૂહરચના વિકસાવવી:-</p> <ul style="list-style-type: none"> - કેન્દ્ર સરકારશ્રી દ્વારા આવાસન ક્ષેત્રે વિશ્વભરમાંથી સિદ્ધ થયેલી હાઉસિંગ ટેકનોલોજીથી નિર્માણ કાર્ય થાય અને પર્યાવરણમિત્ર નવીનતમ ટેકનોલોજીના ઉપયોગથી ન્યુનતમ ખર્ચે અને ઝડપથી ગુણવત્તાયુક્ત બાંધકામ થાય તેવા હેતુસર ગ્લોબલ હાઉસિંગ ટેકનોલોજી ચેલેન્જ - ઇન્ડિયાની શરૂઆત વર્ષ ૨૦૧૯ માં કરવામાં આવેલ. - ગુજરાત રાજ્ય પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના (શહેરી) યોજનાના અમલીકરણમાં હંમેશા અગ્રેસર રહ્યું છે. ગુજરાત રાજ્ય ગ્લોબલ હાઉસિંગ ટેકનોલોજી - ઇન્ડિયાના લાઇટ હાઉસ પ્રોજેક્ટ બનાવવા માટે કેન્દ્ર સરકારશ્રી દ્વારા જે ૦૬ રાજ્યોની પસંદગી કરવામાં આવેલ છે તે પૈકીનું એક રાજ્ય છે. ગુજરાત રાજ્યમાં રાજકોટ ખાતે આ નવીન ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરી, લાઇટ હાઉસ પ્રોજેક્ટ અમલી બનાવવા માટે પસંદગી પામેલ છે. - રાજકોટ ખાતે આ લાઇટ હાઉસ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત ટીપી-૩૨, એફ.પી. ૬૩/૧૦ રૈયા(સ્માર્ટસીટી) જગ્યા ઉપર કુલ ૧૧૪૪ ઇડબલ્યુએસ-૨ પ્રકારના ૩૯.૭૭ ચો.મી. કાર્પેટ વિસ્તાર ધરાવતા આવાસોનું નિર્માણ કરવાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. - રાજકોટ શહેરમાં ઉક્ત ૧૧૪૪ આવાસો ટનલ ફોર્મવર્ક દ્વારા મોનોલિથિક કોંક્રીટ કન્સ્ટ્રક્શન ટેકનોલોજીના ઉપયોગથી બનાવવામાં આવ્યા.આ આવાસોનું લોકાર્પણ માન. વડાપ્રધાનશ્રી દ્વારા તા. ૧૯/૧૦/૨૦૨૨ના રોજ કરવામાં આવેલ છે. - નવીન ટેકનોલોજીનો મહત્તમ ઉપયોગ થાય તે માટે રાજકોટ શહેર ખાતે નિર્માણ થયેલ ૧૧૪૪ આવાસ ના Light House Project માં વપરાયેલ મોનોલિથિક કોંક્રીટ કન્સ્ટ્રક્શન ટેકનોલોજી ની વિશેષતાની જાણકારી મેળવવા ગુજરાત રાજ્યના વિવિધ શહેરો તેમજ અન્ય રાજ્યોના ટેકનીકલ તજજ્ઞો/અધિકારીગણ, પ્રાઇવેટ 	શહેરી વિકાસ અને શહેરી ગૃહ નિર્માણ વિભાગ	સચિવશ્રી, હાઉસિંગ

	<p>ડેવલોપર્સ, IIT, CEPT ,Nirma,GTU વિગેરે કોલેજના પ્રોફેસર તથા વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા સાઇટ વિઝીટ કરવામાં આવેલ.</p> <ul style="list-style-type: none"> - વિભાગ કક્ષાએથી મહાનગરપાલિકા, સત્તામંડળ,ઝોનલ કચેરી તથાગુજરાત હાઉસિંગ બોર્ડ ના અધિકારીશ્રીઓની યોજાતી સમિક્ષા બેઠકોમાં રાજકોટમાં નિર્માણ પામેલ નવિન ટેકનોલોજી મુજબ આવાસનુ નિર્માણ થાય તે હેતુને ધ્યાનમાં રાખી તેઓ દ્વારા પ્રસિધ્ધ કરવાના થતા ટેન્ડરોમા ટેકનોલોજી ન્યુટ્રલ ટેન્ડર ના કલોઝ ઉમેરી ટેન્ડર પ્રસિધ્ધ કરવા માટે સુચનાઓ આપવામાં આવેલ છે. - નવિન ટેકનોલોજી થી આવાસોનુ નિર્માણ થાય તે હેતુને ધ્યાનમાં રાખી સ્થાનિક સંસ્થાઓ દ્વારા પ્રસિધ્ધ કરવાના થતા ટેન્ડરોમા ટેકનોલોજી ન્યુટ્રલ ટેન્ડર ના કલોઝ ઉમેરી ટેન્ડર પ્રસિધ્ધ કરવા માટે વિભાગ કક્ષાએ યોજાતી સમિક્ષા બેઠકોમા તથા પત્રથી તમામ સ્થાનિક સંસ્થાઓને સુચનાઓ આપવામાં આવેલ છે. - નવીન ટેકનોલોજીનો પ્રોત્સાહન માટે આવનાર પ્રોજેક્ટમા મહત્તમ ઉપયોગ થાય તે માટે સ્થાનિક સંસ્થાઓના તાંત્રિક તજજ્ઞો તથા અધિકારી ગણ સાથે ટેકનોલોજી પ્રોવાઇડર દ્વારા સમજ પુરી પાડવા વિવિધ વર્કશોપ યોજવામા આવેલ. - રાજ્ય સરકારશ્રીના આંતર વિભાગો જેવા કે આરોગ્ય વિભાગ, રોડ એન્ડ બિલ્ડિંગ વિભાગ, મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ અને પંચાયત વિભાગ સાથે માન. અગ્ર સચિવશ્રી, પંચાયત વિભાગના અધ્યક્ષ સ્થાને તથા સચિવશ્રી (આવાસ)ની હાજરીમા ટેકનોલોજી પ્રોવાઇડર સાથે વર્કશોપ યોજવામા આવેલ. જેનો ઇન્ટરીમ રિપોર્ટ પંચાયત વિભાગ દ્વારા સરકારશ્રીમા સાદર કરવામા આવેલ છે. - ગુજરાત સિવાયના અન્ય રાજ્યોના અમલી કરેલ નવીન ટેકનોલોજી જાણવા મહાનગરપાલિકાઓ, સત્તામંડળતથા ગુજરાત હાઉસિંગ બોર્ડના કચેરીઅધિકારીશ્રીઓને સ્ટડી ટુર કરાવવાનુ આયોજન છે. - નવીન ટેકનોલોજીનો પ્રોત્સાહન માટે આવનાર પ્રોજેક્ટમા મહત્તમ ઉપયોગ થાય તે માટેરાજ્ય સરકારશ્રીના વિવિધ વિભાગોતથાખાનગી વિકાસકારો જેવા કે GIHED, CREDAI વગેરે જેવા વિવિધ સ્ટેક હોલ્ડર્સ સાથે વર્કશોપ કમ સેમીનાર યોજવામા આવનાર છે જેમા વિવિધ ટેકનોલોજી પ્રોવાઇડર સંબંધિત ટેકનોલોજીની 		
--	--	--	--

	<p>સમજ પુરી પાડશે. પ્રોબ્લમ સ્ટેટમેન્ટ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. નવીન ટેકનોલોજીથી બનતા આવાસોનો ખર્ચ કન્વેન્શનલ ટેકનોલોજીથી બનતા આવાસોમા વધુ ખર્ચમા તૈયાર થાય છે. 2. નવીન ટેકનોલોજીથી બનતા આવાસો માટે કન્સ્ટ્રક્શન દરમ્યાન હેવી મશીનરીની જરૂરિયાત રહેતી હોય જે માટે સાઈટ નજીક તે પહોચી શકે અને તેને રાખવા પુરતી જમીન મેળવવામા મુશ્કેલી થાય છે. 3. નવીન ટેકનોલોજીથી આવાસો બન્યા બાદ તેમા રિપેરીંગ/રેટ્રોફિટીંગ કે કોઈ ફેરફાર કરવામા મુશ્કેલી જણાય છે. નાનો ફેરફાર પણ લોકલ લેવલે શક્ય ન હોય, સંબંધિત ટેકનોલોજી પ્રોવાઇડરની જરૂરિયાત રહે છે 4. નવીન ટેકનોલોજીથી બનતા આવાસોની કામગીરી દરમ્યાન કે પુર્ણ થયા બાદ તેમા આંતરિક કે બાહ્ય ફેરફાર કરી શકાતા નથી. 5. આવાસ બન્યા બાદ ઇલેક્ટ્રિકલ, પ્લમ્બિંગ અને ગેસ પાઇપ લાઇન જેવા કનેક્શનમા વધારા-ઘટાડા કરવા મુશ્કેલી જણાય છે. 6. સ્ટોક હોલ્ડર્સ કન્વેન્શનલ ટેકનોલોજી છોડી તે નવીન ટેકનોલોજી અપનાવવા રૂપાંતરિત કરવા મુશ્કેલી જણાય છે. 7. આવાસ લેનાર કુટુંબો કન્વેન્શનલ ટેકનોલોજીથી બનેલ આવાસોમા રહેવા ટેવાયેલ હોય અને નવી ટેકનોલોજીથી બનેલ આવાસો ખરીદવા અને તેમા રહેવા જવા તૈયાર કરવામા મુશ્કેલી જણાય છે. 8. નવીન ટેકનોલોજી અમલી બનાવવા ટેન્ડરમા સ્થાનિક એજન્સીઓ સાથે ટેકનોલોજી પ્રોવાઇડરની જે.વી. ની બ્લેગવાઇ વગર અમલીકરણ મુશ્કેલ છે. 		
૭	<p>શહેરી કચરાનું રિસાયકલિંગ – પ્રવાહી અને ઘન કચરો: શહેરી વિસ્તારમાં કચરો પેદા કરનાર દરેક વ્યક્તિ અથવા વ્યક્તિઓનાં સમૂહ, દરેક રહેણાંક મકાન તથા સંસ્થાઓ સહિત બિન-રહેણાંક સંસ્થાઓ જે ઘન કચરો ઉત્પન્ન કરતી હોય તેવા તમામની જવાબદારી છે કે કચરો પેદા થાય તે સ્થળે જ ત્રણ અલગ અલગ પ્રકારે છુટો પાડીને સંગ્રહ કરે જેથી તેનું રિસાયકલિંગ કરી શકાય. રાજ્યના તમામ શહેરો અને નગરો સ્વચ્છ બને, તેમાં ૧૦૦ ટકા સફાઈ થાય, ઘરે ઘરેથી કચરો એકત્ર થાય, ઘન કચરાનું</p>	શહેરી વિકાસ અને શહેરી ગૃહ નિર્માણ વિભાગ	એમ.ડી., સ્વચ્છ ભારત મિશન

<p>સુવ્યવસ્થિત એકત્રીકરણ અને પરિવહન, તેમજ વૈજ્ઞાનિક ઢબે નિકાલ સાથે સાથે ઘન કચરાને વેસ્ટ તરીકે નહીં પરંતુ સંસાધન ગણીને ઘન કચરાનો ઉપયોગ કરી ઉર્જાનો વૈકલ્પિક સોર્સ એટલે કે ગ્રીન પાવર મેળવવા તથા ડ્રેનેજ વોટર રી-સાયકલ અને રી-યુઝ કરવાનાં આશયથી માન વડાપ્રધાનશ્રી દ્વારા તા.૧ ઓક્ટોબર ૨૦૨૧નાં રોજ નવી દિલ્હી ખાતે થી સ્વચ્છ ભારત મિશન અર્બન -૨.૦ લોન્ચ કરવામાં આવેલ છે.</p> <p>રિસાયકલિંગ એ નકામા પદાર્થોને નવી સામગ્રી અને વસ્તુઓમાં રૂપાંતરિત કરવાની પ્રક્રિયા છે. રિસાયકલિંગ અંતર્ગત ઘણીવાર કચરો સામગ્રીમાંથી ઉર્જાનો પુનઃપ્રાપ્તિનો સમાવેશ થાય છે. સામગ્રીની પુનઃઉપયોગીતા તેની મૂળ સ્થિતિમાં હતી તે ગુણધર્મોને ફરીથી પ્રાપ્ત કરવાની તેની ક્ષમતા પર આધાર રાખે છે.</p> <p>રિસાયકલિંગ એ કચરાના ઘટાડાનો મુખ્ય ઘટક છે અને કચરાના ત્રણ મુખ્ય ઘટકો "કચરો ઘટાડો, કચરાનો પુનઃઉપયોગ અને કચરાનું રિસાયકલ" આ કચરાના મુખ્ય ઘટક છે.</p> <p>આદર્શ અમલીકરણમાં, સામગ્રીને રિસાયકલ કરવાથી સમાન સામગ્રીનો નવો પુરવઠો ઉત્પન્ન થાય છે-ઉદાહરણ તરીકે, વપરાયેલ ઓફિસ પેપરને નવા ઓફિસ પેપરમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવે છે. અને પોલિસ્ટરીન ફોમનો ઉપયોગ નવા પોલિસ્ટરીમાં કરવામાં આવે છે. અમુક પ્રકારની સામગ્રી, જેમ કે ધાતુના કેન, તેમની શુદ્ધતા ગુમાવ્યા વિના વારંવાર પુનઃનિર્માણ કરી શકાય છે. અન્ય સામગ્રીઓ સાથે, આ ઘણીવાર મુશ્કેલ અથવા ખૂબ ખર્ચાળ હોય છે (કાચા માલ અથવા અન્ય સ્ત્રોતોમાંથી સમાન ઉત્પાદનના ઉત્પાદનની તુલનામાં), તેથી ઘણા ઉત્પાદનો અને સામગ્રીના "રિસાયકલિંગ" માં વિવિધ સામગ્રી (ઉદાહરણ તરીકે, પેપરબોર્ડ) ના ઉત્પાદનમાં તેનો પુનઃઉપયોગ શામેલ છે.</p> <p>પ્લાસ્ટિક રિસાયકલિંગ એ સ્ક્રેપ અથવા નકામા પ્લાસ્ટિકને પુનઃપ્રાપ્ત કરવાની અને ઉપયોગી ઉત્પાદનોમાં સામગ્રીને પુનઃપ્રક્રિયા કરવાની પ્રક્રિયા છે. જે કેટલીકવાર તેમની મૂળ સ્થિતિથી સંપૂર્ણપણે અલગ હોય છે. દાખલા તરીકે, સોફ્ટ ડ્રિંકની બોટલો પીગળીને પછી તેને પ્લાસ્ટિકની ખુરશીઓ અને ટેબલ તરીકે કાસ્ટ કરવી.</p> <p>સ્વચ્છ ભારત મિશન અર્બન -૨.૦માં પણ used waster managementનો નવા કમ્પોનન્ટ તરીકે સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. પ્રવાહી કચરાનાં રીસાયકલિંગ માટે તમામ મહાનગરપાલિકામાં સુએજ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટ બનાવવા માં આવેલ છે. તથા સુએજ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટમાંથી ટીગમેન્ટ કરેલ પાણીનો રીયુઝ કરવામાં આવે છે. ઘરોમાંથી નીકળતા ગંદા પાણીનો બગીચામાં, રોડ સફાઈ માટે, ટોઈલેટ ફ્લશીંગ માટે પુનઃઉપયોગ કરી શકાય</p>		
--	--	--

	<p>છે.તથા વિવિધ કંપનીમાં પણ સુએજ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટ માંથી ટ્રીટમેન્ટ કરાયેલ પાણીનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. જેથી ફેશ વોટરનો ઉપયોગ ઘટાડીને રીયુઝ વોટરનો ઉપયોગ વધારી શકાય છે.</p>		
<p>૮</p>	<p>રાજ્યમાં કુદરતી ખેતીને પ્રોત્સાહન આપવા માટેની વ્યૂહરચના વિકસાવવી</p> <ul style="list-style-type: none"> ● સી.એમ રિસર્ચ ફેલોસીપ હેઠળ પ્રાકૃતિક કૃષિ પદ્ધતીની અમલવારીમાં પડતી મુશ્કેલીઓ અંગે તલશપર્શી અભ્યાસ કરી જુદા જુદા તારણો –સુચનો રજૂ કરશે તેમજ તે અંગેના નવા પ્રોજેક્ટ –યોજનાઓના ઘડતરમાં મદદરૂપ થશે. ● પ્રાકૃતિક કૃષિ પદ્ધતીના ખેડૂત ઉપયોગી વૈજ્ઞાનિક સંશોધનો કરાવવામાં મદદરૂપ થશે. ● પ્રાકૃતિક કૃષિના સંશોધનોને વધુ સારી રીતે ખેડૂતો અપનાવે તે માટે વધુ સારી પદ્ધતિ સૂચવશે. ● રાજ્ય માં ટ્રાઇબલ તેમજ બિન પિયત વિસ્તારમાં પ્રાકૃતિક કૃષિ સરળતાથી થઈ શકે તેમ છે જેથી આ વિસ્તારના ખેડૂતોને વધુ સારી રીતે મદદરૂપ થાય તે મુજબ ના કાર્યક્રમ-યોજનાઓ સૂચવશે. ● અન્ય રાજ્યમાં પ્રાકૃતિક કૃષિ બાબતે ચાલતા કાર્યક્રમો-યોજનાઓ વિગેરેનો અભ્યાસ કરીને રાજ્યમાં વધુ સારી રીતે પ્રાકૃતિક કૃષિના અમલીકરણ માટે સૂચનો કરશે. ● પ્રાકૃતિક કૃષિ માટે વિવિધ યોજનાઓના હેઠળ મંજુર થયેલ મેનપાવર ની ઉપલબ્ધી માટે પ્રતિનિયુક્તિથી નિમણૂક કરાવવામાં તેમજ આઉટસોર્સ મેન પાવર માટે પ્લેસમેન્ટ એજન્સી ની પસંદગી પ્રક્રિયામાં મદદરૂપ થવું. ● પ્રાકૃતિક કૃષિના અસરકારક અમલીકરણ માટે સમયાંતરે ફિલ્મ વિઝીટ કરશે અને કૃષિ ખાતાના અધિકારીઓ તેમજ ખેડૂતો સાથે ચર્ચા કરી વહીવટી તેમજ તાંત્રિક સમસ્યાના નિરાકરણ માટે સરકાર કક્ષાએ વિગતો-અહેવાલ રજૂ કરવા અને વધારે સારા સુચનો કરશે. ● કૃષિ વિભાગ હેઠળની વિવિધ ખાતાની વડી કચેરીઓ, રાજ્ય કૃષિ યુનિવર્સિટી, કૃષિ વિજ્ઞાન કેન્દ્રો, ગુજરાત એગ્રો ઇ.કો.લી જેવી વિવિધ કચેરીઓ-બોર્ડ કોર્પોરેશન સાથે સંકલન કરી પ્રાકૃતિક કૃષિનું વ્યાપ વધે તે માટે જરૂરી મોનિટરિંગ અને સંકલન કરવું અને માહિતી 	<p>કૃષિ, ખેડુત કલ્યાણ અને સહકાર વિભાગ</p>	<p>નિયામકશ્રી, એગ્રીકલ્ચર ટેકનોલોજી મેનેજમેન્ટ એજન્સી(ATMA)</p>

	<p>તેમજ અહેવાલ તૈયાર કરાવવા.</p> <ul style="list-style-type: none"> માહિતી ખાતા જેવા સરકારના અન્ય વિભાગો સાથે સંકલન કરી પ્રાકૃતિક કૃષિની પબ્લિસિટી માટે ,ગ્રામ વિકાસ વિભાગ હેઠળની જિ.એલ.પી.સી મારફતે સેલ્ફ હેલ્પ ગ્રુપ ની કૃષિ સખિ મહિલાઓને પ્રાકૃતિક કૃષિ જોડવામાં તેમજ સહકાર વિભાગ સાથે સંકલન કરી પ્રાકૃતિક કૃષિ ખેત પેદાશોના વેચાણ માટે યોગ્ય મોનીટરીંગ અને અમલવારી કરાવવી. 		
૯	<p>સિંચાઈની સંપૂર્ણ ક્ષમતાની અનુભૂતિ અને નર્મદાના પાણીનો મહત્તમ ઉપયોગ</p> <p>૧. ગુજરાત રાજ્યનો ભૌગોલિક વિસ્તાર ૧૯૬ લાખ હેક્ટર છે, જ્યારે રાજ્યનો ખેતીલાયક વાવેતર વિસ્તાર ૯૭.૮૭ લાખ હેક્ટર છે. સરદાર સરોવર (નર્મદા) પ્રોજેક્ટ દ્વારા ૧૮.૩૧લાખ હેક્ટર સહિત ૪૮.૫૫લાખ હેક્ટરમાં ભૂતળ જળ દ્વારા છેવટની એકંદરે સંભવિત સિંચાઈ ક્ષમતાનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું છે. તેવી જ રીતે, ભૂગર્ભ જળ દ્વારા લગભગ ૨૨.૫૯લાખ હેક્ટર સિંચાઈ આકારવામાં આવી છે. આમ, ભૂતળ અને ભૂગર્ભ જળ દ્વારા કુલ એકંદરે ૭૧.૧૪ લાખ હેક્ટર સિંચાઈ શક્તિ ઉત્પન્ન થવાનો અંદાજ છે. મોટી, મધ્યમ, નાની સિંચાઈ યોજનાઓ, ચેકડેમ અને સુજલામ સુફલામ યોજના અને સરકારી અને ખાનગી ટ્યુબવેલ દ્વારા પરોક્ષ લાભો દ્વારા ઉભી કરાયેલ સિંચાઈ ક્ષમતા લગભગ ૬૯.૪૪લાખ હેક્ટર છે.</p> <p><u>જળસંચય ક્ષેત્રે જળસંપત્તિ વિભાગ દ્વારા રાજ્યમાં થયેલ કામગીરી</u></p> <ul style="list-style-type: none"> જળસંચય ક્ષેત્રે ગુજરાત રાજ્યએ કરેલી કામગીરીને દેશમાં નમૂનારૂપ કામગીરી તરીકે બિરદાવવામાં આવી છે. હજારો ચેકડેમ, ખેત તલાવડીઓ, બોરીબંધ, જલમંદિરો, તળાવો ઊંડાં કરવાનું અભિયાન, જૂની કેનાલોનું મરામત અને આધુનિકરણ, ટપક અને સૂક્ષ્મ સિંચાઈ પદ્ધતિ, સુજલામ સુફલામ યોજના, ક્ષાર પ્રવેશ નિયંત્રણ યોજના વગેરે યોજનાઓનાં નોંધપાત્ર અને અપેક્ષિત પરિણામ મળ્યાં છે. જળસંચય અભિયાનને લીધે ગુજરાતમાં પાણીનાં તળ ઊંચાં આવતાખેત ઉત્પાદનમાં મોટા પાયે વૃદ્ધિ થયેલ છે. વર્ષ ૨૦૨૨-૨૩ દરમિયાન ૧૬૧ નાના અને ૧૦૨ મોટા ચેકડેમો મળી કુલ ૨૬૩ નવાચેકડેમો વિભાગ હેઠળ પૂર્ણ થયા છે.ચાલુ વર્ષે ૨૦૨૩-૨૦૨૪ દરમિયાન 	<p>જળ સંપત્તિ પ્રભાગ, (નર્મદા,જળ સંપત્તિ, પાણી પુરવઠા અને કલ્પસર વિભાગ)</p>	<p>સચિવશ્રી, જળ સંપત્તિ, (નર્મદા,જળ સંપત્તિ, પાણી પુરવઠા અને કલ્પસર વિભાગ)</p>

તા.૩૦/૧૦/૨૦૨૩ સુધીમાં વિવિધ યોજનાઓ થકી રાજ્યમાં ૧૧૭ નાના ચેકડેમો અને ૧૦૮ મોટા ચેકડેમો મળી કુલ ૨૨૫ ચેકડેમો પૂર્ણ થયા છે. આ ઉપરાંત, ૧૫૩ નાના ચેકડેમો તથા ૩૪ મોટા ચેકડેમના કામો પ્રગતિ હેઠળ છે, આ તમામ ચેકડેમો પૂર્ણ થતાં આગામી વર્ષે આશરે ૨૦૦૦ હેક્ટર વિસ્તારને સિંચાઈના આડકતરો લાભ મળશે.

❖ રાજ્યમાં વિવિધ વિભાગો હેઠળમાર્ચ-૨૦૨૩ સુધીમાં કુલ ૧,૮૬,૯૧૨ જેટલા ચેકડેમોના કામો પૂર્ણ થતા આશરે ૪,૪૯,૨૨૮ હેક્ટર વિસ્તારને સીધી અને આડકતરી સિંચાઈના લાભ મળે છે. વધુમાં, માર્ચ-૨૦૨૩ સુધીમાં ૧૨૫૩૭૭ બોરીબંધો અને ૩૨૩૨૬૮ ખેત/સીમ/વન તલાવડીના કામો પૂર્ણ કરેલ છે.

❖ સને ૨૦૧૧-૧૨ થી જન્યુઆરી-૨૦૨૨ દરમિયાન કુલ ૬૨૩૭ ચેકડેમોને ઉંડા ઉતારવાની કામગીરી જળસંપત્તિ વિભાગ દ્વારા પૂર્ણ કરવામાં આવેલ છે.

❖ વર્ષ ૨૦૨૨-૨૩ દરમિયાન જળસંપત્તિ વિભાગ દ્વારા રાજ્યમાં કુલ ૧૧૭૨ ચેકડેમ મરામતની કામગીરી પુર્ણ કરવામાં આવેલ.સને ૨૦૦૯-૧૦ થી ૨૦૨૨-૨૩ દરમિયાન એટલે કે છેલ્લા ૧૨ વર્ષ દરમિયાન જરૂરિયાત મુજબનાં કુલ ૧૬,૬૮૦ થી વધુ ચેકડેમોની મરામતની કામગીરી જળસંપત્તિ વિભાગ દ્વારા પૂર્ણ કરવામાં આવેલ છે.તે જ રીતે ચાલુ વર્ષ ૨૦૨૩-૨૪માં જુન-૨૦૨૩ સુધીમાં રાજ્યમાં ૨૯૦ ચેકડેમ મરામતની કામગીરી પુર્ણ કરવામાં આવેલ છે.તેમજ હાલમાં સરકારશ્રી દ્વારા ૮૦:૨૦ દ્વારા લોકભાગીદારીના ધોરણે ચેકડેમમરામત કરવાનું આયોજન કરાયેલ. જેમાં ૩૫૦ થી વધુ ચેકડેમ મરામતનું કામ પુર્ણ કરવામાં આવેલ છે.

સુજલામ સુફલામ જળ અભિયાન

- સરકારશ્રી દ્વારા સમગ્ર રાજ્યમાં પાણીના સંગ્રહનો વ્યાપ વધારવા જુબેશ સ્વરૂપે છેલ્લા ૬વર્ષથી સુજલામ સુફલામ જળ અભિયાન હાથ ધરવામાં આવેલ છે. આ કામગીરીમાં જનભાગીદારી વધારવાની તથા પાણી બચાવવા અને પાણીનો બગાડ અટકાવવા લોકમાનસમાં જાગૃતિ ફેલાય તેવી વિચારધારા સાથે વર્ષ ૨૦૧૮ માં ૧લીમે એટલેકે ગુજરાત સ્થાપના દિનથી ૧ મહિના માટે અભિયાનની કામગીરી શરૂ કરવામાં આવી. અભિયાનને મળેલ બહોળા પ્રતિસાદ તથા ઉત્કૃષ્ટ પરિણામને ધ્યાને લઈ વર્ષ ૨૦૧૯, ૨૦૨૦, ૨૦૨૧, ૨૦૨૨ અને ૨૦૨૩ માં જળ સંગ્રહ

શકિતમાં વધારો થાય તથા શ્રમિકોને રોજગારી મળે તે આશયથી સમગ્ર રાજ્યમાં આ અભિયાન હાથ ધરવામાં આવેલ.

- રાજ્ય સરકારના જળસંપત્તિ વિભાગ, પાણી પુરવઠા વિભાગ, વન અને પર્યાવરણ વિભાગ, શહેરી વિકાસ વિભાગ, ગ્રામ વિકાસ વિભાગ, સરદાર સરોવર નર્મદા નિગમ લિ. એમ જુદા જુદા ૬ વિભાગો દ્વારા એક સાથે મળી અભિયાનનો ઉદ્દેશ પૂર્ણ થાય તે મુજબ કામગીરી હાથ ધરવામાં આવે છે.
- છેલ્લા ૬ વર્ષમાં કુલ ૯૮૨૩૪ કામો હાથ ધરવામાં આવેલ છે, જે પૈકી મુખ્યત્વે તળાવો ઉંડાકરવાના/નવા તળાવોના ૩૫૩૦૩ કામો, ચેકડેમ ડિસિલ્ટીંગના ૨૧૩૮૯ કામો તથા ચેકડેમ રીપેરીંગના ૫૫૩૭ કામો કરવામાં આવેલ છે. કુલ ૬૩૬૪૩ કિ.મી. લંબાઈમાં નહેરોની તથા કાંસની સાફસફાઈના કામો કરવામાં આવેલ છે.
- આ અભિયાન અંતર્ગત થયેલ કામોથી જળસંગ્રહશકિતમાં કુલ ૧૦૭૬૨૧ લાખ ઘનફૂટ જેટલો વધારો થયેલ છે.

નર્મદાના પાણીનો મહત્તમ ઉપયોગ

1. નર્મદાના પૂરના વધારાના પાણીથી ઉત્તર ગુજરાતના જળાશયો તેમજ તળાવો ભરવા માટે સુજલામ સુફલામ યોજના અંતર્ગત મૂળ આયોજન મુજબ ૧૪ ઉદ્ભવલન સિંચાઈ પાઈપલાઈનો પૈકી ૧૨ ઉદ્ભવલન સિંચાઈ પાઈપલાઈનોના કામો પૂર્ણ થયા છે. તેમજ ભાસરીયાથી સામેત્રા પાઈપલાઈન, કુડા-ડભોડા-ભીમપુર (વરસંગ તળાવ)પાઈપલાઈન અને ઘાંધુસણ થી રેડ લક્ષ્મીપુરા તથા ખેરવા થી વિસનગર પાઈપલાઈનની ભૌતિક કામગીરી પૂર્ણ કરવામાં આવેલ છે. જ્યારેથરાદથી સીપુઅને ખેરવા થી વિસનગરઉદ્ભવલન પાઈપ લાઈનની કામગીરીપ્રગતિમાં છે. થરાદ થી સીપુ પાઈપલાઈનથી બનાસકાંઠા જિલ્લાના આશરે ૬૦૦૦ હેક્ટર વિસ્તારને તેમજ ખેરવાથી વિસનગર પાઈપલાઈનથી મહેસાણા જિલ્લાના કુલ ૩૦૦૦ હેક્ટર વિસ્તારને સિંચાઈના લાભો ઉપલબ્ધ થશે. આ યોજનાઓ થકી અંદાજે ૭૦૦૦૦ હેક્ટર વિસ્તારમાં સિંચાઈમાં પ્રત્યક્ષ/પરોક્ષ લાભ મળતા થયા છે.
2. સરદાર સરોવર યોજનાની સૌરાષ્ટ્ર બ્રાન્ચ કેનાલ મારફતે નર્મદાના પુરના વધારાના પાણી પૈકી એક મીલીયન એકર ફીટ પાણી (૪૩૫૬૦ મીલીયન ઘન ફૂટ) મેળવી સૌરાષ્ટ્ર

વિસ્તારના ૧૧ જિલ્લાના ૧૧૫ જળાશયો ભરવાની મહત્વાકાંક્ષી સૌરાષ્ટ્ર નર્મદા અવતરણ (સૌની) યોજનાની ચાર લીંક પાઈપલાઈન અંતર્ગત પ્રથમ તબક્કાના કામો પૂર્ણ થયા છે અને યોજનાનો લાભ મળવાનો શરૂ થઈ ગયેલ છે. સૌની યોજનાના બીજા તબક્કાના ચાર લીંકના ૧૨ પેકેજના કામો મહદઅંશે પુર્ણ થયેલ છે. ત્રીજા તબક્કાના એક પેકેજનું કામ પૂર્ણ કરી ભાવનગર શહેરને પીવાનું પાણી પુરૂ પાડતા બોરતળાવવામાં નર્મદાના નીર ભરવામાં આવેલ છે. જ્યારે અન્ય ૬ પેકેજોની કામગીરી પણ પ્રગતિમાં છે જે આગામી નાણાકીય વર્ષમાં પુર્ણ કરવાનું આયોજન છે તેમજ બે પેકેજનું કામ ટેન્ડર તબક્કે અને એક ટેન્ડરનું કામ તાંત્રિક મંજૂરી તબક્કે છે. યોજના પુર્ણ થયે ૩,૩૩,૮૬૫ હેક્ટર કરતાં વધુ વિસ્તારમાં સિંચાઈ સુવિધા સુદૃઢ થશે. સૌની યોજનાની પૂર્ણ થયેલ કામગીરીથી અત્યાર સુધીમાં ૫૩ જળાશયો, ૧૩૧ તળાવો અને ૮૬૩ ચેકડેમોમાં ૪૦૬૦૦ મી. ઘનફૂટ નર્મદાના નીર ભરવામાં આવેલ છે.

૩. ગુજરાત સરકાર દ્વારા નર્મદાના વધારાના પૂરના પાણીને કચ્છના અછતવાળા વિસ્તારોમાં ફાળવવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે. કચ્છ જિલ્લા માટે ફાળવેલ 1 MAF પાણીના ઉપયોગ માટે કચ્છ શાખા નહેર આધારિત વિવિધ લિંક/પાઈપલાઈન યોજનાઓનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે.

તબક્કો-૧:

ત્રણ અલગ-અલગ ઉદ્વહન પાઈપલાઈન લીંકો માટે રૂ.૪૩૬૯ કરોડની અંદાજિત કિંમતે કામગીરી શરૂ કરવામાં આવેલ છે.

સઘર્ન લીંક અને હાઈકન્ટુર સ્ટોરેજ લીંકથી અંબર, મુંદ્રા, માંડવી અને ભુજ તાલુકાનીરૂપ સિંચાઈ યોજનાઓમાં પાણી ભરવામાં આવશે જેનાથી ઉક્ત તાલુકાના ૪૭ ગામના ૩૮૮૨૪ હેક્ટર વિસ્તારને લાભ મળશે.

નોર્ધન લીંકથી અંબર, ભુજ અને નખત્રાણા તાલુકાની ૧૨ સિંચાઈ યોજનાઓમાં પાણી ભરવામાં આવશે જેનાથી ઉક્ત તાલુકાના ૨૨ ગામના ૩૬૩૯૨ હેક્ટર વિસ્તારને લાભ મળશે.

સારણ લીંકથી રાપર તાલુકામાં સારણ જળાશયમાં પાણી ભરવામાં આવશે જેનાથી રાપર તાલુકાના ૮ ગામના ૨૯૦૦૦ હેક્ટર વિસ્તારને લાભ મળશે.

આમ, આ કામગીરી વર્ષ ૨૦૨૫ માં પૂર્ણ થતાં કચ્છ જિલ્લાના કુલ ૬ તાલુકામાં ૩૮ સિંચાઈ યોજનાઓમાં પાણી ભરવામાં આવશે જેનાથી ૭૭ ગામના ૧,૦૪,૨૧૬ હેક્ટર વિસ્તારને લાભ મળશે.

તબક્કો-૨ :

આ તબક્કામાં રૂ.૨૩૦૪.૯૨ કરોડની કિંમતે બે ઉદ્દવહન પાઈપલાઈનોની કામગીરી હાથ ધરવાનું આયોજન છે. જે હાલ ટેન્ડર સ્ટેજે છે.

સઘર્ન લીંકથી માંડવી, નખત્રાણા, લખપત અને અબડાસા તાલુકાની ૨૮ સિંચાઈ યોજનાઓમાં પાણી ભરવામાં આવશે જેનાથી ઉક્ત તાલુકાના ૨૮ ગામના ૩૬૫૧૪ હેક્ટર વિસ્તારને લાભ મળશે.

નોર્ધન લીંકથી નખત્રાણા અને લખપત તાલુકાની ૧૩ સિંચાઈ યોજનાઓમાં પાણી ભરવામાં આવશે જેનાથી ઉક્ત તાલુકાના ૨૫ ગામના ૩૧૬૮૧ હેક્ટર વિસ્તારને લાભ મળશે.

આમ, તબક્કો-૨ ની કામગીરી વર્ષ ૨૦૨૫ માં પૂર્ણ કરીને ૪ તાલુકાની ૪૧ સિંચાઈ યોજનાઓમાં પાણી ભરવામાં આવશે અને તેનાથી ૫૩ ગામોના ૬૮૧૯૫ હેક્ટર વિસ્તારને લાભ મળશે.

સિંચાઈ વિભાગને લગતા પ્રશ્નો:-

- નહેરો મારફતે છેવાડાના ખેતરો સુધી પાણી ન પહોંચવું, આગળના ખેડૂતો દ્વારા પાણીનો બિન જરૂરી વધુ વપરાશ, અનઅધિકૃત પાણીનો વપરાશ વગેરે
- પિયત મંડળીઓની બિન કાર્યક્ષમતા
- ભૂગર્ભ જળનો સિંચાઈ માટે વ્યાપક વપરાશ

ફેલો પાસેથી કામની અપેક્ષા:-

- નહેર સિંચાઈ વ્યવસ્થાપન, ખેતરમાં પાણીનો કાર્યક્ષમ ઉપયોગ અને પિયત સહકારી મંડળીઓનો અપુરતો સહયોગ વગેરે મુશ્કેલીઓનો અભ્યાસ કરવા માટે **Fellow** પાસેથી અપેક્ષા છે.
- તેઓ ખેડૂતોને પિયત સહકારી મંડળીઓની સક્રિય ભાગીદારી અને ક્ષમતા નિર્માણ માટે શિક્ષિત કરવા, સિંચાઈમાં કાર્યક્ષમ પાણીના ઉપયોગને અનુસરવા,

	ભૂગર્ભ જળનો વપરાશ ઘટાડવા, નહેર સિંચાઈ વ્યવસ્થાપનમાં સુધારણા વગેરે માટે સૂચનો આપે તેવી અપેક્ષા છે..		
૧૦	<p>પ્રવાસન પ્રમોશન: હેરિટેજ, વાઇલ્ડલાઇફ, બીચ, કોન્ફરન્સ, રમતગમત, શહેર, સરહદ, ધાર્મિક, સર્કિટ વગેરે:-</p> <p>તાજેતરના વર્ષોમાં ગુજરાતમાં પ્રવાસન ક્ષેત્રે નોંધપાત્ર વૃદ્ધિ નોંધાતા પ્રવાસીઓની સંખ્યામાં વૃદ્ધિ નોંધાયેલ છે. તાજેતરમાં ભારત સરકારના પર્યટન મંત્રાલય દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ “ઈન્ડિયા ટુરિઝમ સ્ટેટિસ્ટિક્સ ૨૦૨૩” મુજબ ગુજરાત વિદેશી પ્રવાસીઓના આગમનની દ્રષ્ટિએ પ્રથમ અને સ્થાનિક પ્રવાસીઓના આગમનની દ્રષ્ટિએ પાંચમાં ક્રમે આવેલ છે. ભારતમાં આવતા વિદેશી પ્રવાસીઓમાંથી ૧૭.૮૦ લાખ વિદેશી પ્રવાસીઓ ગુજરાતમાં આવતા હોવાથી દેશમાં તેનો ફાળો ૨૦.૭૦% છે. વધુમાં, સ્થાનિક પ્રવાસીઓની સંખ્યા ૧૩.૫૮ કરોડ હોવાને કારણે દેશમાં રાજ્યનો ફાળો ૭.૮૫% થવા પામે છે. ગુજરાત રાજ્યના પ્રવાસન વિભાગ દ્વારા પ્રવાસીઓની સંખ્યા વધારવા માટે અનેક પ્રયાસો હાથ ધરવામાં આવ્યા છે. તેમાંથી મુખ્ય પગલું વિભાગ દ્વારા વિકસાવવામાં આવેલ AATITHYAM પોર્ટલ અંગેનું છે.</p> <p>ગુજરાતમાં પ્રવાસનને વેગ આપવા માટે હાથ ધરાયેલ મહત્વના પગલાં નીચે મુજબ છે.:</p> <p><u>૧. આધ્યાત્મિક પ્રવાસન:</u></p> <p>રાજ્યના ધાર્મિક સ્થળોને વિકસાવવા માટે વિવિધ પગલાં લેવામાં આવેલ છે, જેમાં અંબાજી મંદિર, દ્વારકાધીશ મંદિર, સોમનાથ મંદિર, શ્રી મહાકાળી માતા મંદિર-પાવાગઢ, માતાનો મઢ, શ્રી રૂક્મણી માતા મંદિર અને પાલિતાણા મંદિર જેવા જૈન મંદિરોનો યાત્રાળુ પ્રવાસન માટે સર્વગ્રાહી વિકાસ કરવામાં આવેલ છે.</p> <p><u>૨. પ્રવાસન વૃદ્ધિ:</u></p> <p>ગુજરાત સરકાર તેમજ પ્રવાસન વિભાગ દ્વારા માર્કેટીંગ ઝુંબેશ, ટ્રાવેલ એક્સ્પો અને આંતરરાષ્ટ્રીય આયોજનમાં ભાગ લઈને રાજ્યને એક પ્રવાસન ગંતવ્ય સ્થાન તરીકે વિકસાવવા માટે સક્રિય પગલાંઓ લેવામાં આવ્યા છે.</p> <p><u>૩. હેરિટેજ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવાસન:</u></p> <p>ગુજરાતના સમૃદ્ધ સાંસ્કૃતિક વારસા, ઐતિહાસિક સ્થળો અને પરંપરાગત તહેવારોની ઉજવણીને કારણે રાજ્યની અનોખી સાંસ્કૃતિક વિરાસતને અનુભવવા ઇચ્છતા પ્રવાસીઓ આકર્ષાયા છે. પ્રવાસીઓની સંખ્યામાં વૃદ્ધિ કરવા માટે વડનગર, ચાંપાનેર-પાવાગઢ પુરાતત્વ સંકુલ, રાણીની વાવ, સૂર્ય મંદિર</p>	પ્રવાસન પ્રભાગ, ઉદ્યોગ અને ખાણ વિભાગ	મેનેજીંગ ડીરેક્ટર, પ્રવાસન નિગમ લિ.

<p>મોઢેરા,ઘોળાવીરા અને અમઢાવાઢ જેવા ઐતિહાસિક શહેરનો વિકાસ કરવામાં આવેલ છે.</p> <p><u>૪. ઇકો-ટુરીઝમ અને વન્યજીવન:</u></p> <p>રાજ્યના વૈવિઢ્યપૂર્ણ વનસ્પતિ અને પ્રાણી સૃષ્ટીને માણવા માટે કચ્છના રણ, ગીર-રાષ્ટ્રીય ઉઢાન, સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી જેવી જગ્યાઓએ કુઢરત પ્રેમીઓ અને વન્યજીવ પ્રેમીઓને આકર્ષ્યા છે. શીવરાજપુર, ઢ્વારકા, માંડવી અને સોમનાથના ઢરિયાકિનારાના ખીચના વિકાસને કારણે તેઓ પ્રવાસીઓમાં લોકપ્રિય બન્યા છે.</p> <p><u>૫. સીમા પ્રવાસન (સીમા ઢર્શન):</u></p> <p>ગુજરાતમાં નડાબેટ ખાતે સીમા ઢર્શનનો કાર્યક્રમ યોજાય છે. ભારતના સરહઢ પર ગોઢવાયેલા લશકરની કામગીરી નિહાળવાની આ એક સુંઢર તક છે. મેન્ગૃવ (ચેર)ની સહેલગાહ, પક્ષીઓ અને પ્રાણીઢર્શન, કુઢરતી સહેલગાહ અને અન્ય સંખ્યાબંઢ સુવિઢાઓ વિકસાવવા માટે કોરી કીક પ્રવાસન વિકાસનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે.</p> <p><u>૬. વ્યાપાર અને વેપાર પ્રવાસન:</u></p> <p>ગુજરાતના સુઢ્ઢ ઔઢોગિક વિકાસ અને વ્યવસાયની તકોના પરિણામે પરિષઢો, ટ્રેડ શોમાં હાજરી આપી રોકાણની સંભાવનાઓ ચકાસવા વ્યાપારિક પ્રવાસીઓનો ઢસારો જેવા મળેલ છે.</p> <p><u>૭. ઇવેન્ટ ટુરીઝમ:</u></p> <p>ગુજરાતમાં સમગ્ર વર્ષ ઢરમિયાન વિવિઢ કાર્યક્રમો અને ઉત્સવો યોજાય છે, જેમ કે જી-૨૦ સમિટ, નવરાત્રી, આંતરરાષ્ટ્રીય પતંગોત્સવ અને રણોત્સવ. જે ચોક્કસ સમયગાળા ઢરમિયાન પ્રવાસીઓની સંખ્યામાં વઢારો કરે છે.</p> <p><u>સમસ્યા નિવેઢન</u></p> <p>"ગુજરાત રાજ્યના સમૃઢ્ઢ સાંસ્કૃતિક વારસા અને વૈવિઢ્યપૂર્ણ આકર્ષણોને ઢ્યાનમાં લેતાં ગુજરાત ટુરીઝમ કેટલાક પડકારો અનુભવી રહેલ છે કે જેના કારણે મહત્તમ વિકાસ અને સાતત્યપૂર્ણ ઓળખ મેળવી શકેલ નથી. આ અભ્યાસ ચાવીરૂપ અંતરાયોની તપાસ, હયાત અને પૂર્ણ થયેલ પ્રવાસન માળખાકીય સુવિઢાઓનું વિશ્લેષણ, પ્રવાસીઓના અનુભવ તથા આર્થિક વિકાસ તેમજ સાંસ્કૃતિક આઢાન-પ્રઢાનને ઢ્યાનમાં રાખીને ગુજરાતને અગ્રણી પ્રવાસન ગંતવ્ય સ્થાન તરીકે વિકસાવવા માટેની વ્યુહાત્મક ભલામણો સુચવવા અંગે છે.</p> <p>ઉક્ત સમસ્યા નિવેઢનનો ઉઢેશ ગુજરાત પ્રવાસન ક્ષેત્રના વિવિઢ પાસાનો તલસ્પર્શી અભ્યાસ કરીને, પડકારોને શોઢવાથી માંડી તેમાં સુઢારાની ભલામણોનો છે. અને તેનો અંતિમ ઉઢેશ</p>	
--	--

<p>રાજ્યમાં પ્રવાસન પ્રવૃત્તિઓના વિસ્તાર અને વિકાસનો છે. સીએમ ફેલોશિપ પ્રોગ્રામ અંતર્ગત નીચે મુજબના ઉલ્લેખિત ક્ષેત્રોનો અભ્યાસ ફેલો દ્વારા કરવાનો રહેશે.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ગુજરાતના વિવિધ સ્થળોએ હાલમાં પ્રગતિ હેઠળ/પૂર્ણ થયેલ પ્રવાસન પ્રોજેક્ટનો અભ્યાસ કરવાનો રહેશે. - વિવિધ સ્થળ મુલાકાતના આધારે ફેલોએ એકંદર પ્રવાસીઓના પ્રતિભાવો અને અનુભવને સુધારવા માટેના વિચારો/સૂચનો આપવાના રહેશે. - પ્રદેશના સર્વાંગી વિકાસ અને સ્થાનિક રોજગારના સર્જનમાં પ્રવાસન પ્રોજેક્ટ્સના પ્રભાવની ચકાસણી કરવી. - ગુજરાતના વિવિધ પ્રવાસન સ્થળોએ મુલાકાતીઓના રોકાણને વિસ્તારવા અંગેના સૂચનો/મંતવ્યો આપવા. - પ્રવાસન પ્રોજેક્ટના સ્વાવલંબી વિકાસ અર્થે એક કાર્યક્ષમ અને અસરકારક વ્યવસ્થા જળવાય રહે તે હેતુથી વિવિધ પ્રવાસન પ્રોજેક્ટ્સની પ્રારંભથી જાળવણી (Operations & Maintenance) સુધીની કામગીરીમાં PPP મોડલ દાખલ કરવા અંગેના સૂચન/મંતવ્ય રજૂ કરવાના રહેશે. - ગુજરાતની મુલાકાત લેતા પ્રવાસીઓના એકંદર સંતોષ અને અનુભવનું મૂલ્યાંકન કરવું તેમજ મુલાકાત લીધેલ સ્થળ વિશેની તેમના અનુભવને પ્રભાવિત કરતા મુખ્ય પરિબલોને મૂલવવાની કામગીરી. - ગુજરાતને પ્રવાસન ગંતવ્ય સ્થાન તરીકે વિકસાવવા માટે ડિજિટલ માર્કેટિંગની વિવિધ વ્યૂહરચનાઓની અસરકારકતાનું વિશ્લેષણ તેમજ મુલાકાતીઓને આકર્ષવા માટે તેના પ્રભાવનું અધ્યયન કરવું. - સામુદાયિક ભાગીદારીનો ગુજરાત પ્રવાસનના વિકાસ માટે કેવી રીતે ઉપયોગ કરી શકાય તે અંગે અને સ્થાનિક સમુદાય ઉપર પ્રવાસનની સકારાત્મક અસરને વધારવા માટેના વિચારો/સૂચનો આપવાના રહેશે. - કટોકટી (કુદરતી આફતો, રોગચાળો વગેરે)ના સમય દરમિયાન ગુજરાતમાં પ્રવાસન ઉદ્યોગની સ્થિતિસ્થાપકતાનું મૂલ્યાંકન કરવું અને અસરકારક કટોકટી વ્યવસ્થાપન માટેની વ્યૂહરચના સૂચવવી. - ગુજરાતમાં વિવિધ પ્રવાસન થીમ/પ્રયાસોની સફળતા અને પડકારોનું મૂલ્યાંકન કરવું અને જવાબદાર અને ટકાઉ પ્રવાસનને પ્રોત્સાહન આપવા માટેના પગલાંની ભલામણ કરવી. 		
---	--	--

<p>૧૧</p>	<p>પ્રદૂષણ નિયંત્રણ: ઔદ્યોગિક અને શહેરી: ઘરગથ્થુ ગંદુપાણી (સુવેઝ)નું પ્રદૂષણ</p> <ul style="list-style-type: none"> - રાજ્યમાં ઉદભવતા અને વૈજ્ઞાનિક ઢબે નિકાલ થતાં સુવેઝના જથ્થામાં ઘણો તફાવત - ગામડાઓમાં અને નાના શહેરોમાં સુવેઝના કલેક્શન માટે પૂરતી વ્યવસ્થાનો અભાવ જેના કારણે ટ્રીટમેન્ટ કર્યા વગરનું ઘરગથ્થુ ગંદુપાણી રીસીપન્ટ બોડી જેવી કે નદી, કુદરતી નાળા, તળાવ, દરિયા કાંઠા કે ભૂગર્ભજળ માં ભળવાથી પાણી પ્રદૂષણ ની ગંભીર સમસ્યાઓ અને સુચનો - શુદ્ધ પાણીના અભાવના કારણે સુકા વિસ્તારોમાં પ્રદૂષિત પાણીનો ખેતીવાડી, પશુપાલન તેમજ અન્ય માનવ વપરાશથી રોગચાળો અને અન્ય હેલ્થ ની સમસ્યાઓ - ઓછા ખર્ચવાળા (લો- કોસ્ટ) સુએજ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટ ની વ્યાપક જરૂરિયાત - મહાનગરપાલિકાઓમાં ઘરગથ્થુ ગંદા પાણી ના ઉદભવની સાપેક્ષમાં ટ્રીટમેન્ટ ક્ષમતા - મોટાભાગના સુવેજ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટમાં ઓપરેશનલ પ્રોબ્લેમ્સ માટે સમસ્યા અને સુચનો - સુવેઝ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટ ના યોગ્ય ઓપરેશન અને મેન્ટેનન્સના અભાવે આજુબાજુના વિસ્તારમાં થતી દુર્ગંધ ની સમસ્યા - ટ્રીટમેન્ટ કરેલ સુવેઝના ફરી વપરાશ માટે યોગ્ય અને પૂરતી વ્યવસ્થાના માળખા માટેના પ્રશ્નો અને સુચનો <p>ઔદ્યોગિક ગંદા પાણીનું પ્રદૂષણ</p> <ul style="list-style-type: none"> - રાજ્યમાં ઉદ્યોગોમાં ખૂબ વિવિધતા અને મોટા પ્રમાણમાં ઔદ્યોગીકરણ જેના કારણે ઔદ્યોગિક ગંદા પાણીની ગુણવત્તામાં અતિ વિવિધતા, કોમ્પ્લેક્સીટી અને મોટા પ્રમાણમાં જથ્થો - નાના ઉદ્યોગો પાસે ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટ ચલાવવા તાંત્રિક અને આર્થિક સવલતો માટેની સમસ્યા અને સૂચનો - મોટા ઉદ્યોગોમાં ઉત્પાદનની વિવિધતાના કારણે ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટમાં નવી ટેકનોલોજીઓ અને તાંત્રિક માનવ બળની માટેની સમસ્યા અને સૂચનો - સંયુક્ત શુદ્ધિકરણ પ્લાન્ટમાં ઓપરેશનલ અને મેન્ટેનન્સ પ્રોબ્લેમ્સ - સભ્ય એકમોમાં નવા ઉત્પાદનો થકી ઉદભવતાના પાણીના નિકાલ માટે હયાત શુદ્ધિકરણ પ્લાન્ટોમાં 	<p>વન અને પર્યાવરણ વિભાગ</p>	<p>અધ્યક્ષ, ગુજરાત પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ</p>
-----------	--	------------------------------	--

	<p>કેપેસિટી અને નવી ટેકનોલોજી માટેની સમસ્યા અને સૂચનો</p> <ul style="list-style-type: none"> - સંયુક્ત શુદ્ધિકરણ પ્લાન્ટમાં શુદ્ધ થયેલા ઔદ્યોગિક પાણીના ફરી વપરાશની વ્યવસ્થાના અભાવે નિકાલની ગંભીર સમસ્યા અને સૂચનો - ઝીરો લિક્વિડ ડિસ્ચાર્જ ધરાવતા એકમો દ્વારા ઔદ્યોગિક ગંદા પાણીના મેનેજમેન્ટમાં અન્ય એકમોની સાપેક્ષમાં વધુ આર્થિક ભારણ હોવાથી આર્થિક રીતે પરવડે તેવી ટેકનોલોજી, સમસ્યા અને સૂચનો - ઔદ્યોગિક એકમોમાં તેમજ સંયુક્ત શુદ્ધિકરણ પ્લાન્ટમાં કુશળ કારીગરોની અછત અથવા પર્યાવરણ સુરક્ષા માટેની ભાવનાઓ માટે સમસ્યા અને સૂચનો <p>ઘરગથ્થુ ધન કચરાના વ્યવસ્થાપન</p> <ul style="list-style-type: none"> - રાજ્યમાં ઉદ્ભવતા ઘરગથ્થુ ધનકચરાના જથ્થામાં તેમજ વૈજ્ઞાનિક રીતે એકત્રીકરણ કરી નિકાલ થતાં કચરાના જથ્થામાં ઘણો તફાવત - મોટા શહેરોમાં ખૂબ ઝડપે વધતા વસ્તીકરણની સાપેક્ષમાં ધન કચરાના મેનેજમેન્ટ માટે આગોતરી પ્લાનિંગ તેમજ આર્થિક વ્યવસ્થા તેમજ બજેટ પ્રોવિઝનમાં ઘણો બદલાવ જરૂરી - નાના શહેરો અને ગામડાઓમાં ધન કચરાના યોગ્ય ટ્રીટમેન્ટ અને નિકાલની વ્યવસ્થાના અભાવ ને કારણે વારંવાર રોગચાળા તેમજ અન્ય ગંદકીના પ્રશ્નો - ધન કચરાના નિકાલ માટેની નવી જગ્યાઓની પસંદગી વખતે નજીકના રહેવાસીઓ/ પબ્લિક તરફથી ઘણો વિરોધ. જ્યારે જગ્યા શહેરથી દૂર હોવાના સંજોગોમાં ઓથોરીટીને કચરાના વાહનો અને ટ્રાન્સપોર્ટેશનમાં વધુ ખર્ચ માટે સમસ્યા અને સૂચનો - રાજ્યમાં ઘણા સ્થળોએ લીગસી વેસ્ટ ડમ્પ સાઇટના કારણે આગના બનાવો, દુર્ગંધથી હવા પ્રદૂષણ, લીચેટથી પાણી પ્રદૂષણના ગંભીર સમસ્યાઓ અને સૂચનો - ઘરદીઠ ધન કચરાના યોગ્ય વર્ગીકરણ અને વર્ગીકરણ પ્રમાણે તેના ફરી વપરાશ કે નિકાલ માટે મોટા પ્રમાણમાં જનજાગૃતિ ની જરૂરિયાત/ સૂચનો - ધન કચરાના નિકાલના નિયમોના ઉલ્લંઘન માટે આકરા દંડની જોગવાઈ અને તેના અસરકારક અમલીકરણની સમસ્યા અને સૂચનો - મોટા શહેરોમાં વર્ગીકરણ કરેલ કચરાના યોગ્ય કલેક્શન તેમજ નિકાલ માટે ની સુવિધાઓ નો અભાવ કે અપૂરતી 		
--	---	--	--

	<p>કેપેસિટી કે સંચાલનમાં ખામીઓ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ફરી વપરાશ થઈ શકે તેવા ઘન કચરા અને ખાતરમાં ફેરવી શકાય તેવા બાયો ડીગ્રેડેબલ ઘનકચરાના યોગ્ય કલેક્શન થકી આર્થિક લાભ થાય તેવા મોડેલ કે પ્લાનિંગની જરૂરિયાત <p>પ્લાસ્ટીક કચરાનું વ્યવસ્થાપન:</p> <ul style="list-style-type: none"> - પ્લાસ્ટીક વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ નિયમો સંબંધિત પ્રોડ્યુસર, ઇમ્પોર્ટર અને બ્રાન્ડ ઓનરના રજીસ્ટ્રેશનમાં તેમજ પ્લાસ્ટીક વેસ્ટ રીસાઇકલરની સંખ્યા ગુજરાત રાજ્યમાં અન્ય રાજ્યોની સાપેક્ષમાં ખૂબ વધારે - રાજ્યની પેપરમીલમાંથી નીકળતા પ્લાસ્ટીક કચરાનો ઇંધણ તરીકે સીમેન્ટમીલ માં ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. તેજ રીતે અન્ય એકમોના પ્લાસ્ટીક કચરાનો પુન:ઉપયોગ માટે નવી ટેકનોલોજીઓ માટે સૂચનો - મહાનગરપાલિકા, નગરપાલિકા તથા ગ્રામ્ય વિસ્તારમાંથી ઉદભવતા પ્લાસ્ટીક કચરાના જથ્થો તથા નિયમ મુજબ નિકાલ વૈજ્ઞાનિક ઢબે પુન:ચક્રીત થાય તે માટે સમસ્યા અને સૂચનો. - ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં કે તાલુકા કક્ષાએ પ્લાસ્ટીક વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ ફેસીલીટી ઉભી કરવાથી પ્લાસ્ટીક કચરાના રીસાયકલિંગ સાથે અન્ય રોજગારીની તકો ઉભી થાય તે માટે સૂચનો <p>ઔદ્યોગિક જોખમી ઘન કચરા ના વ્યવસ્થાપન</p> <ul style="list-style-type: none"> - ગુજરાતમાં સૌથી વધારે જથ્થામાં જોખમી ઘનકચરાનો ઉદભવ - ઉદ્યોગોમાં વિવિધતા ના કારણે જોખમી કચરાના પ્રકારમાં પણ ખૂબ વિવિધતા, જેના કારણે તેના કલેક્શન, સંગ્રહ, ટ્રીટમેન્ટ, પુન: વપરાશ અને નિકાલ માટે અલાયદી વ્યવસ્થાઓની સમસ્યા અને સૂચનો - ઉદ્યોગોમાં કલીનર પ્રોડક્શન અને કલીનર ટેકનોલોજીના વપરાશથી જોખમી કચરો ઓછો ઉદભવે તે માટે નવી ટેકનોલોજીઓ માટે સૂચનો - જોખમી કચરાના વૈજ્ઞાનિક રીતે પુન: વપરાશ માટે ઉદ્યોગોને પ્રોત્સાહન આપવા નીતિવિષયક યોજનાઓ જરૂરી - ઉદ્યોગો, ટીએસડીએફ ઓપરેટર અને રેગ્યુલેટર્સ દ્વારા waste hierarchyનું ચુસ્ત અમલીકરણ માટે સૂચનો 		
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - નિયમ પ્રમાણે લેન્ડફિલ સાઈટ ની ડિઝાઇન અને ઓપરેશન હોવા છતાં હયાત લેન્ડફિલ સાઈટો માંથી ક્યારેક હવા પ્રદુષણ, પાણી પ્રદુષણ કે સ્ટ્રક્ચરલ સ્ટેબિલિટી અંગેના બનાવો, યોગ્ય કલોઝર પ્લાન્ટ અને પોસ્ટ કલોઝ મોનિટરિંગ મિકેનિઝમ માટે સુચનો - જોખમી કચરાના નિકાલની જગ્યાઓ માનવ વસ્તીથી અને અન્ય પર્યાવરણીય સેન્સિટીવ સ્થાનોથી કાયમ માટે અંતર જાળવવા લેન્ડયુઝ પ્લાનની જરૂરિયાત <p>કચરાનો કો-પ્રોસેસિંગમાં વપરાશ</p> <ul style="list-style-type: none"> - જોખમી કચરો ઉદભવ કરતા એકમ કે તેને વાપરતા સિમેન્ટ ઉદ્યોગ માટે ફરજિયાત અસરકારક રીતે કચરાના પુનઃવપરાશ માટે નિયમોમાં જોગવાઈ માટે સુચનો - કો પ્રોસેસિંગમાં ભાગ લેનાર ઉદ્યોગો ને આર્થિક રીતે કે અન્ય લાભ માટે નીતિવિષયક યોજનાઓ માટે સુચનો <p>હવા પ્રદુષણ</p> <ul style="list-style-type: none"> - રાજ્યકક્ષાના હવા પ્રદુષણ નિયંત્રણ એક્શન પ્લાનની દરેક સ્ટેક હોલ્ડર દ્વારા અસરકારક અમલવારી - નોન એટેઈન્મેન્ટ સીટી એક્શન પ્લાન માટે રાજ્યના દરેક સંલગ્ન વિભાગો દ્વારા ભાગીદારી તેમજ યોગ્ય સમયબદ્ધ સંકલન અને અમલ- સમસ્યા અને સુચનો - ઉત્તરોત્તર વધતા વાહનોની સંખ્યા પર અંકુશ અથવા ફરજિયાત પણે કલીન ફ્યુલ નો વપરાશ - પબ્લિક ટ્રાન્સપોર્ટેશનના બહોળા વપરાશ માટે પ્લાનિંગ સમસ્યા અને સુચનો - શિયાળાના સમયમાં હવા પ્રદુષણ નિયંત્રણ માટે એરિયા સ્પેસિફિક ખાસ પગલાં માટે મોટા શહેરોમાં તેમજ ઔદ્યોગિક વસાહતોમાં માઈક્રો લેવલ પ્લાનિંગ, સુચનો - ઉદ્યોગોમાં કલીન ફ્યુલ નો વપરાશ વધે તે માટે નિતીવિષયક સુચનો - બિલ્ડીંગ કન્સ્ટ્રક્શન થકી હવા પ્રદુષણ અટકાવવા અસરકારક પગલાં માટે મોનેટરીંગ અને દંડની જોગવાઈઓ માટે સુચનો - ઉદ્યોગોમાં અકસ્માતથી થતા પ્રદુષણને અટકાવવા જરૂરી નિવારાત્મક પગલાં તેમજ DISH જેવી ઓથોરીટી દ્વારા જરૂરી મોનિટરીંગ અને ઉદ્યોગને માર્ગદર્શન માટે સુચનો - મોટા રસ્તાઓ, હાઇવે, રેલવે લાઈન વિગેરેના પ્લાનિંગ સમયે જ બંને બાજુ હવા પ્રદુષણ અને અવાજ પ્રદુષણ અટકાવવા ગ્રીન બફરઝોન ની જરૂરિયાત માટે સુચનો 		
--	---	--	--

	- ઔદ્યોગિક વસાહતો ફરતે યોગ્ય પ્રમાણમાં ગ્રીન બફર ઝોન ના અભાવની સમસ્યા અને સુચનો		
૧૨	<p>પોલિસી ઇન્ટેલિજન્સ યુનિટ ફેમવર્ક :</p> <p>- પોલિસી ઇન્ટેલિજન્સ યુનિટ દ્વારા ભવિષ્યની જરૂરીયાત તથા પ્રાથમિકતાઓને ધ્યાને રાખી ગુડ ગવર્નન્સ, ટેકનોલોજી અને સામાજિક તથા આર્થિક પરિબળોનો ઊંડાણ પૂર્વ કઅભ્યાસ કરવાનો થાય છે. રાજ્ય માટે નવી ટેકનોલોજીની સુસંગતતા અને અસરોનું મૂલ્યાંકન કરીતથા કેંદ્ર સરકાર અને અન્ય રાજ્યોની શ્રેષ્ઠ પદ્ધતિઓ અને કેસ સ્ટડીઝનો અભ્યાસ કરવાનો અને નીતિઓના અમલીકરણ પહેલાં તેની સંભવિત અસરોનું વિશ્લેષણ કરવાનું થાયછે. નીતિના અમલીકરણ માટે સ્પષ્ટ ટાઇમ લાઇન અને કાર્ય યોજના બનાવવાનો, માઇલ સ્ટોન અને મુખ્ય પ્રદર્શન સૂચકાંકોને વ્યાખ્યાયિત કરવાની રહે છે.નીતિના અમલીકરણનું મોનિટરીંગ, રોડમેપના પડકારોને ઓળખવા અને તેનું નિરાકરણ કરવાની બાબતનો પણ અભ્યાસ જરૂરી બને છે.પોલિસી ઇન્ટેલિજન્સ યુનિટ દ્વારા પરિણામોના મૂલ્યાંકનમાં શાસન, સમાજ અને અર્થતંત્ર પર નીતિઓની અસરનું મૂલ્યાંકન, કે સફળતા માપવા માટે ડેટા અને ફીડબેક ભેગા કરવાખૂબ જ જરૂરી બને છે.સુધારણા માટેના ક્ષેત્રોને ઓળખવા તથા અન્ય રાજ્યો સાથે તુલના કે સ્પર્ધા થઈ શકે તેને અનુરૂપ નીતિઓ માટે ના બેન્યમાર્ક નિયત કરવા, નવીનતાપૂર્ણ ઓડિટ પ્રથા દાખલકરવી જરૂરી છે.</p>	માન.મુખ્યમંત્રીશ્રીનું કાર્યાલય	ખાસ ફરજ પરના અધિકારી,/માન. મુખ્ય મંત્રીશ્રીના સચિવશ્રી
૧૩	<p>સુશાસન:</p> <p>પૃષ્ઠ ભૂમિ :-</p> <p>સ્પીપા એ ગુજરાતની સર્વોચ્ચ તાલીમ સંસ્થા છે. સંસ્થાનું મુખ્ય ધ્યેય સરકારી કર્મચારીઓને તાલીમ આપવા અને માનવ મૂડી વિકસાવવા પર છે. આનો હેતુ સરકારી કર્મચારીઓના જ્ઞાન અને કૌશલ્યને તમામ સ્તરે અપગ્રેડ કરવાનો છે જેથી તેઓ લોકોને વધુ સારી રીતે સેવા આપી શકે.</p> <p>ઉદ્દેશ્ય:-</p> <p>મુખ્યમંત્રી સાથી બે મુખ્ય મુદ્દાઓ પર કામ કરે તેવી અપેક્ષા છે.</p> <p>૧. સુશાસન પ્રથા તરીકે તાલીમ અને ક્ષમતા નિર્માણની સ્થાપના.</p> <p>૨.તાલીમ હેતુ માટે વિવિધ વિભાગો સાથે સંકલન માટે પ્રમાણભૂત કાર્યપ્રણાલીની સ્થાપના કરવી</p> <ul style="list-style-type: none"> ચિંતન શિબિરમાં કરવામાં આવેલ ભલામણ અન્વયે ફેલોએ વિવિધ તાલીમના મોડ્યુલ તૈયાર કરવાના રહેશે જેથી અધિકારીઓ તેઓના સેવાકાળ દરિમયાન નોકરી સંબંધિત ઉત્કૃષ્ટ કામગીરી કરી શકે અને પોતાનો વ્યક્તિગત વિકાસ કરી શકે. 	સ્પીપા, અમદાવાદ	મહાનિદેશકશ્રી, સ્પીપા

	<ul style="list-style-type: none"> ● iGOT પોર્ટલ પર વિવિધ વિષયોના તાલીમના મોડ્યુલ બનાવી અને અપલોડ કરવાના રહેશે ● કર્મચોગી મહાભિયાન ના ભાગરૂપે તમામ વર્ગ ૧ થી ૪ ના અધિકારીઓ અને કર્મચારીઓને સામયિક તાલીમ મળે. એના માટે ફેલો એ એક ડેટાબેઝ તૈયાર કરવાનો રહેશે જેથી કરીને તમામ સરકારી કર્મચારીઓની નિયમિત તાલીમ અને કૌશલ્ય વર્ધન થઈ શકે ● CBC સાથે સંપર્કમાં રહીને વિભાગો માટે TNA તેમજ ACBP (Annual Capacity Building Plans) બનાવવામાં મદદ કરવાની રહેશે ● રાજ્ય તેમજ રાષ્ટ્રીય તાલીમી સંસ્થાઓ સાથે જુદાજુદા વિષયો પર તાલીમ આપવા માટે ભાગીદારી કરવાની રહેશે. 		
૧૪	<p>ગ્રામ્ય કચરાનું રિસાયકલિંગ - પ્રવાહી અને ઘન કચરો:- સ્વચ્છ ભારત મિશન(ગ્રા) યોજનાના ફેઝ-૨ અંતર્ગત ગામોને ODF Plusની વિવિધ કેટેગરી જેવી કે, Aspiring, Rising અને Modelમાં લાવવા માટે વ્યક્તિગત શૌચાલય, ઘનકચરા વ્યવસ્થાપન, પ્રવાહી કચરા વ્યવસ્થાપન વગેરેની કામગીરી હાથ ધરવામાં આવેલ છે.</p> <p>સ્વચ્છ ભારત મિશન(ગ્રા) ફેઝ-૨ના ભાગરૂપે વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ સુધીમાં રાજ્યના તમામ ગામોને ODF+ મોડલ જાહેર કરવાનો લક્ષ્યાંક છે. વધુમાં ગામોને જ્યાં ઘન અને પ્રવાહી કચરા વ્યવસ્થાપન અંતર્ગત વિવિધ પ્રકારની અસ્કયામતોના બાંધકામ કરવામાં આવે છે.</p> <p>(૧) સેગ્રીગેશન શેડનો લક્ષ્યાંક ૩૧૧૬ સિદ્ધિ ૧૩૯૦, (૨)સામુહિક કમ્પોસ્ટ પીટ શેડનો લક્ષ્યાંક ૧૮૮૨૨ સિદ્ધિ ૧૧૮૦૧, (૩) સામુહિક સોકપીટનો લક્ષ્યાંક ૫૯૨૦૯ સિદ્ધિ ૩૫૦૫૮ (૪) DEWATS નો લક્ષ્યાંક ૧૭૨ સિદ્ધિ ૨૦</p>	પંચાયત,ગ્રામગૃહ નિર્માણ અને ગ્રામ વિકાસ વિભાગ	કમિશનરશ્રી વ સચિવશ્રી, ગ્રામ વિકાસ
૧૫	<p>ડીસ્કોમ (DISCOM) ની તકનીકી અને નાણાકીય કામગીરી:-</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) વિજ વિતરણ પ્રણાલીનું સંચાલન અને નિભાવ (2) વિજ જોડાણો આપવા (3) સરકારશ્રીની વિવિધ યોજના હેઠળના કામો (4) પાવર સપ્લાયની જાળવણી (5) સીસ્ટમ ઈમ્પ્રુવમેન્ટના કામો (6) AT&C લોસ ઘટાડવાની વિવિધ કામગીરી (7) ગ્રાહકોની ફરિયાદોના નિવારણની કામગીરી (8) બીલીંગની કામગીરી 	ઊર્જા અને પેટ્રોકેમિકલ્સ વિભાગ	અગ્ર સચિવશ્રી, ઊર્જા અને પેટ્રોકેમિકલ્સ

	(9) વિજ બીલ કલેક્શન		
૧૬	<p>વિકસિત ગુજરાત ૨૦૪૭:-</p> <p>માનનીય પ્રધાનમંત્રીએ દેશની આઝાદીનાં ૧૦૦ વર્ષ પૂર્ણ થવાનાં આગામી ૨૫ વર્ષનો ઉદ્દેશ “અમૃત કાલ” તરીકે કર્યો હતો. સમૃદ્ધિની નવી ઊંચાઈઓ પ્રાપ્ત કરવી, ગામડાંઓ અને શહેરો એમ બંનેમાં શ્રેષ્ઠ સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ કરાવવી અને વિશ્વનું સૌથી આધુનિક ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરનું નિર્માણ કરવું એ India@2047ની આકાંક્ષાઓ છે.</p> <p>૨૦૪૭ સુધીમાં ભારતના વિકાસને આગળ ધપાવવામાં ગુજરાત મહત્વની ભૂમિકા ભજવશે, જેમાં ભારત મોટું અર્થતંત્ર હશે જેની માથાદીઠ આવક વિકસિત અર્થતંત્ર જેટલી થશે. ૨૦૪૭ સુધીમાં, ગુજરાતી નાગરિકો અને સમાજ મુખ્યત્વે બે પરિમાણોમાં સમૃદ્ધ થશે:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● સારી જીવનશૈલી: <ul style="list-style-type: none"> ○ વિશ્વ કક્ષાનું શિક્ષણ અને કૌશલ્ય વિકાસ, આરોગ્ય સેવાઓ, પોષણ, માળખાગત સુવિધાઓ અને કનેક્ટિવિટી સાથે સશક્ત બનાવવામાં આવશે. ○ સામાજિક સલામતી માટેનું શ્રેષ્ઠ ઉદાહરણ ○ જીવનશૈલીમાં પર્યાવરણીય ગુણવત્તા અને ટકાઉપણા પર મજબૂત પકડ ● સારી કમાણી: સમાન વૃદ્ધિ સાથે મલ્ટિ-ટ્રિલિયન ડોલરનું અર્થતંત્ર <ul style="list-style-type: none"> ○ સમાન વૃદ્ધિમાં સાથેનું વિકસિત અર્થતંત્ર તરીકે વિકસિત થવું. ○ કાર્યબળમાં કાર્યક્ષમતા માટેના વૈશ્વિક માપદંડ ○ વિવિધ ક્ષેત્રોમાં આર્થિક પ્રવૃત્તિઓનું મહત્તમ મિશ્રણ, જે ઉચ્ચ મૂલ્ય-વર્ધિત પેટા-ક્ષેત્રો પ્રત્યે સુસજ્જ થશે. ○ ઉદ્યોગ સાહસિકતા <p>આ વિઝનને પ્રાપ્ત કરવામાં આયોજન પ્રભાગની મહત્વની ભૂમિકા છે. આ વિભાગ વંચિત સમુદાયોના વિકાસ દ્વારા રાજ્યના આર્થિક અને સામાજિક ક્ષેત્રના મોનીટરીંગ અને માનવ વિકાસ સૂચકાંકમાં વધારો કરવા માટે જવાબદાર છે. રાજ્યના સાતત્યપૂર્ણ, સર્વગ્રાહી અને સર્વસમાવેશક વિકાસ માટે વિવિધ વિભાગોએ અસંખ્ય પહેલો અને કાર્યક્રમો હાથ ધર્યા છે. ગેપ એનાલિસિસ દ્વારા વિવિધ કાર્યક્રમોના અમલીકરણમાં સુધારાત્મક પગલાં લેવા માટે આયોજન પ્રભાગ વિવિધ વિભાગો સાથે સંકલન કરી રહ્યું છે.</p> <p>વર્તમાનમાં, આયોજન પ્રભાગ ફ્લેગશીપ કાર્યક્રમો જેવા કે નિરંતર વિકાસના ધ્યેયો, આકાંક્ષી તાલુકા કાર્યક્રમ, આકાંક્ષી જિલ્લા</p>	આયોજન પ્રભાગ, સામાન્ય વહીવટ વિભાગ	સચિવશ્રી, આયોજન, સામાન્ય વહીવટ વિભાગ

<p>કાર્યક્રમ અને વિકાસ ભારત 2047ના વિઝનને હાંસલ કરવા માટેની પ્રવૃત્તિઓ માટેના રોડમેપનું મોનીટરીંગ કરી રહ્યું છે. આ કાર્યક્રમો નિરંતર વિકાસ માટેની નીતિઓમાં રાજ્ય સરકારને માર્ગદર્શન આપવા માટે એક તબક્કાવાર અને મધ્યમથી લાંબા ગાળાનો અભિગમ પૂરો પાડવાનો છે. પુરાવા-આધારિત નીતિઓ ઘડવા માટે, ડેટાની દેખરેખ ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ છે.</p> <p>નિર્ણય લેવામાં મદદ કરવા માટે ડેટા વિજ્યુઅલી રીતે ઉપલબ્ધ કરાવવાની જરૂર છે. ડેટા એનાલિટિક્સ ટકાઉ વૃદ્ધિ હાંસલ કરવા માટે યોગ્ય નિર્ણય લેવામાં નિર્ણય લેનારાઓને મદદ કરી શકે છે. મુખ્ય પડકારો ડેટાનું મોનિટરિંગ છે, અપૂરતો ડેટા મોનિટરિંગમાં અવરોધરૂપ છે. ઓછી ગુણવત્તાવાળા, જૂના અને અધૂરા ડેટા જે અચોક્કસ તારણો તરફ દોરી જાય છે, ખાસ કરીને સમય જતાં ડેટાની સરખામણી કરવા માટે મુશ્કેલી ઉભી કરે છે.</p> <p>વિકાસ વ્યૂહરચનાઓ ડિઝાઇન કરવા અને મધ્યમ ગાળાના નિરંતર વિકાસ ધ્યેયો (SDG) 2030 અને ભારત@ 2047ના લાંબા ગાળાના વિઝનને હાંસલ કરવાના વિઝન સાથે તેનો અમલ કરવા માટે, આયોજન વિભાગમાં એક Fellow જરૂરી છે:</p> <p>Fellow નીચે મુજબની સુચિત કામગીરીમાં મદદરૂપ થશે:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● જાહેર નીતિને માર્ગદર્શન આપવા માટે SDGના ટૂંકા ગાળાના અને લાંબા ગાળાના રોડમેપને તૈયાર કરવા ● પરિણામ અને જેન્ડર બજેટ માટે પુરતા પ્રમાણમાં જરૂરી અને સમય પર ટકાઉ ધિરાણની ખાતરી કરવી: ● પ્રગતિ હેઠળના વિવિધ કાર્યક્રમો તેમજ વિઝન 2047 ના રોડમેપમાં સામાજિક સમાવેશ અને ટકાઉપણાને વિસ્તૃત કરવા માટે નવીનતાનું મોનીટરીંગ કરવું ● નવું ઇન્ડિકેટર ફ્રેમવર્ક તૈયાર કરવું, તેના ટૂંકા ગાળાના અને લાંબા ગાળાના લક્ષ્યાંકો, SDGનું લોકલાઇઝેશન, રાજ્ય અને જિલ્લાના SDG રીપોર્ટ તૈયાર કરવો અને નબળા પર્ફોર્મન્સ ધરાવતા ઇન્ડિકેટર, SDG પ્રગતિ અને કામગીરી પર એક્શન પ્લાન તૈયાર કરવો. ● ઇન્ડિકેટર્સ સાથે જોડાયેલ યોજનાઓની ઓળખ કરવી ● ઇન્ડિકેટર સાથે મેપ થયેલ યોજનાઓનું મૂલ્યાંકન અને સંપૂર્ણ અથવા આંશિક ફેરફાર અંગે સૂચનો આપવા. ● જરૂરીયાત મુજબ નવા યોજનાકીય ઇન્ડિકેટર્સ અને મેટા ડેટાને ઓળખવા, મૂલ્યાંકન કરવા અને ભલામણ કરવા વિભાગ(ઓ)ને મદદરૂપ થવું. ● નોલેજ નેટવર્કિંગમાં જોડાયેલ તમામ સ્ટેક હોલ્ડરને વર્કશોપ/કોન્ફરન્સ/તાલીમનું આયોજનમાં મદદરૂપ થવું. 		
---	--	--

	ભારત સરકાર અને ગુજરાત સરકારના અન્ય વિભાગો અને ટેકનિકલ એજન્સીઓ સાથે સંપર્ક, સંકલન અને પત્રવ્યવહાર કરવામાં fellow ની ભૂમિકા મહત્વપૂર્ણ છે, જેથી મોનિટરિંગ અને રિપોર્ટિંગ પ્રગતિ સંબંધિત માહિતી એકત્રિત/ચકાસવામાં સરળતા રહે.		
૧૭	<p>(૧) MBKVY –મુખ્યમંત્રી ભવિષ્યલક્ષી કૌશલ્ય વિકાસ યોજના:-</p> <p>રાજ્યમાં હાલની જરૂરીયાત આધારીત કુશળ માનવબળ તૈયાર કરવા હેતુસર આઈ.ટી.આઈ./ખાનગી અથવા સરકારી સ્કિલ ઈન્સ્ટીટ્યુટ્સ તથા ઉદ્યોગોના માધ્યમથી તાલીમાર્થીઓને ગુણવત્તાયુક્ત અને વર્તમાન ટેકનોલોજી મુજબની તાલીમ મળી રહે તે માટે ડિમાન્ડ આધારીત New Age Courses માં કૌશલ્ય તાલીમ આપવાનો અભિગમથી NSQF compliance પર પ્રકારના ટૂંકાગાળાના New Age Courses શરૂ કરવા માટેની મુખ્યમંત્રી ભવિષ્યલક્ષી કૌશલ્ય વિકાસ યોજના (MBKVY) શરૂ કરવામાં આવેલ છે. જેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય રાજ્યમાં કૌશલ્ય મિશન દ્વારા યુવાનોને મેન્યુફેક્ચરિંગ, સર્વિસ તેમજ અન્ય સેક્ટરોમાં new age ટેકનોલોજી આધારીત અભ્યાસક્રમો થકી કૌશલ્ય બદ્ધ કરવા. અમલીકરણ અને નિરિક્ષણ મીકેનીઝમ :</p> <p>સદર અભ્યાસક્રમોનું અમલીકરણ જી.એસ.ડી.એમ.ના માધ્યમથી કરવામાં આવે છે. આ યોજનાને લગતી વિવિધ કામગીરીનું સંકલન, મોનિટરીંગ માટે સ્ટેટ સ્ટીયરીંગ કમિટી તથા ઈમ્પ્લીમેન્ટેશન અને મોનીટરીંગ કમિટીની અલગથી રચના કરવામાં આવી છે. યોજનાનું સુચારૂ રૂપે સંકલન થાય તેમજ ઉચ્ચકક્ષાથી માર્ગદર્શન મળી રહે તે માટે અગ્રસચિવશ્રી, શ્રમ, કૌશલ્ય વિકાસ અને રોજગાર વિભાગના અધ્યક્ષસ્થાને સ્ટિયરીંગ કમિટીની જોગવાઈ કરેલ છે.</p> <p>સ્ટિયરીંગ કમિટી દ્વારા કરવાની થતી કામગીરી:</p> <p>MBKVY યોજના અંતર્ગત ઉદ્યોગોની જરૂરીયાત આધારીત અભ્યાસક્રમની પસંદગી કરવી, સેક્ટર વાઈઝ/ અભ્યાસક્રમ વાઈઝ તાલીમનો લક્ષ્યાંક ફાળવવો, અમલકર્તા એજન્સીની પસંદગી અને યોગ્ય માપદંડ નક્કી કરવા, સેક્ટર વાઈઝ તૈયાર કરવામાં આવેલ Expression of Interest (Eoi)/ટેન્ડર/RFP ને મંજૂરી આપવી, સેક્ટર વાઈઝ/ અભ્યાસક્રમ વાઈઝ ફાળવેલ લક્ષ્યાંકની સાપેક્ષે થયેલ પ્રગતિનો રીવ્યુ કરવો, મોનીટરીંગ કમિટી વખતોવખત યોજનાની સમીક્ષા કરશે.</p> <p>લાભાર્થી ગૃપ: ધો- ૧૦/૧૨ પાસ વિદ્યાર્થીઓ, આઈ.ટી.આઈ. પાસ આઉટ તાલીમાર્થીઓ, ડીગ્રી-ડીપ્લોમા પાસ આઉટ</p>	શ્રમ અને રોજગાર વિભાગ	નિયામકશ્રી, કૌશલ્ય વિકાસ

	<p>વિદ્યાર્થીઓ.</p> <p>ચુકવણીની પદ્ધતિ : NSQF કોર્ષીસ માટે કોમન સ્કીલીંગ નોર્મ્સ હેઠળ નક્કી કર્યા મુજબ પ્રતિ ઉમેદવાર માટેની ટ્રેનીંગ કોસ્ટ સીધા પ્રોજેક્ટ ઈમ્પ્લીમેન્ટેશન એજન્સીના બેંક ખાતામાં ચુકવી આપવામાં આવે છે, ઈન્ડસ્ટ્રીની માંગ આધારીત નવીન કોર્ષીસ માટે સ્ટીયરીંગ કમિટી દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલ ટ્રેનીંગ કોસ્ટ મુજબ તાલીમ કેન્દ્રને ચૂકવણું કરવામાં આવશે. જેની એસેસમેન્ટ ફી GCVT/KSU દ્વારા નિયત થયેલ દર અનુસાર ચૂકવણી કરવામાં આવશે.</p>		
૧૮	<p>ગુજરાત અને અન્ય રાજ્યો વચ્ચેના સાંસ્કૃતિક સંબંધોનો અભ્યાસ:-</p> <p>ગુજરાત સરકારશ્રીના રમતગમત, યુવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ વિભાગ હસ્તકની કમિશનર, યુવક સેવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ, ગાંધીનગર દ્વારા દર વર્ષે ભારતના અન્ય રાજ્ય સરકારશ્રીના વિવિધ વિભાગ તેમજ સંસ્થાઓ દ્વારા તેઓના રાજ્યમાં આયોજીત વિવિધ પ્રસંગે ગુજરાત રાજ્યની સાંસ્કૃતિક કલા વારસાથી અન્ય લોકો વાકેફ થાય તથા રાજ્યમાં કલા પ્રવૃત્તિને ઉત્તેજન મળે તે હેતુ થી અન્ય રાજ્યોમાં કલાવૃદ્ધોને મોકલી પરંપરાગત કલા વારસાની પ્રસ્તુતિ કરી ઝાંખી કરાવવામાં આવે છે.</p> <p>ગુજરાત અને અન્ય રાજ્યો વચ્ચે સાંસ્કૃતિક સંબંધોના વધુ વિકસે તે માટે અન્ય રાજ્યના વિવિધ સરકારી વિભાગો, સંસ્થાઓ તેમજ જે-તે રાજ્યમાં વસવાટ કરતાં ગુજરાતી સમાજ દ્વારા તેઓના ખાસ દિવસોની તેમજ વિવિધ તહેવારોની ઉજવણી પ્રસંગે ગુજરાતમાંથી વિવિધ લોકનૃત્યના કલાકારોને તેઓના રાજ્યમાં મોકલી શકીએ તે માટે તેઓ દ્વારા વધુ અરજી મળી રહે તો વધુ કલાકારોને/કલાવૃદ્ધોને અન્ય રાજ્યમાં મોકલવાનું શક્ય બની રહે.</p> <p>આ ઉપરાંત વિવિધ રાજ્યની સંસ્થાઓ/વિભાગો દ્વારા તેઓ દ્વારા આયોજીત કાર્યક્રમની ખૂબ જ ટુંકા સમયમાં અને નજીકની તારીખમાં જાણ થવાના કારણે અત્રેથી વિભાગ કક્ષાએથી મંજૂરી તેમજ તે બાદ કલાકારોને સંબંધિત રાજ્યમાં જવા માટે ટ્રેનની કન્ફર્મ ટીકીટ ન મળતી હોવાને કારણે ખૂબ હેરાન થાય છે તે માટે ગુજરાત સરકારશ્રી તરફથી ફાળવવામાં આવતા કાર્યક્રમમાં જવા માટે કલાકારો માટે ટીકીટ રીઝર્વેશનમાં સ્પેશિયલ કોટા ફાળવી આપવામાં આવે તેવી વ્યવસ્થા કરવી જોઈએ જેથી કલાકારો સમયસર અને સુરક્ષિત કાર્યક્રમ સ્થળ ઉપર પહોંચી શકે અને ગુજરાત અને અન્ય રાજ્યો વચ્ચેના સાંસ્કૃતિક સંબંધોને વધુ સારી</p>	<p>રમત ગમત યુવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓનો વિભાગ</p>	<p>કમિશનરશ્રી, યુવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ</p>

	રીતે મજબૂત કરવામાં મદદરૂપ થઈ શકે છે.		
૧૯	<p>(૧) વિકસતી જાતિ કલ્યાણ પ્રભાગ હેઠળની વિદેશ અભ્યાસ લોન યોજના:-</p> <p>યોજનાનો અમલ:- આ યોજના તા.૦૩/૧૨/૨૦૦૧થી શરૂ થયેલ છે.</p> <p>યોજનાનું સ્વરૂપ/લોન સહાયના ધોરણો:- વિદેશમાં ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે મહત્તમ રૂ.૧૫.૦૦ લાખની વિદેશ અભ્યાસ લોન લાયકાતના ધોરણો : ધોરણ-૧૨ માં ઓછામાં ઓછા ૬૦% ટકા કે તેથી વધુ ગુણ. (NT/DNT, વધુ પછાત, અતિ પછાત માટે 10%)</p> <p>* વિદેશમાં ડિપ્લોમાં, સ્નાતક(ગ્રેજ્યુએટ), અનુસ્નાતક (પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ), પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમાં, પી. એચ ડી. તેમજ ઉચ્ચ કક્ષાના તમામ ક્ષેત્રના ૧ (એક) શૈક્ષણિક વર્ષ કે તેથી વધુ સમયના અથવા ઓછામાં ઓછા બે સેમેસ્ટરના અભ્યાસક્રમો માટે લોન આપવામાં આવશે.</p> <p>* વિદ્યાર્થીએ અરજી વિદેશ જતા પહેલા અથવા વિદેશ ગયાના છ માસ સુધીમાં કરી શકશે.</p> <p>વ્યાજનો દર :વાર્ષિક ૪ ટકા લેખે સાદું વ્યાજ.</p> <p>આવક મર્યાદા : સા. અને શૈ. પ. વર્ગ / SEBC માટે કુટુંબની વાર્ષિક આવક મર્યાદા રૂ.૧૦.૦૦ લાખથી ઓછી.</p> <p>પ્રોબલેમ સ્ટેટમેન્ટ અને અને ફેલો પાસે કામગીરીના અપેક્ષિત મુદ્દા</p> <p>૧. વિદ્યાર્થીઓ જે અભ્યાસક્રમો માટે વિદેશમાં જાય છે તેમાં સારી કારકિર્દી ઉપલબ્ધ છે તે નિયત કરવામાં મુશ્કેલી પડે છે.</p> <p>૨. વિદ્યાર્થીઓ જે કોલેજ / યુનિવર્સિટીમાં માં જાય છે તે જે તે દેશમાં માન્ય છે કે નહીં તે નિયત કરવામાં મુશ્કેલી પડે છે.</p> <p>૩. વિદ્યાર્થી જે અભ્યાસ ક્રમમાં જાય છે તે ડિપ્લોમા / સ્નાતક /અનુસ્નાતક કક્ષાનો છે. તે નિયત કરવામાં મુશ્કેલી પડે છે.</p> <p>(૨) નિરાધાર વૃદ્ધો અને દિવ્યાંગોને આર્થિક સહાય યોજના આ યોજના તા:૦૧/૦૪/૧૯૭૮ થી શરૂ થયેલ છે.</p> <ul style="list-style-type: none"> આ યોજનાના લક્ષ્ય સ્થાને નિરાધાર વૃદ્ધો અને દિવ્યાંગ વ્યક્તિઓ છે બેરોજગાર હોય એવા શિક્ષિત દિવ્યાંગોને . બેરોજગાર ભથ્થુ અને અને નિરાધાર હોય તેવા વૃદ્ધોને પેન્શનના રૂપે નાણાંકીય સહાય ઉપલબ્ધ કરવા માટે અમલમાં મુકવામાં આવેલ. ૬૦ થી ૭૯ વર્ષની વયના લાભાર્થીઓને માસિક રૂ.૧૦૦૦/- અને ૮૦ વર્ષ કે તેથી વધુ વયના લાભાર્થીઓને માસિક રૂ.૧૨૫૦/-ની સહાય દર આપવામાં આવે છે. 	સામાજિક ન્યાય અને અધિકારીતા વિભાગ	નિયામકશ્રી, વિકસતી જાતિ કલ્યાણ, નિયામકશ્રી, સમાજ સુરક્ષા

<ul style="list-style-type: none"> ● આ સહાય પતિ અને પત્ની બંનેને ૬૦ વર્ષથી વધુ ઉંમરના હોય તો મળવાપાત્ર છે. ● આ યોજનાનો લાભ મેળવવા માટે લાભાર્થી ડિજિટલ ગુજરાત પોર્ટલ પર ગ્રામ્ય કક્ષાએથી E-Gram સેન્ટર પરથી અને શહેરી વિસ્તારમાંથી જન સેવા કેન્દ્ર પરથી અરજી કરી શકે છે. <p>આ યોજનાનો લાભ મેળવવાની પાત્રતા:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● અરજદારની ઉંમર ૬૦ વર્ષ થી વધુ હોવી જોઈએ . ● દિવ્યાંગ અરજદારના કિસ્સામાં ઉંમર ૪૫ વર્ષ થી વધુ હોવી જોઈએ અને દિવ્યાંગતાની ટકાવારી ૭૫ ટકાથી વધુ હોવી જોઈએ. ● અરજદારની વાર્ષિક આવક ગ્રામ્ય વિસ્તાર માટે રૂ.૧,૨૦,૦૦૦/- અને શહેરી વિસ્તાર માટે રૂ. ૧,૫૦,૦૦૦/-થી વધુ ન હોવી જોઈએ. ● અરજદારને ૨૧ વર્ષથી વધુ વયનો પુત્ર ન હોવો જોઈએ. ● અરજદારને પુખ્ત વયનો પુત્ર જો શારીરિક દિવ્યાંગતા અથવા માનસિક અસ્થિરતા ધરાવતો કે કેન્સર, ટી.બી જેવી ગંભીર માંદગીથી પીડાતા હોય અને કમાવવા અશકત હોય તેવા વૃદ્ધો અરજી કરવાપાત્ર છે. ● અરજદાર છેલ્લા ૧૦ વર્ષથી ગુજરાત રાજ્યમાં વસવાટ કરતો હોવો જોઈએ <p>સહાય મંજૂર કરવાની સત્તા :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● તાલુકા મામલતદાર ● આ યોજનામાં સહાય ના-મંજૂર થતાં અપીલ સાંભળનાર અધિકારી પ્રાંત અધિકારી <p>પ્રોબ્લેમ સ્ટેટમેન્ટ</p> <p>આ સહાય મેળવતા લાભાર્થીઓની હયાતીની વાર્ષિક ખરાઈ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● હયાતીની ખરાઈ માટે ગ્રામ્ય કક્ષાએ તલાટી માફત તેમનાં વિસ્તારમાં વૃદ્ધ પેન્શન મેળવતા લાભાર્થી યાદી માંથી કેટલા લાભાર્થી હયાત છે. તેમની વિગત માલતદારશ્રી ને મોકલી આપે તેવું આયોજન કરી શકાય ● <u>લાભાર્થીનાં બેંક એકાઉન્ટ નાં પ્રશ્નો</u> બેંકો મળી થવાનાં કારણે લાભાર્થીનાં એકાઉન્ટ નંબર અને IFSC કોડ બદલાય તેવા કિસ્સામાં લાભાર્થી માહિતગાર હોતા નથી જેનાં કારણે તે પેન્શનથી વંચિત રહે છે. 		
---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ● આ બાબતે સંબંધિત બેંક ધારકે જે લાભાર્થી પેન્શન મેળવે છે. તેમનાં એકાઉન્ટ સહાય એકાઉન્ટ માર્ક કરી જ્યારે આવા પ્રશ્નો ઉપસ્થિત થાય ત્યારે લાભાર્થીનાં નવા અપડેટ કરેલ એકાઉન્ટ નંબર જુના એકાઉન્ટ નંબર સાથે જો મામલતદારશ્રીની કચેરીને મોકલી આપવામાં આવે તો આ પ્રશ્નનું સમાધાન થઈ શકે તેમ છે. ● ડોર સ્ટેપ પેમેન્ટની વ્યવસ્થા ● આ સહાયનાં લાભાર્થીઓ નિરાધાર હોય છે. તેમનાં પરિવારમાં કોઈ હોતું નથી જેનાં કારણે જે વિસ્તારમાં તેઓ રહેતા હોય છે ત્યાંથી જો તેમની બેંક દુર હોય તો તેમને સરકારશ્રી દ્વારા મળેલ સહાયની રકમ ઉપાડવા માટે ડોર સ્ટેપ સુવિધા હોયતો તેમને મળતી રકમ સરળતાથી તેઓ મેળવી શકે. આધાર બેઝ પેમેન્ટમાં આધાર ડી-સીડ થવાથી સહાયની રકમ પરત આવે છે. ● આ યોજનાં ૧૦૦ % આધાર બેઝ પેમેન્ટનો લક્ષ્યાંક છે. આ બાબતે જ્યારે લાભાર્થીનું આધાર ડી-સીડ થાય ત્યારે તેમનાં એકાઉન્ટમાં ટ્રાન્સફર કરેલી સહાયની રકમ પરત આવતી હોય છે. જેની લાભાર્થી ને જાણકારી હોતી નથી. આ માટે લાભાર્થીનું જે બેંકમાં એકાઉન્ટ હોય તેને સહાય એકાઉન્ટમાં તબદીલ કરી તેને બેંક મારફત સત્વરે આધાર સિડગિ કરી આપવામાં આવે તો આ પ્રશ્નનું નિરાકરણ લાવી શકાય છે. ● લાભાર્થી ની ઓળખ : આ સહાયનો વ્યાપ વધારવા માટે પ્રચાર પ્રસારનાં માધ્યમ ઉપરાંત સ્થાનિક સત્તા તંત્ર દ્વારા પાત્રતા ધરાવતા લાભાર્થીઓની ઓળખ કરી તેમને સહાય મેળવવા માટે જરૂરી આધાર પુરાવા સરળતાથી ઉપલબ્ધ કરાવવામાં મદદરૂપ તાય તેવું માળખું વિકસાવવામાં આવે ● પ્રોજેક્ટ ઓફિસરની નિમણૂંક : આ યોજનાનું અમલીકરણ મહેસુલ વિભાગ મારફત કરવામાં આવે છે. આ યોજનાં અમલી કરણ માટે તાલુકા મામલતદારશ્રીને મદદરૂપ થવા જો પ્રોજેક્ટ ઓફિસરની નિમણૂંક કરવામાં આવેતો આ યોજનાનાં અમલીકરણ માં સરળતા લાવી શકાય છે 		
૨૦	Lively hood in tribal Area - ગુજરાત રાજ્યમાં આદિજાતિ સમુદાયો અંબાજીથી લઈને ઉમરગામ સુધીની રાજ્યની પૂર્વ પટ્ટીમાં વસવાટ કરે છે. ઉત્તરમાં	આદિજાતિ વિકાસ વિભાગ	કમિશનરશ્રી, આદિજાતિ વિકાસ

<p>બનાસકાંઠા જિલ્લાથી રાજ્યના દક્ષિણ ભાગમાં વલસાડના ઉમરગાંમ સુધી આદિજાતિ સમુદાયો મોટાભાગે અતરીયાળ ગ્રામીણ અથવા વન વિસ્તારોમાં વસવાટ કરે છે. આદિજાતિ સમુદાય મુખ્યત્વે કૃષિ આધારિત આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ પર નિર્ભર છે. ઘણા આદિજાતિ પરિવારો આજીવિકાની શોધમાં શહેરી વિસ્તારોમાં પણ સ્થળાંતર કરે છે જેઓ મોટાભાગે દૈનિક વેતન પર અસંગઠીત બાંધકામ ક્ષેત્રમાં મજૂરી કામ કરે છે. સ્થળાંતર કરનારા આ આદિજાતિ પરિવારો ઘણી વખત આંગણવાડીઓ, પ્રાથમિક શાળાઓ, આરોગ્ય કેન્દ્રો વગેરે જેવી સુવિધાઓના લાભોથી વંચિત રહી જાય છે, જે સરકાર દ્વારા તેમના ગામોમાં આપવામા આવતી હોઈ છે. આ કારણોસર આવા સ્થળાંતરીત આદિજાતિ પરિવારોમાં કુષોષણ અને સાક્ષરતાનું સ્તર નીચું થતું જાય છે.</p> <p>આદિજાતિ વિકાસ વિભાગ દ્વારા આદિજાતિ પરિવારો માટે ટકાઉ અને લાંબાગાળાની આજીવિકાની તકોનું નિર્માણ કરવા માટે આજીવિકા ક્ષેત્રે અનેકવિધ યોજનાઓ/પ્રોજેક્ટો અમલ કરવામાં આવે છે પરિણામ સ્વરૂપ આદિજાતિ પરિવારોની આવકમાં વૃદ્ધિ થાય સાથોસાથ આજીવિકાની શોધમાં થતા સ્થળાંતરમાં ઘટાડો થવાના કારણે અનુસુચિત આદિજાતિ વિસ્તારોમાં સરકારશ્રી દ્વારા ઉભી થતી સવલતોથી પણ તેઓ લાભાન્વિત થઈ શકે. પરિવારની આર્થિક ચિંતાઓ દુર થતાં આવા આદિજાતિ પરિવારોના બાળકો/યુવાનો માટે શાળા અને કોલેજનું શિક્ષણ પણ સુનિશ્ચિત થાય છે. આદિજાતિ પરિવારો માટે આજીવિકાની તકોનું નિર્માણ કરવાની દિશામાં આદિજાતિ વિકાસ વિભાગ દ્વારા અમલીત કેટલાક મુખ્ય ઉપક્રમો નીચે મુજબ છે:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. સંકલિત ડેરી વિકાસ કાર્યક્રમ:- આ પ્રોજેક્ટ દ્વારા દુધાળા પશુઓના વિતરણ થકી પશુપાલનના વ્યવસાયને પ્રોત્સાહિત કરીને આજીવિકાની તકોનું નિર્માણ કરવામાં આવે છે. 2. કૃષિ વૈવિધ્યકરણ તથા કૃષિ યાંત્રિકીકરણ:- આ પ્રોજેક્ટ થકી આદિજાતિ ખેડુતોને ગુણવત્તાયુક્ત બિયારણ અને ખાતરનું વિતરણ કરી વૈજ્ઞાનિક ઢબે ખેતી કરવા તાલીમ આપવામાં આવે છે તથા કૃષિ યાંત્રિકીકરણ માટે સાધન સહાય થકી ખેત ઉત્પાદનમાં વધારો થતાં આદિજાતિ પરિવારોની આવકમાં વૃદ્ધિ થાય છે. 3. ચેકડેમ અને ઉદ્ભવહન સિંચાઈ યોજના તથા સોલાર પંપ આધારીત સિંચાઈ કુવા: અનુસુચિત આદિજાતિ વિસ્તારમાં આદિજાતિ ખેડુતો માટે આ યોજના થકી સિંચાઈની સુવિધાઓનું નિર્માણ કરવામાં આવે છે, જેથી આદિજાતિ ખેડુતો વર્ષમાં ઓછામાં ઓછા બે પાક લઈ 		
--	--	--

	<p>શકે અને તેઓની આવકમાં વધારો સુનિશ્ચિત કરી શકાય છે.</p> <p>4. વ્યાવસાયલક્ષી તાલીમ: બિઝ્નાકક્ષાએ ૨૧ વ્યવસાયલક્ષી તાલીમ કેન્દ્રોના માધ્યમથી પ્રતિ વર્ષ અંદાજે ૮,૦૦૦ થી ૯,૦૦૦ આદિજ્ઞતિ યુવક-યુવતીઓને વ્યવસાયલક્ષી તાલીમ પુરી પાડી તેઓ માટે રોજગારની તકોનું નિર્માણ કરવામાં આવે છે.</p> <p>5. બિઝ્નાકક્ષાએ સ્વસહાય જુથો, મંડળીઓના માધ્યમથી મરઘા ઉછેર, બકરા ઉછેર અને કલા કોશ્લ્યના માધ્યમથી પણ આદિજ્ઞતિ પરિવારો માટે આજિવિકાની તકોનું નિર્માણ કરવામાં આવે છે.</p> <p>ફેલોશિપ દરમિયાન ફેલો દ્વારા ઉક્ત યોજનાઓની અસરકારકતા વધારવા, આદિજ્ઞતિ વિસ્તારોમાં આજિવિકાના અન્ય સ્ત્રોત શોધી કાઢી નવા પ્રોજેક્ટ/યોજનાઓ થકી આદિજ્ઞતિ પરિવારોની આવક વધારવા નવી યોજનાઓ સુચવવા તથા આજિવિકાના ક્ષેત્રમાં નિતિવિષયક ફેરફારો માટે સુચનો કરવામાં આવે તે અપેક્ષિત છે.</p>		
--	---	--	--

(પરિશિષ્ટ-૩)

ફેલોની તાલીમ

સુશાસન નીતિ-નિર્માણને વધારવાના ઉદ્દેશ્યથી ફેલોશિપ પ્રોગ્રામના અમલીકરણની સુવિધા માટે સરદાર પટેલ લોક પ્રશાસન સંસ્થા, અમદાવાદ, IIM, અમદાવાદ વચ્ચે જરૂરી MOU કરવાના રહેશે.

કાર્યક્રમની વિગતો: સીએમ ફેલોશિપ પ્રોગ્રામ

સમયગાળો : બે અઠવાડિયા

સ્થળ : સ્પીપા, અમદાવાદ

સહભાગીઓ: કાર્યક્રમ દીઠ ૨૦, જે કે વાસ્તવિક જરૂરિયાત સમયસર નક્કી કરવામાં આવશે.

ફેલોશિપ પ્રોગ્રામમાં સ્પીપાની ભૂમિકા:-

સ્પીપાની ભૂમિકા નીચે મુજબ છે :

તાલીમ પ્રદાતા: SPIPA ફેલોને તાલીમ આપશે.

વહીવટી સમર્થન: SPIPA કાર્યક્રમની સરળ કામગીરીમાટે વ્યાપક વહીવટી સમર્થન આપશે.

ઓરિએન્ટેશન પ્રોગ્રામ: SPIPA ફેલોને પ્રોગ્રામના ઉદ્દેશ્યો, અપેક્ષાઓ અને સંસ્થાકીય માળખાથી પરિચિત કરવા માટે એક ઓરિએન્ટેશન પ્રોગ્રામનું આયોજન કરશે.

તાલીમનો સમયગાળો: ફેલો સ્પીપા દ્વારા આયોજિત એક સપ્તાહના તાલીમ કાર્યક્રમમાંથી પસાર થશે અને આ તાલીમ સંભવત: શાસન, નીતિ-નિર્માણ અને સેવા વિતરણના વિવિધ પાસાઓને આવરી લેશે.

ફેલોશિપ પ્રોગ્રામની સફળતા અને અસરકારકતાને સુનિશ્ચિત કરવા માટે તાલીમ, વહીવટી સહાય અને અભિગમ પ્રદાન કરીને પ્રોગ્રામમાં SPIPA ની સહભાગીતા એક મૂલ્યવાન પરિમાણ ઉભેર છે.

➤ ફેલોશિપમાં IIM- અમદાવાદની ભૂમિકા

ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટ, અમદાવાદ (IIM-A) ફેલોની પસંદગી અને તાલીમ સાથે સંકળાયેલા કાર્યક્રમમાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવશે. IIM- અમદાવાદ, એક શૈક્ષણિક ભાગીદાર તરીકે, ફેલોને મેન્ટરશિપની એક્સેસ પ્રદાન કરશે. આ સંદર્ભમાં IIM- અમદાવાદની ભૂમિકાઓ અને જવાબદારીઓની ઝાંખી નીચે મુજબ છે :

- IIM અમદાવાદ દ્વારા વ્યક્તિગત નિવેદનનું મૂલ્યાંકન
- પસંદગી સમિતિ (SC): IIM -અમદાવાદના નિષ્ણાત પેનલિસ્ટ તરીકે સમિતિનો એક ભાગ છે. આ સમિતિ ફેલોની અંતિમ ભલામણ માટે જવાબદાર રહેશે.
- તાલીમ કાર્યક્રમ
  - સમયગાળો: તાલીમ કાર્યક્રમ એક સપ્તાહ(દિન-૦૫).
  - સત્રો: દરરોજ ચાર સત્રો રહેશે. દરેક ૧ કલાક અને ૧૫ મિનિટ.
  - અધ્યાપન પદ્ધતિ: પ્રોગ્રામ ઇમર્સીવ શિક્ષણ માટે "કેસ પદ્ધતિ" નો ઉપયોગ કરે છે

- ફેલો મૂલ્યાંકન:

- **IIM-** અમદાવાદ તેમના કાર્યકાળ દરમિયાન ફેલોના મૂલ્યાંકનમાં પણ સામેલ રહેશે. મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયામાં સંભવતઃ કાર્યક્રમ દરમિયાન ફેલોની સહભાગિતા, યોગદાન અને એકંદર વિકાસ સંબંધિત માપદંડોનો સમાવેશ થાય છે.

પુરસ્કાર પ્રમાણપત્ર:

- ફેલોનો કાર્યકાળ પૂર્ણ થયા પછી, **IIM-** અમદાવાદ ફેલોશિપ પ્રમાણપત્ર આપવા માટે ગુજરાત સરકાર સાથે સહયોગ કરશે.

ફેકલ્ટી સંશોધનો

પ્રોફેસર સતીશ દેવધર **IIM-** અમદાવાદના ડીન (ફેકલ્ટી) અને અર્થશાસ્ત્રના પ્રોફેસર છે. તેમણે ગોખલે ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ પોલિટિક્સ એન્ડ ઇકોનોમિક્સમાંથી અર્થશાસ્ત્રમાં સ્નાતક અને અનુસ્નાતક અને ઘ ઓહિયો સ્ટેટ યુનિવર્સિટીમાંથી કૃષિ અર્થશાસ્ત્રમાં પીએચડી કર્યું છે ઉપરાંત ફૂડ ડિસ્ટ્રિબ્યુશન રિસર્ચ સોસાયટી, યુએસએ તરફથી ઉત્કૃષ્ટ પીએચડી નિબંધ પુરસ્કાર પ્રાપ્તકર્તા છે. તેઓ **IIM-** અમદાવાદ તરફથી મુખ્ય ભૂમિકા ભજવશે.

ANNEXURE-4

UNDERTAKING

I.....Age.....Residence:.....
.....solemnly affirm & declare on
Oath that:

I have been offered to join fellowship under the Govt. of Gujarat Sardar patel good governance C.M's Fellowship Program. I hereby abide myself that during the fellowship and attachment with my allotted Head of the department or during the interaction with the C.M's office and even after the completion of my fellowship program, I shall not divulge or disclose any information which comes to my knowledge during this period.

I hereby also state that I have carefully read the guideline of Sardar patel good governance C.M's fellowship and I am agree with the Terms and conditions of it.

I hereby also state that neither myself nor any of my family members are involved with any political or unlawful organization.

I have also been made to understand that this Affidavit can be and shall be used against me for legal proceedings as and when I breach the above undertaking.

In testimony I hereby sign and execute the affidavit before notary.....in my full conscious and without any pressure or coercion at my own will on _____ day of month of 2023

_____

Notary

Day/Date_____

**Appointment of fellow under
Sardar Patel Good Governance
C.M. Fellowship.**

Government of Gujarat
General Administration Department
GR No: GAD/MSM/e-file/1/2023/7162/ARTD2
Sachivalaya, Gandhinagar
Dt. 24/11/2023

Read:

- (1) General Administration Department's GR.No.: VHS/102009 / 1763/ARTD-2 dated 25/09/2009
- (2) General Administration Department's GR.no: VHS/102009/1763/ARTD-2 dated 14/12/2011

Introduction:

The Chief Minister's Fellowship program was implemented vide resolutions taken in reading . the aim and objective of this scheme is to channelise youth-energy in holistic development of state and nation. The matter of amending the provisions of the resolutions was under consideration. After Careful consideration, the Government has finally decided as follows.

Resolution:

The program will be identified as "Sardar Patel Good Governance CM Fellowship".

- (1) 20 fellows will be appointed at the end of the selection process in the fellowship programme, however, the actual need will be determined over time.
- (2) Fellows selected for this program will receive a monthly stipend of Rs. 1,00,000 + Rs. 10,000/- (LTA).
- (3) Guidelines covering the terms and conditions of fellows, the work to be undertaken by various departments/division offices and agencies, the tasks of different committees etc. regarding this programme have been prescribed which shall be as per Annexure-1. The concerned have to perform the task accordingly.

(4) The entire coordination of this program shall be carried out by Sardar Patel Institute of Public Administration (SPIPA), Ahmedabad under the guidance of Administrative Reforms and Training Division , General Administration Department. The grant in this regard shall be placed in charge of spipa ..

(5) SPIPA shall invite online applications following principle of equal access, open competition and transparent selection by advertisement in a news-paper of wide repute

(6) regarding this programme, Scrutiny and Shortlisting Committee (SSC), Selection Committee (SC) and Special Selection Committee (SSC) have been constituted as per Annexure-1 to carry out the selection process.

(7) After evaluating the online applications, the Scrutiny and Shortlisting Committee (SSC) shall acquire the personal statement from candidates of at least six times the available seats. These personal statement shall be evaluated by an expert at IIM-Ahmedabad and a panel of at least three times the candidates will be recommended to the Selection Committee. The Selection Committee will make recommendations for selection on the basis of academic qualification, personal statement and one-to-one interview, taking into account the objectives of the program and the suitability of the candidate.

(8) Fellows appointed under this program shall report and undergo 2 weeks of training at Sardar Patel Institute of Public Administration, Opposite ISRO, Ahmedabad. SPIPA shall organize the training in collaboration with IIM- Ahmedabad. The details of the training program will be as per Annexure-3.

(9) An undertaking as per Annexure-4 attached herewith and a medical certificate as per the rules shall be obtained from the selected fellows.

(10) The appointed fellows will be allotted in the office of the concerned department and head of department for various schemes/projects of the Government. Each fellow shall be allotted mentor as per annexure-2 attached herewith. Allotment of fellows and mentors may be subject to necessary changes after obtaining approval from the competent authority.

(11) Based on the registered attendance of the fellows, the office of the concerned department and head of the office shall send a certificate to SPIPA Ahmedabad by the 3rd day of the month. SPIPA Ahmedabad shall make payment of stipend latest by the 7th day of the month.

(12) The following arrangements shall be made for the fellows to be placed in the office of the concerned department and head of department :

- (1) Seating arrangement and personal laptop.
- (2) Work chart of fellow's assignment.

- (3) To provide transport to the fellow in case of travel for project purpose.
- (4) Attendance certificate of a fellow must be sent to SPIPA Ahmedabad by the 3rd day of each month.
- (5) It should be ensured that fellow must submit quarterly report to Sardar Patel Institute of Public Administration (SPIPA), Ahmedabad.

(13) The expenditure of this program shall be debited to Demand No. 33, Major Head-2052-Secretariat General Services, Sub-Major Head-00, Minor Head-090-Secretariat, Sub Head-10-Chief Minister Fellowship Programme- Non Plan.

(14) Expenditure of Rs. 51,00,000/- (Rupees Fifty-One Lakh only) is sanctioned for the current year against the estimated expenditure of Rs. 3.5 Crores (Rupees Three Crores Fifty Lakh only) for the implementation of the present work and the remaining provision of expenditure will be made in the next financial year.

(15) The provisions mentioned in this government resolution and the Annexure-1 to 4 attached herewith are stated to be followed.

(16) Progress report of this program shall be submitted regularly to Hon. Chief Minister's Office through Administrative Reforms and Training Division, General Administration Department

This programme with the concurrence of Finance Department's vide note dated 10/11/2023 and approval of Government dated 24/11/2023 on this department's file of even number.

By order and in the name of the Governor of Gujarat,

-sd-
(RajendraSinh Rathod)
Deputy Secretary to Government
General Administration Department

- ❖ Principal Secretary to the Hon.Governor, Raj Bhavan, Gandhinagar
- Hon. Chief Advisor to the Hon. Chief Minister/Adviser, Secretariat, Gandhinagar
- Additional Principal Secretary/Secretary to Hon'ble Chief Minister, Secretariat, Gandhinagar
- Personal Secretary to Hon'ble Leader of Opposition, Gujarat Legislative Assembly, Secretariat, Gandhinagar
- Additional Secretary to the Chief Secretary, Office of the Chief Secretary, Secretariat, Gandhinagar
- ❖ Secretary, Gujarat legislative Assembly Secretariat, Gandhinagar.
- ❖ Secretary, Gujarat Public service Commission, Gandhinagar.

- ❖ Secretary, Gujarat Vigilance Commission, Gandhinagar.
- ❖ Registrar, Gujarat Highcourt, Ahmedabad.
- Additional Chief Secretary/Principal Secretary/ Secretary, All Department Of Secretariat
- Secretary, Gujarat Subordinate Service Selection Board, Gandhinagar.
- Gujarat Subordinate Service Selection Board, Gandhinagar.
- Secretary, Gujarat Panchayat Seva Selection Board, Gandhinagar.
- Secretary, Gujarat Information Commission, Sector-10, Gandhinagar.
- Director General, Sardar Patel institute of Public Administration, Ahmedabad
- Deputy Section Officer Select file
- Branch Select file
  - ❖ By letter

Annexure- I
Procedure and Guidelines for Engagement of Sardar Patel Good Governance CM Fellowship 2023

In supersession of "Procedure and Guidelines for engagement of Sardar Patel Good Governance CM Fellows in Government of Gujarat, the following guidelines and procedures are being prescribed for the engagement of CM Fellows until these guidelines are amended or new guidelines are issued. These guidelines will come into effect from the date of issue.

Purpose and Scope of Application

Purpose - To contribute to the enhancement of governance in the state of Gujarat by infusing innovative and effective approaches into policy-making and service delivery processes. To serve as a catalyst for transformation within government departments promoting a culture of innovation, efficiency, and excellence.

Definition: The following definition applies for the purpose of the present instructions

- 2.1 Individual Fellows " means CM Fellows depending upon their experience they will be placed at their designated area of work. They may be independent experts not permanently associated with any particular firm, or they may be employees of a firm recruited on an individual basis. They are normally recruited for project implementation supervision, provision of specific expert advice on a highly technical subject, policy guidance, special studies, compliance supervision, training, or implementation monitoring
- 2.2 "CM Fellowship " covers a range of services that are of an advisory or professional nature and are provided by fellows. These services typically involve providing expert or strategic advice e.g. management, policy or communications. Advisory and project related services which include, for example, feasibility studies, project management, engineering services, architectural services, finance accounting and taxation services, training and development, etc.
- 2.3 "Competent Authority" for the purpose of these guidelines, would be the Principal Secretary, ARTD, Government of Gujarat or any official who may specifically be delegated by the Principal Secretary, ARTD, Government of Gujarat
- 2.4 "Remuneration" means a consolidated payment that will be processed by Government of Gujarat on a monthly basis to the Individual Fellows as per terms of engagement and is distinct from Salaries.

3. Fellowship terms and conditions

3.1. **Legal Status:** The Individual Fellow shall have the legal status of an independent Fellows and shall not be regarded, for any purposes, as being either a "staff member" of Government of Gujarat, or an "official" of Government of Gujarat.

3.2 Standards of Conduct:

3.2.1 The Individual Fellow shall neither seek nor accept instructions from any authority external to Government of Gujarat in connection with the performance of

their obligations. The Individual Fellow shall not take any action during their engagement in respect of the performance or otherwise related to their obligations that may adversely affect the interests of Government. The Individual Fellow shall perform their obligations with the fullest regard to the interests of Government of Gujarat. The Individual fellow are enjoined not to offer any direct or indirect benefit arising from or related to performance or the award there of the engagement to any representative, official, employee or other agent of Government of Gujarat. The Individual Fellows shall comply with all laws, ordinances, rules and regulations bearing upon the performance of their obligations under the Contract. In the performance the Individual Fellow shall comply with the Standards of Conduct. Failure to comply with the same is grounds for termination of the fellowship.

Prohibition of Sexual Exploitation and Abuse

During the performance of the Fellowship, the Individual Fellow shall comply with the "Sexual Harassment of Women at Workplace (Prevention, prohibition & Redressal) Act, 2013" and any amendment in the law made consequently read with any rules or regulations issued in this regard by Government of India and Government of Gujarat. Violation of the said provisions will constitute a breach of the terms of the Fellowship and will attract penal provisions, including the termination. In addition, nothing herein shall limit the right of Government of Gujarat to refer any alleged breach of the foregoing standards of conduct to the relevant statutory authorities for appropriate legal action.

3.3 Title Rights, Copyrights, Patents and Other Proprietary Rights:

3.3.1 Title to any equipment and supplies that may be furnished by Government to the Individual fellows for the performance of any obligations under the Fellowship shall rest with Government of Gujarat, and any such equipment shall be returned to the respective department of posting at the conclusion of the Fellowship or when no longer needed by such Individual Fellow. Such equipment, when returned to respective department or work place, shall be in the same condition as when delivered to the Individual Fellow, subject to normal wear and tear, and the Individual Fellow shall be liable to compensate Government of Gujarat for any damage or degradation of the equipment that is beyond normal wear and tear.

3.3.2 The Government of Gujarat shall be entitled to all intellectual property and other proprietary rights, including, but not limited to, patents, copyrights, and trademarks, with regard to products, processes, inventions, ideas, know-how, or documents, and other materials which the Individual Fellow has developed for the Government of Gujarat under the Fellows Program and which bear a direct relation to or produced or prepared or collected in consequence of, or during the course of, the performance of the Fellows Program. The Individual Fellow acknowledges and agrees that such products, documents, and other materials constitute works made during the engagement for the Government of Gujarat. Subject to the foregoing provisions, all maps, drawings, photographs, mosaics, plans, reports, estimates, recommendations, documents, and all other data compiled by or received by the Individual Fellow under

the Fellows Program or as a result of such Fellows Program shall be the property of the Government of Gujarat and shall be made available for use or inspection by the Government of Gujarat at reasonable times and in reasonable places. It shall be treated as confidential and shall be delivered only to the Government of Gujarat's authorized officials on completion of work under the Fellows Program

Confidential Nature of Documents and Information: The Individual Fellow shall be subject to the provisions of relevant confidentiality laws and regulations applicable within the State of Gujarat. The Individual Fellow shall not, except with the previous sanction of the Government of Gujarat or in the bona fide discharge of their duties, publish a book or a compilation of articles or participate in TV/Radio broadcasts/Social Media or contribute an article or write a letter in any newspapers or periodical either in their own name or anonymously or pseudonymously in the name of any other person if such book, article, broadcast, or letter relates to subject matter assigned to them by the Government of Gujarat. The Individual Fellow is prohibited from sharing any material (as described in Para 3.3.2 above) that was created as part of the Fellows Program or received during their engagement with the Government of Gujarat from external agencies or from within the Government of Gujarat. In the event of premature termination or upon completing the Fellows Program, the Individual Fellow shall duly hand over all related documents, communications, reports, etc., to the relevant authorities, while the obligations of the provisions of confidentiality laws and regulations shall remain effective for all intents.

3.5 Use of Name, Emblem, or Official Seal of the Government of Gujarat: Individual Fellows shall not advertise or otherwise make public, for purposes of commercial advantage, Furthermore, Individual Fellows shall not, in any manner whatsoever, use the name, emblem, or official seal of the Government of Gujarat, or any abbreviation of the name of the Government of Gujarat, in connection with any business or otherwise without the written permission of the Government of Gujarat.

3.6 Insurance: Individual Fellows shall be solely responsible for taking out and maintaining adequate insurance required to meet any of their obligations under the Fellows Program, as well as for arranging, at their own expense, such life, health, and other forms of insurance as they may consider appropriate to cover the period during which they are engaged.

3.7 Travel, Medical Clearance, and Service-incurred Death, Injury, or Illness:

3.7.1 The Government of Gujarat may require Individual Fellows to submit a Statement of Good Health from a registered physician prior to the commencement of work in any offices or premises of the Government of Gujarat.

3.7.2 In the event of the death, injury, or illness of any Individual Fellow that is attributable to the performance of engagement on behalf of the Government of Gujarat under the terms of the Fellows Program while the Individual Fellow is traveling at the expense of the Government of Gujarat or is performing any responsibilities under the Fellows Program in any offices or premises of the Government of Gujarat, the Individual Fellow or the Individual Fellow's dependents, as appropriate, shall not be entitled to any

compensation. Medical reimbursement will not be available during period. Employment/pension/bonus/LTC/encashment of leaves /advance or any other financial benefits shall not be received from GoG. In case of death of the employee, the due amount of stipend/honorarium for the period of duty rendered by him shall be payable to the family of the employee. But other exgratia benefits or fringe benefits like permanent employment will not be considered

3.8 Force Majeure and Other Conditions:

3.8.1 Force majeure, as used herein, means any unforeseeable and irresistible act of nature, any act of war (whether declared or not), invasion, revolution, insurrection, or any other acts of a similar nature or force, provided that such acts arise from causes beyond the control and without the fault or negligence of any Individual Fellow.

3.8.2 Individual Fellows acknowledge and agree that, with respect to any obligations under the Fellows Program that they must perform in or for any areas in which the Government of Gujarat is engaged in, preparing to engage in, or disengaging from any peacekeeping, humanitarian, or similar operations, any delay or failure to perform such obligations arising from or relating to harsh conditions within such areas or to any incidents of civil unrest occurring in such areas shall not, in and of itself, constitute force majeure under the Fellows Program.

3.9 Termination: The Government of Gujarat can terminate the Fellows or Fellows Program at any time without prior notice and without providing any reason for it. The Government of Gujarat reserves the right to terminate the services of an Individual Fellow at any stage, in the event of a serious failure in the performance of the assigned task or in the case of a failure to observe the prescribed standards of conduct as set out in para 3.2 of these Guidelines. However, in the normal course, the Government of Gujarat will provide one month's notice to the Individual Fellow. The Individual Fellow can also seek termination of the Fellows Program upon giving one month's notice to the Government of Gujarat.

3.10 Audits and Investigations: Each payment made by the Government of Gujarat shall be subject to a post-payment audit by auditors, whether internal or external, of the Government of Gujarat or by other authorized and qualified agents of the Government of Gujarat at any time during the term of the Fellows Program and for a period of one (1) years following the expiration or premature termination of the Fellows Program. The Government of Gujarat shall be entitled to a refund from the Individual Fellow for any amounts shown by such audits to have been paid by the Government of Gujarat other than in accordance with the terms and conditions of the Fellows Program. The Individual Fellow acknowledges and agrees that, from time to time, the Government of Gujarat may conduct investigations relating to any aspect of the Fellows Program or the award thereof, the obligations performed under the Fellows Program, and the operations of the Individual Fellow generally relating to the performance of the Fellows Program. The right of the Government of Gujarat to investigate and the Individual Fellow's obligation to comply with such an investigation shall not lapse upon expiration or premature termination of the Fellows Program. The Individual Fellow shall provide full and timely

cooperation with such inspections, post-payment audits, or investigations. Such cooperation shall include, but shall not be limited to, the Individual Fellow's obligation to make available such personal and any relevant documentation for such purposes at reasonable times and on reasonable conditions and to grant the Government of Gujarat access to the Individual Fellow's premises at reasonable times and on reasonable conditions in connection with such access to the Individual Fellow's personal and relevant documentation.

3.11 Settlement of Disputes:

Governing Law: The Fellows Program shall be governed by the laws of the State of Gujarat /Government of India and is subject to the exclusive jurisdiction of the courts in Gujarat.

Terms of Reference

4.1 Heads of Departments are responsible for the preparation of detailed Terms of Reference (ToR). These ToRs will give a description of the work to be performed by the Individual Fellows. ToRs will be prepared by the respective verticals in the prescribed format and submitted to the Administration within the given time schedule.

4.2 The Terms of Reference are mandatory and shall form part of the individual Fellows Program. The Terms of Reference shall include the outputs to be delivered and the functions to be performed. The outputs and functions shall be specific, measurable, attainable, results-based, and time-bound.

4.3 Checklist should be prepared for the ToR and circulate in advance to the department

5. General Terms & Conditions

Duration of Engagement:

5.1 Fellows will be engaged for a fixed period of 1 year, which may be extended by 1 year at a time, However, their continuation in their respective positions beyond the first year would depend on a satisfactory Annual Performance Review based on clearly defined Key Performance Indicators. Extension beyond two years for one more year may be considered under exceptional circumstances with the approval of the Government of Gujarat

5.2 Professionals with the requisite qualifications and experience as prescribed may be engaged as Individual Fellows.

5.3 Individual Fellows may be engaged on a full-time basis. Individual Fellows would not be permitted to take up any other assignment during the period of their engagement with the Government of Gujarat under these guidelines.

5.4 The engagement of Individual Fellows is of a temporary nature, and the Government of Gujarat can cancel the engagement at any time without providing any reasons thereof.

5.5 Number of Individual Fellows-The total number of fellows would be 20 (Twenty). However, the actual requirement will be determined on time to time basis

6. Educational Qualifications, Age and Experience is as mentioned below

6.1 Educational Qualification:

- 1) Standard 10th and 12th passed with minimum 60%
- 2) Bachelor's Degree with minimum 60%

3) Importance will be given to the prime national institutes

6.2 Age

Age shall not be more than 35 years on last date of application

6.3 Minimum 3 years of experience of relevant subject

7 . **Reimbursement of or grant of advance:** The Individual Fellow may require to undertake domestic official tours with due approval and they will be allowed the following reimbursement of or grant of advance for official expenditure as given below: -

Position	Mode of Journey	Reimbursement of Hotel, Taxi and Food Bills
Fellows	Air in Economy class or by Rail in AC-II Tier	As per Rule of Class -1 officer in Government of Gujarat.

8. **SELECTION PROCESS**

8.1 The selection of Individual Fellows shall be made in accordance with the provisions contained in the relevant government regulations and guidelines, as well as the Manual for Procurement for Fellowship & Other Services, as amended from time to time.

8.2. The Government of Gujarat will publish an advertisement on its official website as well as in widely circulated newspaper

8.3 Note: Interested applicants will apply on <https://spipa.gujarat.gov.in> for Sardar Patel Good Governance CM Fellowship. Application fees will be Rs. 500/- This fellowship shall follow the principles of equal access, open competition, and transparent selection of Individual Fellows.

8.4 A Scrutiny Committee will shortlist eligible applicants from the online received applications.

The Scrutiny & Shortlisting Committee (SSC) will have the following composition:

Director General, SPIPA	Chairperson
Deputy Director General, SPIPA	Member Secretary
Deputy Secretary- Planning	Member-1
Deputy Secretary- ARTD	Member-2
One Person nominated from CM Office	Member -3

8.5 The Scrutiny & Shortlisting Committee shall shortlist the eligible applicants. In case of more applications, personal statement of minimum of 6 times of the required fellows will be sent to experts of IIM for evaluation and from that minimum of 3 times of the required fellows will be recommended to the Selection Committee. The shortlisted applications will be recommended to the selection committee is Selection Committee (SC)

ACS, GAD	Chairperson
Director General, SPIPA	Member-1

Secretary, Planning	Member-2
Expert From IIM-Ahmedabad	Member-3
Deputy Secretary ARTD	Member Secretary
One Person to be nominated from CM Office	Member -5

8.6 The Selection Committee may include an outside expert(s) on a case-by-case basis in addition to the above members, with the approval of Chairman of Selection Committee (SC) Government of Gujarat. The Committee may devise its own method for the selection of suitable candidates as per the requirement. The SC may recommend a panel of names to be kept in a reserve list with a validity period of one year from the date of recommendation.

Evaluation framework for Selection will be as follows:

1. Educational qualifications and work experience - 40% weightage (by Scrutiny & Shortlisting Committee)

Sr. No.	Qualification	Criteria	Marks	Maximum Marks
1	Bachelor Degree	60% to 75% in Bachelors Degree	5	10
		More than 75%	+5	
2	Master Degree	60% to 75%	5	10
		More than 75%	+5	
3	Prime National Institutes	Bachelor Degree or Master Degree from Prime National Institutes (IIT, IIM, IISc, AIIMS, National Law University, IARI (PUSA))	10	10
4	Experience in relevant subject	Experience of 3 to 5 years	5	10
		Experience of more than 5 years	+5	
				40

2. Personal Statement 20 % weightage (to be Evaluated by IIM-A)
3. Personal Interview 40% weightage (by Selection Committee)

8.7 In certain exceptional cases and in the exigency of time and with full justification, selection can also be considered from a single source as per the relevant government regulations, with a Special Selection Committee having ACS GAD, Government of Gujarat as the Chairperson, which includes DG, SPIPA and one nominated member either from IIM- Ahmedabad, IIT-Gandhinagar or any other reputed institute.

8.8 Stipend:

The continuation of the fellowship will be determined by mutual consent, and Individual Fellows will get a 10% increase in their Stipend. The increase in stipend will be based on

their performance during the year, following the recommendation of the Selection Committee (SC) and duly approved by the competent authority within the Government of Gujarat.

The stipend will be released by the Government of Gujarat within one week after the completion of the month based on the attendance registered by the Individual Fellow or on certification by the Head of the Department/Division/Office concerned (in case the Individual Fellow has been deputed to another place)

Leave: Individual Fellows shall be entitled to leave at the rate of one day for each completed month, with no accumulation of leave beyond a calendar year on a pro-rata basis. Un-availed leaves cannot be carried forward to the next year. Further, leave up to one month may be considered without remuneration with the approval of the PS ARTD Govt of Gujarat.

Tax Deduction at Source (TDS): The Income Tax or any other tax liable to be deducted, as per the prevailing rules, will be deducted at source before effecting the payment, for which the Government of Gujarat will issue TDS Certificate/s. Goods and Service Tax (GST) is applicable as per rules to the Individual Fellows. The Government of Gujarat undertakes no liability for taxes or other contributions payable by the Individual Fellow on payments made under this Fellowship Program.

Police Verification: Police verification of the Individual Fellows shall be conducted as per the latest instructions issued by the Government of India & Government of Gujarat. In case the police verification results are negative, the Fellowship of the Individual Fellow shall cease to exist with immediate effect without any notice.

Training:

- After joining, a minimum of 2 weeks of training shall be organized for all Individual (In collaboration with SPIPA and IIM-A)
- Attachment with HOD and Introductory training with department/HOD for two weeks
- Mentorship will be done by Division/HoD and equivalent officer (Attached Annexure-II)
- IIM-A will also provide mentorship access to the fellows.

Relaxation/Modifications: Where the Government of Gujarat is of the opinion that it is necessary or expedient to do so, he/she may, by order and for reasons to be recorded in writing, relax or modify any of the provisions of these guidelines.

Annexure -II

Deployment of the Fellow/Deployment of mentor

1. The ARTD has proposed the deployment of the fellow. The work of the fellow will be to assist the department to bring in the innovative approach into policy making and services delivery and aims to transform Governance
2. Fellows are given the opportunity to choose their preferred five departments based on their interests and professional expertise. Please rank the departments and topics from 1 to 5, with 1 being your top preference and 5 being your least preferred option.
3. Guidelines for each fellows-
Mentorship support – each fellow participating in the programme will be assigned a mentor. The mentor will play a crucial role in guiding and supporting the fellow throughout their fellowship period.

Role of mentor - They will provide valuable insights, expertise and advice to the Fellows. They will help the fellows navigate their assigned tasks, projects and responsibilities effectively.

Continuous learning: Mentoring relationships are designed to facilitate continuous learning and development. Fellows will be able to receive guidance from their mentors on various aspects of their careers, including work approach, policy-making and service delivery.

Leave Management: In addition to professional mentorship, fellows will also be responsible for leave management. Fellows can coordinate with their mentors when requesting or scheduling leaves during the fellowship.

Regular check-ins: Mentors and Fellows will hold regular check-in meetings to assess progress, address challenges and set goals. This ongoing communication will help ensure the fellow receives the necessary support and resources for success

Resource Access: Mentors may provide access to resources, networks and contacts that can assist the fellow in their projects and initiatives.

Feedback and evaluation: The mentor will also be involved in providing feedback & evaluations of the fellow's performance, helping them identify areas for improvement.

In the table below, the fellow will be assigned to department/HOD as mentioned in column 3 and the mentor will be as mentioned in column 4

Sr. No	Project Detail	HOD/Department Name	Mentor
1	2	3	4
1	<p>Improvement in implementation of PM Poshan (MDM) and ICDS schemes Apart from increasing regular attendance, the MDM scheme also promotes nutrition and health of students and Expansion of centralized cooking facilities across the state for qualitative.</p> <p>The following activities of PM Poshan Scheme under Primary Education Department may be considered for assignment to the Fellow under the Fellowship Project.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. To prepare the guideline for the operations and administration of centralize kitchen in accordance with guideline of Government of India and orders of Honorable High court for the expansion of coverage of centralize kitchen in the state for the Qualitative up gradation of the Meal served under the centrally sponsored scheme PM Poshan under the National Food Security Act-2013. 2. To prepare model projects reports and plan estimate of centralized kitchens for the 50000 and 25000 meal serving capacity. Based on successful model of centralized kitchens like Akshayapatar organization. 3. To select a location for the centralized kitchens with the aim of covering maximum numbers of schools with good road connectivity as per geographical location of the districts/talukas, Following the guidelines of Government of India for PM Poshan Scheme. (All Districts/Talukas) 4. To prepare a menu with additional specific food nutritional value in the meal prescribed for PM Poshan to encourage children food taste and school attendance. To prepare report based on health and social effects of the scheme on children. 5. To implement qualitative improvement of PM Poshan Scheme in State by regular consultation with experts having specialized knowledge and technical skills in nutrition, public health, preventive measures in malnutrition. To propose new amendments/additions to the scheme based on study reports on the effects of the scheme. 	Primary Education Department(Nodal),Women and child development Department	Commissioner , MDM

	Malnutrition Free Schools: To prepare special schemes under PM Poshan Scheme with scientific approach by identifying malnourished children under National Family Health Survey and RBSK and then		
2	<p>Developmental Areas/Block Programme:</p> <p>Reducing wasting/stunting in children :-</p> <p>The health and nutrition of children and women is a priority of the Government of Gujarat. Many new initiatives have been launched to improve the status of malnutrition in the state.</p> <p>➤ Initiatives under the Nutrition Program:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Supplementary Nutrition Program- So as to meet the gap between RDA (Recommended Dietary Allowances) and ADI (Average Daily Intake), supplementary nutrition (1/3rd of RDA) in the form of <i>multiple micronutrient fortified Take Home Ration</i> is provided to children 6 months- 3 years, pregnant and lactating mothers and adolescent girls. ▪ Hot Cook Meal- So as to meet the gap between RDA and ADI, supplementary nutrition (1/3rd of RDA) in the form of Hot cooked meals to children 3-6 years at AWC. All the products used for the preparation of <i>HCM are fortified viz. Wheat, Rice, Oil, and Salt.</i> <p>➤ State initiatives after 2019 for addressing malnutrition at Anganwadi Centers:</p> <p>To prioritize the first 1000 days -</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mukhyamantri Matrushakti Yojana (MMY)- <i>Providing raw ration</i> - 2kg Channa, 1kg Tuver dal, and 1kg fortified oil to first-time pregnant 	ICDS, Women and Child Development Department	Commissioner and Secretary, Women and Child Development Department

	<p>women and lactating mothers of children up to 2 years of age.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Poshan Sudha- <i>Providing one full meal</i> to pregnant women and lactating mothers of children up to 6 months of age of tribal blocks. ▪ Doodh Sanjeevani Yojana - Implemented in tribal blocks and Vikas sheel talukas of the State. 100 ml <i>fortified milk</i> is provided to children 6 months to 6 years, 5 days in a week, and 200 ml milk is provided to pregnant and Lactating mothers twice a week. ▪ PURNA – Prevention of Undernutrition and Reduction in Nutritional Anemia among 15-18-year-old Adolescent girls.		
--	---	--	--

➤ **POSHAN Abhiyaan** aims to reduce malnutrition by adopting a convergent, life-cycle, and result-oriented approach. It focuses on adolescent girls, pregnant women, lactating mothers, and *children from 0 to 6 years of age*.

Key components of the Poshan Abhiyaan are as follows:

▪ **Community-Based Events (CBEs)**

Poshan Abhiyan is focused on improving the agenda related to nutrition into a Jan Andolan with the cooperation of Panchayati Raj Institutions, Villages, Organizations, SHGs, volunteers, etc., and ensuring wide public participation. CBE is celebrated at every Anganwadi center across the state on the first and third Tuesday of the month. Suposhan Samvad is celebrated on the first Tuesday of every month and Annaprashan is celebrated on the third Tuesday of every month.

▪ **Information, Education & Communication (IEC)**

The IEC approach is to educate the public on the advantages provided by the many government programs related to nutrition and health and to direct them on how to utilize them along with Saksham Anganwadi and Poshan 2.0.

▪ **Poshan Maah and Poshan Pakhwada**

Since the beginning of Poshan Abhiyaan in March 2018, these events have aided in connecting with communities through the biggest annual Jan Andolans focused on nutrition in the country.

Everywhere in the country, September is observed as Rashtriya Poshan Maah. Similarly, in/around March, Poshan Pakhwada is celebrated.

- **The Poshan tracker** collects *real-time data* and dynamic data. Poshan Tracker has become the easiest way to report on daily activities which has helped in improving the delivery of services. Data related to key performance indicators viz. supplementary nutrition, growth monitoring, home visits, Nutritional and Health Status, etc. are being captured in the application that is used for planning and monitoring of the schemes.

Way Forward:

- *Rapid Surveys through third parties* would be prioritized for better monitoring and immediate policy-level changes needed to improve the status of nutrition in children in the state.
- Focus on Adolescent girls' nutrition interventions, including weekly iron-folic acid supplementation for both in-school and out-of-school adolescent girls
- Treatment of acute malnutrition
- Building the capacity of partners and government to deliver quality programs
- Capacity building of AAA frontline workers on CMAM
- Support needed from Self Help Groups in the identification of wasted and stunted children
- Use of appropriate program delivery platforms for nutrition-specific interventions:

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ communities for nutrition education and promotion (Community-based Events); ▪ health facilities especially through integrated management of childhood illness (CMTC, NRC, etc); and ▪ private sector - large-scale food fortification. 		
3	<p>Improvement in total Students enrollment in secondary and higher secondary Schools:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Gujarat state open school (GSOS) enrolls students and conducts education. Students who are not able to go to regular school or who have dropped out can take the board exam by registering with Gujarat state open school (GSOS) ➤ Data operation till registration process of students of class -9 to class 12 GSOS as well as filling of application forms and results of Class-10 and Class-12 general stream examination. ➤ To maintain records of GSOS students. ➤ Coordinated operations at gsoscentres. ➤ Through GSOS students will be registered and engaged in study work at the registered study center, from time to time so that drop outs will be reduced. ➤ In class 10th students who fail in march, instead of taking two subject exams, now three subject supplementary exams will be conducted from the academic year 2023-24. so that dropout will be less and more students can be enrolled in schools. Encollement of students will increase and more manpower will be required for examination days, evaluation days and preparation of results and 	Education Department, (Primary and Secondary Education) and	Education Department, (Primary and Secondary Education)

	<p>higher no. of students will be admitted in higher secondary school along with dropout to an extent.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Instead of the supplementary exam of failed students in one subject in Class-12 general stream ,nowfrom the academic year 2023-24 supplementary exam of failed students in two subject will be conducted. So that dropout will bereduced and more no.of students will be able to pursue further studies so that no. of students participating in the supplementary exam will increase, significantly. More man power will be required for preparations of the examination days, evaluation days and results and no. of students in higher studies and entrance exams will increase. ➤ From the academic year 2023-24 as per NCERT the syllabus has been reduced in main core subjects like Mathematics, Science and English so that the course load on the students will be reduced. ➤ Students will get encouragement by eliminating unnecessary points of syllabus for students orientation and further study. ➤ will get From the academic year 2023-24, the question papers of class-10 and class-12 exams have been simplified as per the National Education Policy - 2020. So any student who is going to school and putting in effort to study in school can crack the board exam without any extra effort and perform well. By simplifying the question papers, the student will be able to answer with understanding and not from scratch, and the evaluation work will be done according to his understanding and instead of coaching		
--	--	--	--

	<p>classes, the student will be able to perform well in the board examination by studying in school.</p> <p>By simplifying the question papers, the students can answer with understanding and not by rote. In this way assessment work will be done according to their understanding. Instead of coaching classes the students will be able to perform well in the board exams by studying in school.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ High drop out rate in secondary education ➤ High drop out rate among girls ➤ Raw materials under study according to age ➤ Indifference in subjects like mathematics, science and English in secondary education ➤ Decline of schools in remote areas ➤ Delayed recruitment of subject wise teachers ➤ Special need for new government secondary schools ➤ Social barriers to enrolling girls in schools ➤ To prevent children of economically poor parents from other activities ➤ Migration of parents for employment in tribal areas ➤ Small schools with only two or three classes or teachers ➤ Lack of school transportation ➤ Higher expenses incurred for studying as a hostel and as a paying guest ➤ Special need for scholarship for bright children in secondary and higher secondary schools. <p>by studying the above and other related issues from the fellows. Please suggest your opinion.</p>		
4	<p>To improve enrollment of students in science and mathematics stream at secondary / higher secondary level.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ From the academic year – 2023-24, re-supplementary examination of students who failed in all subjects in class-12 science stream will be conducted in the month of June/July. So that dropout will be less and more no. of students will be able to pursue further study. • Failed students in all subjects in Class-12 Science Stream will be able to appear in the supplementary examination. So that more no. of students will get 	Education Department, (Primary and Secondary Education)	Education Department, (Primary and Secondary Education)

	<p>option to pass and save important year of work. More manpower is required during exam days, evaluation days and result preparations as the no. of participating students increase. It will reduce dropout and more no. of students will be able to pursue further studies.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Form the academic year 2023-24, students who have passed Class-12 Science Stream can re-examine all subject in the month of June/July to improve their result i.e. March and June/July which is the best (Best of two exams) has to be accepted. So that students will get incentive and opportunity to improve the result. So that no. of students participating in re-examination will increase. More manpower will be required for preparation of examination days and result. More manpower will required for its records and related arrangement of examination. • Due to the Best of Two exams, arrangements have to be made to collect and standardize data for the future. ➤ Form the academic year 2023-24 as per NCERT syllabus has been reduced to core subjects like Maths, Science and English. So that the course load on the students will be reduced and more students will join the science Stream. • Students orientation by removing unnecessary points of the syllabus keeping in mind the further entrance examination, trying to motivate students and make them science stream oriented. ➤ Experienced technical expert (B.E. IT/Computer Studied) will be required who has experience of five years of SDLC (Software Development life cycle) Data base system etc. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Low proportion of Government and Granted schools in science stream ➤ Lack of adequate infrastructural facilities in Government and Granted schools of science stream ➤ Apathetic attitude of parents/students towards science stream 		
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lack of proper faculty for JEE and NEET preparation ➤ Lack of school transportation ➤ To start such schools in talukas where there are no science stream schools. ➤ Low enrollment in science stream schools in higher secondary schools <p>Study the above and other related issues of secondary and higher secondary schools and get their opinion from the fellows.</p>		
5	<p>Revising the annual revenue share of government hospitals/facilities under PMJAY scheme:-</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Problem statement: Unsatisfactory utilization of Government Facilities under PM-Jay- MA Scheme. ➤ Background: Shri. Narendra Bhai Modi, the current Honorable Prime Minister launched the MA scheme with an initial insurance cover of Rs. 2 lakhs, which was later increased to Rs. 3 lakhs. In 2018, he launched Ayushman Bharat PM-JAY, the world's largest health insurance scheme, providing a health cover of Rs. 5 lakh per family per year. In February 2023, the Gujarat government revamped the PMJAY-MA scheme, doubling the insurance cover to Rs. 10 lakhs. Under the PMJAY-MA scheme, 2,027 state- run hospitals, 803 private hospitals, and 18 Central government hospitals in the state are authorized to provide treatment and perform surgeries. Cardholders can avail of 2,471 types of treatments and surgeries within the Rs. 10 lakh limits. The Government of Gujarat has also announced that Ayushman Card holders can now undergo complex surgeries, treatments, and transplants of kidney, heart, liver, and cochlear implants. ➤ Problem: Gaps in claims registration at public hospitals have been attributed to insufficient infrastructure and technology. A notable communication gap between staff and beneficiaries has been identified as a major contributor to the low number of claims recorded in public healthcare facilities. This gap 	Health and family Welfare Department	Commissioner , Health

	<p>in knowledge extends to both beneficiaries and doctors regarding the treatment procedures covered under the PMJAY - MA scheme in public hospitals. Notably, in the fiscal year (FY) 2018-19, the total claims in public hospitals under the PMJAY-MA scheme were only 16.45%. This figure increased to 28.25% in FY 2019-20. In FY 2020-21, the total claims accounted for 20.65%, which experienced a reduction to 18.53% in FY 2021-22, likely influenced by the impact of the Covid-19 pandemic. For FY 2022-23, the total claims rose to 21.48%, and as of November 2023 in FY 2023-24, the claims have reached 25.38%. The data strongly indicates that the aforementioned factors have contributed to a lower number of claims being processed in public hospitals.</p> <p>➤ Term of Reference:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analyze the current level and pattern of utilization of Public Health Facilities under PM-JAY-MA scheme. • Study the various strategies adopted by the states with better rate of utilization of Public Health Institutes for PM-JAY or similar schemes. • Identify the factors favoring and hindering the utilization of the Public Health Facilities under PM-JAY-MA • Give recommendations to increase the utilization of Public Health Institutes under PM-JAY-MA scheme in the Gujarat. 		
6	<p>To develop a strategy for adoption of light house technology in Government for public programs</p> <ul style="list-style-type: none"> - The Global Housing Technology Challenge in India was started in the Year-2019 by the Central Government in the housing sector having the purpose of building construction using housing technology achieved around from the world and using the latest environment - friendly technology at minimum cost and quality construction. - The state of Gujarat has always been a pioneer in the implementation of the Pradhan Mantri Awas Yojana (Urban) scheme. The state of 	Urban Development and Urban Housing Department	Secretary, Housing

Gujarat is one of the 06 states selected by the Central Government to build the Global Housing Technology - India Light House project. Using this innovative technology, a light house project has been selected to be implemented at Rajkot in the state of Gujarat.

- Under this light house project at Rajkot, TP-32, F.P.63/10 Raia (SmartCity) Total- -EWS 1144 2type 39.77 sq.m tPlans were made to . construct Dwelling Unit's with carpet areas .
- Total 1144 Dwelling Unit's in Rajkot city were inaugurated by Hon.Prime Minister on Dt.2022/10/19 while using Monolithic Concrete Construction Technology through Tunnel Formwork.
- Monolithic Concrete Construction Technology used in the Light House Project of 1144 Dwelling Unit's built at Rajkot city in order to make maximum use of the new technology Technical Experts/ Officials of different cities of Gujarat state and other states, private developers, IIT, CEPT, Nirma, etc. to get Special information about the Technology. Site visit done by College Professors and students of GTU.
- In Review meetings held by the officials of the Municipal Corporation, Authority, Zonal Office and Gujarat Housing Board from the departmental level, instructed to publish the tender by adding the clause of Neutral technology in tender done in Rajkot according to new technology.
- Purpose of constructing housing with new technology, the clause of Neutral Technology instructions have been given to local bodies before publishing tender .
- Various workshops were held to provide understanding by technology providers along with technical experts and officials of local institutions to maximize the use of innovative technology in upcoming projects.
- Inter departments of the State Government like Health Department, Road and Building Department, Women and Child Development Department and Panchayat Department. Workshop was held with technology providers in the presence of Hon. Chief Secretary, Panchayat Department and Secretary

(Housing). The interim report of has been submitted by Panchayat Department to State Government.

- Apart from Gujarat, it is planned to conduct a study tour by Municipal Corporations, authorities and office officials of Gujarat Housing Board to know the new technology implemented in other states except Gujarat.
- Workshops and seminars will be organized with various stakeholders like GIHED, CREDAI etc. from various departments of the State Government and private developers to maximize the use of innovative technologies in upcoming projects in which various technology providers will provide an understanding of related technologies.

Problem Statement

1. The cost of housing made with innovative technology is more expensive than the housing made with Conventional Technology.
2. Housing made with innovative technology requires heavy machinery during construction, which makes it difficult to reach the site and get enough land to Construct it.
3. After construction of housing with new technology, there is difficulty in repairing/retrofitting or making any changes in it. Even small changes may not be possible at the local level, requiring the relevant technology provider.
4. No internal or external changes can be made during construction or after completion of new technology dwellings.
5. It is difficult to increase or decrease connections like electrical, plumbing and gas pipe lines after the housing is built.
6. Stockholders find it difficult to convert from Conventional Technology to adopting Innovative Technology.
7. Housing families are used to living in housing built with Conventional Technology and find it difficult to buy and move into housing built with Innovative technology.
8. Implementation is difficult without provision of Joint Venture (J.V) technology provider with local agencies in tender to implement Innovative Technology.

7	<p>Recycling of Municipal Waste – Liquid and Solid Waste</p> <p>It is the responsibility of every person or group of persons who generate waste in an urban area, every residential building and establishment including non-residential establishments that generate solid waste to separate and store the waste in three different ways at the place of generation so that it can be recycled.</p> <p>All the cities and towns of the state should be clean, 100% sanitation, collection of waste from door to door; proper collection and transportation of solid waste, as well as disposal in a scientific manner and solid waste should not be treated as waste but as a resource using solid waste as an alternative source of energy. Swachh Bharat Mission Urban-2.0 has been launched by Hon'ble Prime Minister Shri on October 1, 2021 from New Delhi with the intention of obtaining green power and re-cycling and re-using drainage water.</p> <p>Recycling is the transformative process of converting waste materials into new materials and objects, often involving the recovery of energy from the waste. The reusability of a material is contingent on its capacity to regain its original properties.</p> <p>At the core of waste management are three pivotal components: waste reduction, waste reuse, and waste recycling, with recycling serving as a primary means of achieving waste reduction.</p> <p>In an ideal implementation, recycling materials produces a new supply of the same materials—for example, used office paper is converted into new office paper. And polystyrene foam is used in new polystyrene. Certain types of materials, such as metal cans, can be remade repeatedly without losing their purity. With other materials, this is often difficult or very expensive (compared to producing the same product from raw materials or other sources), so the "recycling" of many products and materials involves their reuse in the production of different materials (for example, paperboard).</p> <p>Plastic recycling is the systematic process of retrieving scrap or discarded plastic and transforming the material into useful products, often divergent from their original form. An illustrative example is the melting down of soft drink bottles, followed by molding them into plastic chairs and tables.</p>	Department of Urban Development and Urban Housing	M.D., Swachh Bharat Mission
---	--	---	-----------------------------

	<p>The Swachh Bharat Mission Urban-2.0 has introduced a novel aspect, incorporating used waste management into its framework. Municipalities now host sewage treatment plants, facilitating the recycling of liquid waste. The treated water from these plants is subsequently repurposed, offering a sustainable solution. Reclaimed wastewater from households proves beneficial for gardening, road cleaning, and toilet flushing. Additionally, numerous businesses opt for treated water sourced from sewage treatment plants. This strategy not only promotes environmental sustainability but also aims to augment the use of recycled water, thereby reducing the reliance on fresh water resources.</p>		
8	<p>Develop strategies to promote natural farming in the state</p> <ul style="list-style-type: none"> • Under the CM Research Fellowship, he will conduct an in-depth study on the difficulties encountered in the implementation of natural farming methods and present different conclusions and recommendations and will help in the formulation of new projects and plans. • Natural farming methods will help farmers in conducting useful scientific research. • Research in natural agriculture will suggest better practices for better adoption by farmers. • In tribal and non-irrigated areas of the state, natural farming can be done easily so that the farmers of these areas can be better helped by the programs and schemes. • To make suggestions for better implementation of natural farming in the state by studying the programs-schemes etc. in other states regarding natural farming. • Assisting in selection process of placement agency for outsourced man power and also in deputation for availability of sanctioned manpower under various schemes for natural farming. • For the effective implementation of natural farming will periodically visit the field and discuss with the officials of agriculture department as well as the farmers to present details-reports and better suggestions at the government level for solving the administrative and technical problems. • To monitor and coordinate necessary to increase the prevalence of natural farming in coordination 	Agriculture, Farmers Welfare and Cooperation Department	Director, Agricultural Technology Management Agency (ATMA)

	<p>with various offices-Board Corporation like State Agricultural University, Krishi Vigyan Kendra, GAIC</p> <ul style="list-style-type: none"> • For publicity of natural farming in coordination with other departments of the government like Information Department, through GLPC under Village Development Department to involve women in natural farming and in coordination with cooperation department for sale of natural farming farm produce. Monitoring and enforcement. 		
9	<p>Achievement of complete irrigation capacity and optimal utilization of Narmada water resources.</p> <p>Gujarat state encompasses a geographical area of 196 lakh hectares, with a cultivable expanse of 97.87 lakh hectares. The assessed irrigation potential through groundwater stands at 48.55 lakh hectares, inclusive of 18.31 lakh hectares from the Sardar Sarovar (Narmada) project. Simultaneously, approximately 22.59 lakh hectares are irrigated using groundwater. In total, it is anticipated that 71.14 lakh hectares of irrigation potential will be generated through surface and groundwater sources. The irrigation potential created via major, medium, and minor irrigation schemes, check dams, Sujlam Suflam scheme, and indirect benefits from government and private tubewells amounts to around 69.44 lakh hectares.</p> <p>Activities conducted by the Water Resources Department within the state regarding water storage.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gujarat's efforts in water storage have garnered national recognition as a model initiative. Numerous achievements, such as the construction of thousands of check dams, farm ponds, sluice dams, water temples, a lake deepening campaign, and the modernization of old canals, as well as the implementation of drip and micro-irrigation systems, the Sujalam Suflam scheme, and the salt ingress control scheme, have yielded noteworthy and anticipated outcomes. The state's focus on water harvesting has significantly elevated the water table, positively impacting agricultural production. • In the fiscal year 2022-23, the Water Resources Department identified 161 small and 102 large check dams, completing a total of 263 new check dams. As of October 30, 2023, in the 	<p>Division of Water Assets (Narmada, Water Resources, Water Supply, and Kalpasar Department)</p>	<p>Secretary, Water Resources (Narmada, Water Wealth, Water Supplies, and Kalpasar Department)</p>

ongoing fiscal year 2023-2024, the state has accomplished 117 small check dams and 108 large check dams through various schemes. Additionally, 153 small check dams and 34 large check dams are currently in progress. Upon the completion of these check dams, approximately 2000 hectares of land are expected to receive indirect irrigation benefits in the coming year.

- By March 2023, a cumulative total of 1,86,912 check dams have been successfully constructed through various state departments, resulting in benefits for approximately 4,49,228 hectares through both direct and indirect irrigation. Additionally, up to March 2023, 125,377 Boribandhas and 323,268 Farm/Seem/Forest Talwadi projects have been accomplished.
- Between the fiscal years 2011-12 and January 2022, the Water Resources Department has completed the dredging work for a significant 6,237 check dams.
- In the fiscal year 2022-23, the Water Resources Department successfully concluded repairs for a total of 1,172 check dams across the state. Over the past 12 years, spanning from 2009-10 to 2022-23, the department has completed repairs for more than 16,680 check dams. Likewise, in the ongoing fiscal year 2023-24, as of June 2023, repairs for 290 check dams have been accomplished. Notably, the government is currently implementing a plan to repair check dams based on an 80:20 public participation model, with more than 350 check dam repair projects already completed.

Sujalam Sufalam Jal Abhiyaan

• Over the past six years, the Government has consistently organized the Sujalam Sufalam Jal Abhiyan as a concerted effort to enhance water storage across the entire state. Commencing as a one-month campaign from the 1st day of the Gujarat Foundation in 2018, the initiative aimed to boost public involvement, raise awareness about water conservation, and curb water wastage. Due to the overwhelming response and impressive outcomes, the campaign extended statewide in 2019, 2020, 2021, 2022, and 2023. The primary objectives include

augmenting water storage capacity and generating employment opportunities for workers.

- The State Government collaborates across six different departments—Water Resources Department, Water Supply Department, Forest and Environment Department, Urban Development Department, Village Development Department, and Sardar Sarovar Narmada Nigam Ltd.—to collectively pursue and achieve the campaign's objectives.

- Over the past six years, a comprehensive total of 98,234 projects have been initiated, with a predominant focus on 35,303 endeavors related to pond deepening/new ponds, 21,389 initiatives targeting check dam desilting, and 5,537 efforts dedicated to check dam repairs. Additionally, extensive cleaning, spanning 63,643 kilometers, has been undertaken for canals and watercourses.

- The cumulative impact of these efforts has resulted in a notable increase in water storage capacity, amounting to 107,621 lakh cubic feet, attributed to the initiatives conducted under this campaign.

Optimal utilization of the water of the Narmada River

- As part of the Sujalam Suflam Yojana, 12 out of the originally planned 14 lift irrigation pipelines have been successfully constructed to divert excess water from the Narmada flood to fill reservoirs and lakes in North Gujarat. Additionally, the physical construction of pipelines such as Bhasaria to Samatra, Kuda-Dabhoda-Bhimpur (Varsang Lake), and Dhandhusan to Red Lakshmipura, along with Kherwa to Visnagar, has been completed. Ongoing work includes the Jyarethrad to Sipur and Kherwa to Visnagar Udvahan pipelines. The Tharad to Sipu pipeline is expected to benefit approximately 6,000 hectares in Banaskantha district, while the Kherwa to Visnagar pipeline will contribute to irrigation benefits for a total of 3,000 hectares in Mehsana district. These initiatives collectively provide direct and indirect irrigation benefits to approximately 70,000 hectares of land.
- A significant achievement of obtaining one million acre-feet of water (equivalent to 43,560 million cubic feet) from the surplus waters of Narmadapur has been realized through the Saurashtra Branch Canal of the Sardar Sarovar

Scheme. The first phase of the Saurashtra Narmada Avataaran (Sauni) Scheme, designed to fill 115 reservoirs across 11 districts in the Saurashtra region, has been completed. The benefits of this scheme have commenced, with substantial progress made in the works of the second phase, encompassing 12 packages of four links. One package of the third phase has been completed, contributing to the filling of the Narmada River in a borehole that provides drinking water to Bhavnagar city. The ongoing work in the remaining six packages is expected to conclude in the next financial year, while two packages are in the tender stage and one is awaiting technical approval. Upon completion, the Sauni scheme is poised to enhance irrigation facilities across more than 3,33,865 hectares. Since its completion, the Sauni scheme has resulted in the collection of 40,600 meters of water distributed among 53 reservoirs, 131 ponds, and 863 check dams, situated in the Narmada river basin.

- Recognizing the need to address water shortages in Kutch, the Gujarat government has decided to allocate excess floodwater from the Narmada. Various link and pipeline schemes, centered around the Kutch Branch Canal, have been devised to efficiently utilize the allocated one million acre-feet of water for the Kutch district.

Phase-1:-

- Initiated at an estimated cost of Rs 4,369 crore, work has commenced on three distinct lift pipeline links.
- The Southern Link and High Contour Storage Link are designed to supply water to 25 irrigation schemes in Anjar, Mundra, Mandvi, and Bhuj talukas, providing benefits to a total of 38,824 hectares across 47 villages in the mentioned talukas.
- Meanwhile, the Northern Link aims to deliver water to 12 irrigation schemes in Anjar, Bhuj, and Nakhtrana talukas, benefiting 36,392 hectares across 22 villages in the specified talukas.
- Additionally, the Saran link will facilitate water filling in the Saran reservoir in Rapar taluka,

bringing advantages to 29,000 hectares across 8 villages in Rapar taluka.

- Upon completion in the year 2025, these endeavors will result in the water supply to 38 irrigation schemes spanning 6 talukas in the Kutch district. This comprehensive effort is expected to benefit 1,04,216 hectares across 77 villages.

Phase-2:-

- In this upcoming phase, the plan involves undertaking the construction of two evacuation pipelines at an estimated cost of Rs. 2,304.92 crore, which are presently in the tender stage.
- The Southern Link is designated to supply water to 28 irrigation schemes in Mandvi, Nakhtrana, Lakhpat, and Abdasa talukas, resulting in benefits for a total of 36,514 hectares across 28 villages in the specified taluka.
- Simultaneously, the Northern Link aims to provide water to 13 irrigation schemes in Nakhtrana and Lakhpat talukas, benefiting 31,681 hectares across 25 villages in the mentioned taluka.
- Upon the completion of Phase 2 in the year 2025, the infrastructure will cater to 41 irrigation schemes spanning four talukas, providing water to an area of 68,195 hectares across 53 villages.

Challenges confronting the Irrigation Department

- Challenges related to the inadequate delivery of water to agricultural fields via canals, the excessive and unnecessary utilization of water by farmers, unauthorized water usage, etc.
- Inefficiency observed in public organizations responsible for water management.
- Widespread reliance on underground water for irrigation purposes

Anticipated contributions from the Fellow:-

- It is anticipated that the fellow will delve into the issues related to canal irrigation management, optimize water utilization in agricultural fields, and offer assistance to cooperative societies.
- The expectation includes providing recommendations to educate farmers for increased participation, enhancing the capacity

	of cooperative societies, promoting efficient water use in irrigation, minimizing groundwater utilization, and refining canal irrigation management.		
10	<p>Tourism Promotion: Heritage, Wildlife, Beach, Conference, Sports, City, Border, Religious, Circuit etc.</p> <p>The Tourism sector in Gujarat has been witnessing substantial growth in recent years, which contributed to an increase in the footfall of tourists. Gujarat ranks 1st in India in terms of Foreign Tourists footfall and ranks 5th in terms of Domestic Tourist footfall as per recent India Tourism Statistics 2023 report released by Ministry of Tourism, Government of India. Gujarat is able to capture 1.78 million Foreign Tourists which contributes to 20.70% share in India. Also, 135.81 million Domestic Tourists have been observed which is 7.85% share in India. Several efforts have been made by the Tourism Department Gujarat to increase the Tourist footfall in the state. One of the most important steps taken by the department is developing of AATITHYAM Portal.</p> <p>Other important steps taken by the Department to increase Tourism in Gujarat are as follows</p> <ol style="list-style-type: none"> Spiritual Tourism: Various religious places have been developed such as Holistic Development of Ambaji, Dwarkadhish Temple, Somnath Temple, Shri Mahakali Mataji Mandir Pavagadh, Mata no Madh, Shri Rukshamani Mata Temple and Palitana Jain Temples for pilgrimage Tourism. Tourism Promotion: The Gujarat government and tourism authorities have actively promoted the state as a tourist destination through marketing campaigns, travel expos, and participation in international events. Heritage and Cultural Tourism: Gujarat's rich cultural heritage, historical sites, and traditional festivals have attracted tourists interested in experiencing the state's unique cultural offerings. Vadnagar, Champaner-Pavagadh Archaeological Park, the Rani ki Vav stepwell, Sun Temple Modhera, Dholavira and the historic city of Ahmedabad have also been 	Tourism Divison, Industries and Mines Department	Tourism Corporation of Gujarat Limited

developed which has increased the tourist inflow.

4. **Eco-Tourism and Wildlife:** The Rann of Kutch, Gir National Park, Statue of Unity have drawn nature enthusiasts and wildlife lovers, providing opportunities to witness the region's diverse flora and fauna. Development of beaches along the Gujarat coastline, like Shivrampur, Dwarka, Mandvi and Somnath, have gained popularity among the visitors.
5. **Border Tourism (Seema Darshan):** Nada Bet, where Seema Darshan is held. It is an opportunity for travellers to see the workings of an army post on the border of India. Kori Creek Tourism Development Plan has been prepared to enjoy Mangrove walk, Bird and animal watching, Nature trail and with many other facilities.
6. **Business and Trade Tourism:** Gujarat's strong industrial base and business opportunities have resulted in an influx of business travellers attending conferences, trade shows, and exploring investment prospects.
7. **Event Tourism:** Gujarat hosts various events and festivals throughout the year, such as G20, Navratri, International Kite Festival, and Rann Utsav, which create spikes in tourist footfall during specific periods.

Problem Statement

"Gujarat is blessed with rich cultural heritage and diverse attractions, Gujarat's tourism sector faces challenges that hinder its optimal growth and consistent recognition. The study aims to investigate the key obstacles, analyse existing/completed tourism infrastructure projects, assess visitor satisfaction, and propose strategic recommendations to enhance Gujarat's position as a prominent tourist destination, fostering economic development and cultural exchange."

The problem statement outlines the intention to explore various aspects of Gujarat's tourism sector, from identifying challenges to suggesting

	<p>improvements, with the ultimate goal of contributing to the growth and development of tourism in the region.</p> <p><u>The fellow is required to study the following mentioned areas under CM fellowship Program</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ To study under progress/Completed Tourism Projects at various location in Gujarat ▪ On the basis of various site visits fellow need to further suggest upgradation/addition of ideas/suggestions to improve overall Tourist satisfaction and Experience. ▪ To examine the impact of tourism Projects in overall development of region and creation of local employment. ▪ Suggestion/ ideas to extend/prolong stay of visitors at various tourism location in Gujarat ▪ Suggestions to introduce PPP model in various tourism projects from Scratch to O&M. This is to create an efficient and effective tool for self-Sustaining of Projects. ▪ To evaluate the overall satisfaction and experience of tourists visiting Gujarat and identify key factors influencing their perception of the destination. ▪ To analyse the effectiveness of digital marketing strategies in promoting Gujarat as a tourist destination and their impact on attracting visitors. ▪ To assess the level of community involvement in tourism development in Gujarat and explore ways to enhance the positive impact of tourism on local communities. ▪ To evaluate the resilience of the tourism industry in Gujarat in the face of crises (natural disasters, pandemics, etc.) and suggest strategies for effective crisis management. ▪ To assess the success and challenges of various tourism theme/initiatives in Gujarat and recommend measures for promoting responsible and sustainable tourism. 		
11	<p>Pollution Control: Industrial and Urban: Problem Statement on the said subject</p> <p><u>Domestic sewage pollution</u></p>	Forest and Environment Department	Chairman, Gujarat Pollution Control Board

- There is wide gap in the generation of the sewage and its scientific disposal.
- Lack of adequate system for sewage collection in villages and small towns leading to serious water pollution problems due to discharge of untreated domestic sewage into recipient bodies like rivers, natural drains, lakes, seashores or groundwater. Problem and recommendation.
- Diseases and other health problems from agricultural, animal husbandry and other human due to use of polluted water in dry areas due to lack of clean water.
- Widespread need for low-cost sewage treatment plants. Problem and recommendation.
- Treatment capacity w.r.to domestic sewage generation in municipalities require to be evaluated. Problem and recommendation.
- An operational problem in most sewage treatment plants needs to address.
- Lack of proper operation and maintenance of Sewage Treatment Plants leads to odour nuisance in surrounding area. Problem and recommendation.
- Establishment of appropriate and adequate systems for re-use of treated sewage is also a big question. Problem and recommendation.

Industrial wastewater pollution

- The industrialization in State and presence of multiple sectors of industries leads to

generation of complex and high volume of industrial wastewater. Problem and recommendation.

- Small scale industries lacks technical and financial capabilities for operation of treatment plants. Problem and recommendation.
- Lack of technologies and technical manpower in treatment plants w.r.t product diversification in large industries. Problem and recommendation.
- Operational and maintenance problems in Common Effluent Treatment Plants (CETPs). Problem and recommendation.
- Lack of capacity and new technologies in existing treatment plants for disposal of wastewater arising from new products in member units of CETP. Problem and recommendation.
- Due to lack of reuse system of treated industrial wastewater from Common Effluent Treatment Plants (CETPs) leads to disposal issues. Problem and recommendation.
- Industrial wastewater management by zero liquid discharge units as compared to other units have higher economic burden. Needs to address. Problem and recommendation.
- Lack of skilled workers in industrial units as well as in Common Effluent Treatment Plants (CETPs). Problem and recommendation.

Solid Waste Management

- Wide gap in the amount of household solid waste generated in the state as well as the

	<p>amount of waste collected and disposed of scientifically. Problem and recommendation.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Due to the urbanization in big cities, solid waste management requires advance planning and a lot of changes in budget provision. Problem and recommendation. • Frequent epidemics and other pollution problems in small towns and villages due to lack of proper solid waste collection, treatment and disposal system. Problem and recommendation. • A lot of opposition from nearby residents/public while selecting new sites for solid waste disposal. On the other hand there is additional cost of transportation when the site is far away from the city. Problem and recommendation. • Serious problems of fire, air pollution, odour nuisance, water pollution from leachate due to legacy waste dump sites in many places in the state. Problem and recommendation. • Need for greater public awareness/suggestions on proper classification and sorting of household solid waste for reuse or disposal. Problem and recommendation. • Provision of severe penalties for violation of solid waste disposal regulations and for its effective implementation. Problem and recommendation. • Lack of facilities or inadequate capacity or management deficiencies for proper collection		
--	---	--	--

and disposal of sorted waste in large cities.

Problem and recommendation.

- Need to work for economic benefit from proper collection of recyclable solid waste and compostable bio-degradable solid waste.

Problem and recommendation.

Plastic Waste Management

- Registration of producers, importers and brand owners as per plastic waste management rules as well as number of plastic waste recyclers is highest in Gujarat state as compared to other states.

Problem and recommendation.

- Plastic waste from paper mills in the state is used as alternate fuel in cement mills. Similarly new innovative technology is requires for utilization of plastic waste in other industries. Problem and recommendation.

- Quantification and disposal of plastic waste generated from metropolitan, municipal and rural areas in scientific manner is a big issue. Problem and recommendation.

- Suggestions for creation of employment opportunities along with recycling of plastic waste by setting up plastic waste management facility at rural area or taluka level. Problem and recommendation.

Industrial Hazardous Waste management:

- There is a huge generation of hazardous waste in Gujarat. Problem and recommendation.
- Wide variation in the type of hazardous wastes due to diversity in industries, leading to

problems for its collection, storage, treatment, reuse and disposal. Problem and recommendation.

- Requirements for new technologies for cleaner production and use of cleaner technology in industries to reduce hazardous waste generation. Problem and recommendation.
- Policy requires to promote industries for scientific reuse of hazardous waste. Problem and recommendation.
- Requirements for strict implementation of waste hierarchy by industries, TSDF operators and regulators. Problem and recommendation.
- In spite of proper landfill site design and operation, sometimes air pollution, water pollution or structural stability incidents from existing landfill sites, requirements for proper closure plant and post closure monitoring mechanism. Problem and recommendation.
- Requirement of Land Use Plan for keeping distance of hazardous waste disposal sites from human population and other environmentally sensitive locations on permanent basis. Problem and recommendation.

C0-processing of waste:

- Requirements of provision in regulations for mandatory recycling of hazardous waste by generating unit and/or cement industry utilizing hazardous waste. Problem and recommendation.

- Policy requires for economic and/or other benefits to industries participating in co-processing. Problem and recommendation.

Air Pollution:

- Effective implementation of state level air pollution control action plan by every stakeholder. Problem and recommendation.
- Lack of participation and proper time-bound coordination and implementation by all concerned departments of the State for Non-Attainment City Air Action Plan. Problem and recommendation.
- Mandating the use of clean fuel or controlling the increasing number of vehicles. Problem and recommendation.
- Requirement for wider use of public transportation. Problem and recommendation.
- Micro level planning requires for some area in winter for air pollution control in big cities as well as industrial estates. Problem and recommendation.
- Policy requires to increase use of clean fuel in industries. Problem and recommendation.
- Requirement for monetary and penalty provisions for effective measures to prevent air pollution from building construction. Problem and recommendation.
- Preventive measures required to prevent accidental pollution in industries as well as monitoring required by authorities like DISH for proper safety measures to prevent air pollution

	<p>and need to guide industries accordingly. Problem and recommendation.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Need of green buffer zones to prevent air pollution and noise pollution on both sides at planning stage of major roads, highways, railway lines etc.. Problem and recommendation. • Lack of adequate green buffer zone around industrial estates. Problem and recommendation. 		
12	<p>Policy Intelligence Unit Framework</p> <p>The Policy Intelligence Unit undertakes a comprehensive examination of good governance, technology, and socio-economic factors while considering future needs and priorities. Assessing the relevance and implications of new technologies for the state involves studying the best practices and case studies from the central government and other states, analyzing their potential impacts before policy implementation. A clear time line and action plan for policy implementation, milestones and key performance indicators should be identified. Monitoring of policy implementation, identification and resolution of road map challenges also need to be studied. The impact of policies on governance, society, and the economy & the collected data and feedback should be evaluated to measure success by the Policy Intelligence Unit. It is necessary to introduce innovative audit practices to foster the areas for improvement and to set benchmarks for the policies to compete or compare with peer states.</p>	Hon'ble Chief Minister's Office	Officer on Special Duty/Secretary to the hon'ble Chief minister
13	<p>Subject: To establish Training and Capacity building as a Good Governance practice. 1) Background – SPIPA is an apex Training Institute of Gujarat. The main focus of the institute to provide training to government functionaries and develop the human capital. The aim is to upgrade the knowledge and skill of government employees at all levels to enable them to serve the people better.</p>	SPIPA, Ahmedabad	Director General, SPIPA

	<p>2) Objective – The CM fellow is expected to work on two key issues</p> <p>1 Establishing training and capacity building as good governance practice.</p> <p>2 Establishing a Standard Operating Procedure for Coordination with different departments for training purpose</p> <ul style="list-style-type: none"> • As per the recommendations made in Chintan Shibir, the fellow will have to prepare various training modules so that the officers can perform and excel in their careers as well as involve in personal development. • Training modules of various subjects have to be created and uploaded on the iGOT portal. • As part of the Karmayogi Mahabhiyan, all Class 1 to 4 officers and employees will receive periodical training. For that, the fellow has to prepare a database of all the cadres so that regular training and skill enhancement of all government employees can take place. • The fellow will assist in making TNA and ACBP (Annual Capacity Building Plans) for the departments by engaging with Capacity Building Commission. • Entering into partnership with State as well as National training institutes to impart training on various subjects like knowledge sharing, Faculty exchanges, Provision of infrastructure, Exchange programmes etc. 		
14	<p>Recycling of Rural Waste – Liquid and Solid Waste:</p> <p>-</p> <p>Under Phase-II of Swachh Bharat Mission (G) scheme, Individual Toilets, Solid Waste Management, Liquid Waste Management Etc. have been carried out to bring the villages under various categories of ODF Plus like Aspiring, Rising and Model.</p> <p>As part of Swachh Bharat Mission (Gra) Phase-II, the target is to declare ODF+ model to all villages in the state by .25-2024</p> <p>In addition, villages where various types of assets under solid and liquid waste management are constructed.</p> <p>1) Segregation Shed Target 3116 Achievement 1452</p> <p>2) Target of Community Compost Peat Shed 18822 Achievement 12068</p> <p>3) Collective Soakpit Target 59209 Achievement 36318</p> <p>4) DEWATS Target 172 Achievement 20</p>	Panchayat, Rural Housing & Rural Development Department, Government of Gujarat.	Commissioner and Secretary, Rural Development

15	<p>Technical and financial - work of DISCOMs:-</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) Operation and maintenance of electricity distribution system (2) Providing electricity connections (3) Works under various schemes of Government (4) Maintain power supply (5) System improvement works (6) AT&C loss reduction activities (7) Redressal of Consumer Grievances (8) Billing (9) Electricity Bill Collection 	Energy And Petrochemicals Department	Principal Secretary, Energy And Petrochemicals Department
16	<p>Viksit:Gujarat 2047</p> <p>Hon'ble Prime Minister referred to the next 25 years for the completion of 100 years of independence of the country as "Amrit Kaal" . Achieving new heights of prosperity, providing the best facilities in both villages and cities and building the world's most modern infrastructure are the aspirations of India@2047.</p> <p>Gujarat will play an important role in driving India's development by 2047, in which India will be a major economy with per capita income equal to that of a developed economy. By 2047, citizens of Gujarat and society will be enriched mainly in two outcomes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A good lifestyle • World class education and skill development, health services, nutrition, infrastructure and connectivity. • Best example for social security • Strong grip on environmental quality and sustainability in lifestyle. • Better earnings, equal growth and a multi-trillion dollar economy • To develop as a developed economy with equal growth • Global Criteria for Efficiency in the Workforce • Optimum mix of economic activities in different sectors which will be geared towards high value added sub-sectors • Entrepreneurship <p>The Planning Division has an important role to play in achieving this vision. The Department is responsible</p>	Planning Division, General Administration Department	Secretary, Planning, General Administration Department

for monitoring the economic and social sectors of the state and enhancing the Human Development Index through the development of deprived communities. Various departments have undertaken numerous initiatives and programs for sustainable, holistic and inclusive development of the state Planning Division is coordinating with various departments to take corrective measures in implementation of various programs through data analysis

Currently, The Planning Division is monitoring flagship programs like The Sustainable Development Goals (SDGs), The Aspirational Blocks, Programme The Aspirational District Program and the Road Map for activities to achieve Viksit Bharat @2047. The program aims to provide a phased and medium to long-term approach to guide the State Government in policies for sustainable development. Monitoring of data is very important for formulating evidence-based policies

Data needs to be made available visually to aid decision making. Data analytics decision making can help policy makers to achieve sustainable growth

The main challenges are monitoring of data. Inadequate data hampers monitoring. Low-quality, outdated, and incomplete data that lead to inaccurate conclusions, make it difficult to compare data, especially over a period of time.

To design developmental strategies and implement them with a vision to achieve the medium-term (Sustainable Development Goals (SDGs) and 2030 the long-term vision of Viksit Bharat @2047, a Fellow is required in the Planning Division.

The Fellow will assist in the following suggested activities

- To prepare short-term and long-term roadmaps of the SDGs to guide public policy
- Ensuring adequate and timely sustainable financing for results and gender budgets.

	<ul style="list-style-type: none"> • Progressu ndervarious programs as well Vision Monitoring innovation for social inclusion and sustainable expansion in the map by2047 . • Preparation of new indicators forLocalization of SDGs with its short-term and long-term targets. Preparation of state and district reports and action plans on poor performing indicators SDGs .progress and performance • .Identifying schemes linked to indicators • Evaluation of theschemes mapped with indicators to make suggestions regarding partial or totalmodification s. • Assisting departments to evaluate and recommend identifying new schemes asand when .required • To assist in organizing workshops/ conferences/training to all stakeholders .connected in the knowledge network <p>The roleFellow is important in coordinating, liaisoningand correspondence with other departments and technical agencies ofGol and GoG to facilitate collection or verification of information .related to monitoring and reporting progress</p>		
17	<p>MBKVY – Mukhyamantri Bhavishyalakshi Kaushalya Vikas Yojana:- Mukhyamantri Bhavishyalakshi Kaushalya Vikas Yojana (MBKVY) has been started to impart skill training in demand-based New Age Courses, to provide quality and current technology-based training to the trainees through ‘Kaushalya’- The Skill university/ ITIs/private training providers for the purpose of preparing skilled manpower based on the current requirement in the state. The main objective of the scheme is to skill the youth through new age technology based courses in manufacturing, service and other sectors through skill mission in the state. The above courses are implemented through GSDM.</p> <p>Implementation and Monitoring Mechanism: State Steering Committee as well as Implementation and Monitoring Committee have been formed separately for coordination and monitoring of various activities related to this scheme. A Steering Committee is constituted under the Chairmanship of Additional Chief Secretary, Department of Labour, Skill</p>	Labour, Skill Development and Employment Department	Directorate of Skill Development

	<p>Development and Employment to provide smooth coordination of the scheme and guidance from higher level.</p> <p>Functions of the Steering Committee: Under MBKVY Scheme, selection of courses based on industry requirements, allocation of sector wise/course wise training targets, selection of implementing agency and appropriate criteria, approval of Expression of Interest (Eoi)/tender/RFP prepared sector wise, to review the progress made against the targets allocated. Monitoring Committee shall periodically review the plan.</p> <p>Beneficiary Group: Class- 12/10pass students, ITI Pass out trainees, degree-diploma pass out students.</p> <p>Mode of Payment: For NSQF courses Training cost per candidate as determined under Common Skilling Norms is paid directly to the bank account of the Project Implementation Agency.</p> <p>For new courses based on industry demand the training cost will be paid to the training center as determined by the Steering Committee. whose assessment fee will be paid as per the rate prescribed by GCVT/KSU.</p>		
18	<p>Study of cultural relations between Gujarat and other states:- Commissioner, Youth Service and Cultural Activities, Department of Sports, Youth and Cultural Activities, Government of Gujarat, Gandhinagar organizes various events every year by various departments and organizations of other State Governments of India in their state to make other people aware of the cultural art heritage of Gujarat State and promote art activities in the state. For that purpose, artists are sent to other states to present the traditional art heritage.</p> <p>For further development of cultural relations between Gujarat and other states, various government departments and institutions of other states as well as the Gujarati society living in that state may send various folk dance artists from Gujarat to their state on the occasion of celebrating their special days and various festivals. If available, it would be possible to send more artists/artists to other states.</p>	Department of Sports Youth and Cultural Activities	Commissioner , Youth and Cultural Activities

	<p>Apart from this, due to the fact that the state institutions/departments are informed about the program organized by them in a very short time and near the date, the approval from the department level and then the artistes are very annoyed due to not getting the confirmed train ticket to go to the concerned state. Arrangements should be made to allocate special quota in ticket reservation for artists to attend the next programme. So that artists can reach the event venue on time and safely and help in better strengthening of cultural relations between Gujarat and other states.</p>		
19	<ul style="list-style-type: none"> • Scholarship Program for International Studies offered by the developing cast welfare Department (Videsh Abhyas Loan Yojana) • Financial Assistance Scheme to the Elderly and Handicapped <p>Scheme Implementation:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The scheme has been initiated since 03/12/2001. <p>Nature/Loan Assistance Standards:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loan of Rs.15.00 lakh for higher studies abroad. <p>Eligibility Criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minimum of 60% marks in class 12th (10% relaxation for NT/DNT, more backlash, extreme backlash). • Loan applicable for Foreign Diploma, Graduate, Post Graduate, Post Graduate Diploma, P.HD. • The loan is granted for courses of at least one academic year or more duration or a minimum of two semesters in all fields of higher education. • Students can apply before going abroad or within six months of going abroad. <p>Rate of Interest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4 percent per annum simple interest. <p>Income Limit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The annual family income limit for category/SEBC should be less than Rs. 10.00 lakh. <p>Problem Statements and Expected Responsibilities for Fellows:</p>	Department of Social Justice and Empowerment	Director, Development Caste Welfare, Director, Social Security

1. Students pursuing courses abroad often struggle to assess the availability of promising career opportunities upon completion.
2. Students encounter challenges in ascertaining the recognition status of the college/university they attend in the respective country.
3. Determining the nature of the study program—Diploma/Graduate/Post Graduate—that students are pursuing can be challenging.

Financial Assistance Scheme for Destitute Elderly and Disabled People:

This program was initiated on 01/04/1978.

- The scheme primarily targets destitute elderly and disabled individuals. It aims to offer financial support in the form of unemployment allowances for educated unemployed disabled individuals and pensions for destitute elderly individuals.
- Beneficiaries in the age range of 60 to 79 years receive a monthly assistance rate of Rs 1000/-, while those aged 80 years and above receive a monthly assistance rate of Rs 1250/-.
- The assistance applies to both spouses if they are above 60 years of age.
- To access the benefits of this scheme, eligible individuals can apply through the Digital Gujarat Portal from E-Gram Centers in rural areas and from Public Service Centers in urban areas.

Eligibility Criteria for Availing Scheme Benefits:

- The applicant must be above 60 years of age.
- In the case of a disabled applicant, the age should exceed 45 years, and the disability percentage should be over 75%.
- The annual income of the applicant should not exceed Rs.1,20,000/- for rural areas and Rs.20,000/- for urban areas, and it must not exceed Rs.1,50,000/-.
- The applicant should not have a son above 21 years of age.
- Applicants with adult sons, those with physical disabilities or mental instability, those suffering from serious illnesses like cancer and TB, and those incapable of earning are eligible to apply.
- The applicant must have resided in Gujarat state for the last 10 years.

Authority to Sanction Assistance:

- Taluka Mamlatdar
- The officer who hears the appeal in case of non-acceptance of assistance under this scheme – Provincial Officer

Problem Statement:

Annual verification of the longevity of beneficiaries receiving this assistance:

- To ensure the accuracy of the beneficiary list, it is essential to assess how many beneficiaries are still eligible for old-age pensions in their area. This information should be sent to the Taluka Mamlatdar for planning purposes.

• Questions Regarding Beneficiary's Bank Account:

If a beneficiary experiences changes in their account number and IFSC code due to bank mergers, they may lose their pension entitlement. To address such situations, beneficiaries receiving pensions should provide both the newly updated account number and the old account number to the office of Mamlatdarshree. This will help resolve the issue.

• Doorstep Payment System:

Considering that beneficiaries of this assistance are destitute and may lack family support, implementing a doorstep payment system would allow them easy access to withdraw the government-provided assistance amount, especially if their bank is far from their residence.

• Aadhaar-Based Payment:

The assistance plans emphasize 100% Aadhaar-based payment. To ensure awareness and transparency, beneficiaries should have their Aadhaar de-seeded after the assistance is transferred. Converting the beneficiary's bank account into a Sahayata account linked to Aadhaar through the bank can address this issue effectively.

• Beneficiary Identification:

To broaden the reach of this assistance, the local government system should develop a system beyond traditional publicity methods. This system should facilitate the identification of eligible beneficiaries, making it easier to provide them with the necessary supporting documentation for receiving assistance.

• Appointment of Project Officer:

As this scheme falls under the jurisdiction of the Revenue Department, appointing a Project Officer to

	assist the Taluka Mamlatdashri in implementing these schemes can streamline the implementation process.		
20	<p>Sustainable livelihood for economic and social development in tribal area</p> <p>In Gujarat, tribal communities are spread out over the eastern part of the State from Ambaji in Banaskantha district in the North to Umbergaon in Valsad in the Southern part of the State. Tribal communities largely live in remote rural or forest areas with agriculture being the primary economic activity. Many families also migrate to cities in other districts to work in construction sector largely on a daily wage. Migratory families can miss out on benefits of the facilities like anganwadis, primary schools, health centres etc. being provided by the Government in their villages leading to poor social outcomes such as malnourishment and low level of literacy.</p> <p>Tribal Development Department, Government of Gujarat has undertaken many initiatives in the livelihood sector to provide sustainable livelihoods to tribal families. This not only increases income of the families but also ensures that families can avail other benefits provided by the Government by reducing migration. It also enables youth to study in schools/ colleges without bothering about income for family. Some of the major initiatives are:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integrated Dairy Development Program to promote animal husbandry among the tribal farmers; • Agriculture Diversification Project, mechanization of agriculture to promote high value crops, prioritize mechanization of farming and provide technical assistance to tribal farmers • Checkdam and Lift Irrigation scheme, irrigation well with solar pump to provide source of irrigation so that at least two crops can be cultivated on the land in a year. • Skill development/ upgradation through 21 Vocational Training Centres which train about 8000-9000 students every year <p>Livelihood interventions are also planned at district level to promote self-help groups, art and craft of the tribal communities, poultry farming etc.</p>	Tribal Development Department	Commissioner, Tribal Development

	<p>During the course of fellowship, the fellow is expected to study and provide policy and Implementation level inputs to improve efficacy of the above schemes. The fellow is also expected to study other opportunities available in the tribal areas in livelihood sector and assist in designing interventions so as to increase income of the tribal families sustainably.</p>		
--	---	--	--

(with General Administration Department GR no. GAD/MSM/e-file/1/2023/7162/ARTD2 dated 24/11/2023)

Annexure -III Training of the Fellows

Collaborative partnership between the Sardar Patel Institute of Public Administration (SPIPA) & Indian Institute of Management Ahmedabad (IIM-A) to facilitate the implementation of a fellowship program aimed at enhancing governance, policy-making, and service delivery.

Program Details: CM Fellowship Program

Duration: Two Weeks

Location: Offsite, SPIPA, Ahmedabad

Participants: 20 per program. However the actual need will be determined on time to time basis

SPIPA's Role in Fellowship Program

Training Provider: SPIPA will provide training to the onboarded fellows.

Administrative Support: SPIPA will offer comprehensive administrative support to facilitate the smooth functioning of the program.

Orientation Program: SPIPA will conduct an orientation program for the fellows to familiarize them with the program's objectives, expectations, and organizational structure.

Training Duration: Fellows will undergo a one-week training program organized and facilitated by SPIPA. This training will likely cover various aspects of governance, policy-making, and service delivery.

SPIPA's involvement in the program adds a valuable dimension by providing training, administrative assistance, and orientation to ensure the success and effectiveness of the fellowship program.

Role of IIM -Ahmedabad in Fellowship

The Indian Institute of Management Ahmedabad (IIM-A) plays a significant role in a program involving the selection and training of fellows. IIM-A, as an academic partner, will provide fellows with access to mentorship. Here's an overview of the roles and responsibilities of IIM-A in this context:

- Evaluation of Personal Statement by IIM-A
- Concurrent Selection & Recommendation Committee (SRC):
  - IIM-A is a part of the Committee as an Expert panelist. This committee is responsible for the final recommendation of fellows.
- Training Program:
  - Duration: The training program lasts for one week (5 days)
  - Sessions: There are four sessions per day, each lasting 1 hour and 15 minutes.
  - Teaching Methodology: The program utilizes the "Case Method" for immersive learning.
- Fellow Evaluation:

- IIM-A is also involved in the evaluation of the fellows during their tenure. The evaluation process likely includes criteria related to the fellow's engagement, contributions, and overall development during the program.
- Awarding Certification:
  - After the completion of the fellow's tenure, IIM-A collaborates with the GoG to award Fellowship Certification.
- Faculty Resources

Prof Satish Deodhar is Dean (Faculty) and Professor of Economics at the IIM-A. He has a Bachelor's and a Master's in Economics from the Gokhale Institute of Politics and Economics, and a PhD in Agricultural Economics from The Ohio State University. Apart from being the recipient of the Outstanding PhD Dissertation Award from the Food Distribution Research Society, USA. He will play lead role on behalf of IIM-A

(with General Administration Department GR no. GAD/MSM/e-file/1/2023/7162/ARTD2 dated 24/11/2023)

ANNEXURE-4

UNDERTAKING

I.....Age.....Residence:.....

.....solemnly affirm & declare on Oath that:

I have been offered to join fellowship under the Govt. of Gujarat Sardar patel good governance C.M's Fellowship Program. I hereby abide myself that during the fellowship and attachment with my allotted Head of the department or during the interaction with the C.M's office and even after the completion of my fellowship program, I shall not divulge or disclose any information which comes to my knowledge during this period.

I hereby also state that I have carefully read the guideline of Sardar patel good governance C.M's fellowship and I am agree with the Terms and conditions of it.

I hereby also state that neither myself nor any of my family members are involved with any political or unlawful organization.

I have also been made to understand that this Affidavit can be and shall be used against me for legal proceedings as and when I breach the above undertaking.

In testimony I hereby sign and execute the affidavit before notary.....in my full conscious and without any pressure or coercion at my own will on _____ day of month of 2023

_____

Notary

Day/Date_____

સરદાર પટેલ ગુડ ગવર્નન્સ
સી.એમ. ફેલોશીપ અંતર્ગત
ફેલો તરીકે નિમણૂક આપવા
બાબત.

ગુજરાત સરકાર
સામાન્ય વહીવટ વિભાગ
ઠરાવ ક્રમાંક: **GAD/MSM/e-file/1/2024/6058/ARTD2**
સચિવાલય, ગાંધીનગર.
તા.

વંચાણમાં લીધા:- (૧) સામાન્ય વહીવટ વિભાગનો તા.૨૪/૧૧/૨૦૨૩નો ઠરાવ
ક્રમાંક: **GAD/MSM/e-file/1/2023/7162/ARTD2**

પ્રસ્તાવના:-

વંચાણમાં લીધેલ ઠરાવથી સરદાર પટેલ ગુડ ગવર્નન્સ સી.એમ. ફેલોશીપ કાર્યક્રમ અમલમાં મૂકવામાં આવેલ. યુવાવર્ગ રાજ્ય અને દેશના વિકાસમાં શ્રેષ્ઠ ફાળો આપી શકે તે આ કાર્યક્રમનો ધ્યેય છે.

પ્રસ્તુત ઠરાવની જોગવાઈઓમાં કેટલાક સુધારા કરવાની બાબત વિચારણામાં હતી. પુખ્ત વિચારણાને અંતે હાલની જોગવાઈઓમાં નીચે મુજબ સુધારા/વધારા કરવામાં આવે છે.

ઠરાવ:-

૧. ઠરાવના ફકરા ક્રમાંક ૧૧માં પ્રથમ વાક્ય પછી “તેમજ ફેલો દ્વારા કરવામાં આવેલ કામગીરીનો માસિક સંક્ષિપ્ત અહેવાલ અચૂકપણે રજૂ કરવાનો રહેશે” એ વાક્ય ઉમેરવામાં આવે છે.

૨. પરિશિષ્ટ-૧ના ફકરા ક્રમાંક ૨.૧માં પ્રથમ વાક્યમાં “ના આધારે તેમના નિયુક્ત” એ શબ્દોના સ્થાને “અને કુશળતાને ધ્યાનમાં રાખીને સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવે તે” એ શબ્દો વંચાણે લેવાના રહેશે.

૩. પરિશિષ્ટ- ૧ના ફકરા ક્રમાંક ૩.૮ના અંતે “પરંતુ જો એક મહિનાની નોટિસ આપ્યા સિવાય એક મહિનાથી ઓછા સમયમાં ફેલોને કાર્યક્રમ સમાપ્ત કરવો હોય તો ફેલોએ એક માસનો નોટિસ પગાર આપી, તેની કરેલ કામગીરીના તમામ પ્રકારના દસ્તાવેજો સરકારમાં જમા કરાવી, ફેલો કાર્યક્રમ સમાપ્ત કરવાની રજૂઆત કરી શકશે.” તે જોગવાઈ ઉમેરવામાં આવે છે.

૪. પરિશિષ્ટ- ૧ના ફકરા ક્રમાંક ૬.૧(૩) માં "રાષ્ટ્રીય" એ શબ્દ પછી “કે

આંતરરાષ્ટ્રીય” એ શબ્દો ઉમેરવામાં આવે છે.

૫. પરિશિષ્ટ- ૧ના ફકરા ક્રમાંક ૮.૩ના અંતે “જેમણે આ કાર્યક્રમ હેઠળ કામગીરી કરેલ હોય તેઓએ ફરીથી આ કાર્યક્રમ માટે અરજી કરવાની રહેશે નહીં. જો તેઓ અરજી કરશે તો તેઓની અરજી ધ્યાને લેવામાં આવશે નહીં.” તે ફકરો ઉમેરવામાં આવે છે.

૬. પરિશિષ્ટ- ૧ના ફકરા ક્રમાંક ૮.૬ (૧) હેઠળના કોષ્ટકના ક્રમાંક (૩)ની સામેના સ્તંભ-૩માં "માપદંડ" શીર્ષક હેઠળમાં IARI(PUSA) શબ્દ પછી “**Times Higher Education "T H E "** અથવા **Quacquarelli Symonds World University Rankings "Q S "** રેટિંગ પ્રમાણે વિશ્વની ટોચની ૨૦ યુનિવર્સિટીઓમાંથી સ્નાતક કે અનુસ્નાતક ની પદવી.” એ શબ્દો ઉમેરવામાં આવે છે.

૭. પરિશિષ્ટ-૨ના ફકરા ૩. અંતર્ગત આવેલ કોષ્ટકના અનુક્રમ ૧૨ સામે સ્તંભ-૨માં દર્શિત પ્રોજેક્ટને બદલે આ સાથે સામેલ પરિશિષ્ટ-૧ મુજબના વિષય/પ્રોજેક્ટની વિગતો વંચાણે લેવાના રહેશે.

૮. પરિશિષ્ટ-૨ના ફકરા ૩. અંતર્ગત આવેલ કોષ્ટકના નીચે “વિભાગ/ખાતાના વડા પરિશિષ્ટ-૨ માં દર્શાવેલ વિષય/પ્રોજેક્ટ ની વિગતો સિવાય અન્ય કોઈ વિષય/પ્રોજેક્ટની કામગીરી ફેલો પાસેથી લેવા ઈચ્છે તો સરકારશ્રીની મંજૂરી લઈને ફેલોને સદર પ્રોજેક્ટ/વિષયની કામગીરી સોંપી શકશે.” તે જોગવાઈ ઉમેરવામાં આવે છે.

વિભાગના તા.૨૪/૧૧/૨૦૨૩ના ઠરાવ અને તેના પરિશિષ્ટ ૧ થી ૪ની અન્ય તમામ વિગતો, જોગવાઈ, બોલીઓ/શરતો યથાવત રહેશે.

આ ઠરાવ આ વિભાગની સરખા ક્રમાંકની ફાઈલ ઉપર સરકારશ્રીની મળેલ મંજૂરી અન્વયે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે.

ગુજરાતના રાજ્યપાલશ્રીના હુકમથી અને તેમના નામે,

(ડૉ. જયશંકર ઓધવાણી)
સરકારના નાયબ સચિવ
સામાન્ય વહીવટ વિભાગ

માન. રાજ્યપાલશ્રીના અગ્રસચિવશ્રી, રાજભવન, ગાંધીનગર
માન. મુખ્યમંત્રીશ્રીના મુખ્ય સલાહકારશ્રી/ સલાહકારશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર
માન.મુખ્યમંત્રીશ્રીના અધિક મુખ્ય સચિવશ્રી/સચિવશ્રી, સચિવાલય, ગાંધીનગર
માન.વિરોધપક્ષના નેતાશ્રીના અંગત સચિવશ્રી, ગુજરાત વિધાનસભા, સચિવાલય, ગાંધીનગર

મુખ્ય સચિવશ્રીના અધિક સચિવશ્રી, મુખ્ય સચિવશ્રીનું કાર્યાલય, સચિવાલય, ગાંધીનગર

સચિવશ્રી, ગુજરાત વિધાનસભા સચિવાલય, ગાંધીનગર

સચિવશ્રી, ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ, ગાંધીનગર.

સચિવશ્રી, ગુજરાત તકેદારી આયોગ, ગાંધીનગર.

રજિસ્ટ્રારશ્રી, ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ.

અધિક મુખ્ય સચિવશ્રી/અગ્ર સચિવશ્રી/સચિવશ્રી, સચિવાલયના સર્વે વિભાગો

સચિવશ્રી, ગુજરાત મુલ્કી સેવા ટ્રીબ્યુનલ, ગાંધીનગર

સચિવશ્રી, ગુજરાત ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળ, ગાંધીનગર

સચિવશ્રી, ગુજરાત પંચાયત સેવા પસંદગી મંડળ, ગાંધીનગર

સચિવશ્રી, ગુજરાત માહિતી આયોગ, સેક્ટર-૧૦, ગાંધીનગર

મહાનિદેશકશ્રી, સરદાર પટેલ લોક પ્રશાસન સંસ્થા, અમદાવાદ

નાયબ સેક્શન અધિકારીની સિલેક્ટ ફાઈલ.

શાખા સિલેક્ટ ફાઈલ.

પત્ર દ્વારા

પરિશિષ્ટ-૧

અનુ.	પ્રોજેક્ટની વિગત	વિભાગ/ખાતાના વડાનું નામ	માર્ગદર્શક
૧	<p>ડેટા-સંચાલિત ગવર્નન્સ અને વિશ્લેષણ :</p> <p>નાગરિકોની જરૂરિયાતોના સંતોષની ખાતરી કરવા માટે અને સરકારી યોજનાઓમાં સુધારો કરવા લાભાર્થીઓ પાસેથી મળેલા પ્રતિસાદનું વિશ્લેષણ કરવું જરૂરી છે. આ વિશ્લેષણથી સંચાલકીય બાબતો, નાગરિક સંતોષ અને નીતિ નિર્ધારણ અથવા પ્રક્રિયાલક્ષી વ્યસ્થાપનની જરૂર હોય તેવા ક્ષેત્રોમાં ઈનસાઈટ (ઉંડાણપૂર્વકની માહિતી) પ્રાપ્ત થશે. અગત્યની આ માહિતી મેળવવા માટે અરજદારો સાથેનો વાર્તાલાપ, અરજદારોની ડીજીટલ અને ફીઝીકલ(ભૌતિક) અરજીઓથી પ્રાપ્ત પ્રતિસાદને વિવિધ ટેકનોલોજી જેવી કે બીગ ડેટા, AI, મશીન લર્નિંગ અને NLPથી વિશ્લેષણ કરવું જોઈએ.</p> <p>આ પ્રક્રિયામાં ડેટા સંગ્રહ, ડેટા ક્લીનીંગ, ડેટા વર્ગીકરણ, અરજદારોના વલણ, લાગણી, સ્થાનિક અપેક્ષાઓ, કાર્ય-કારણ સંબંધી વિશ્લેષણો તેમજ વિઝ્યુલાઇઝેશન અને અમલ કરવા લાયક ભલામણો જેવા વિવિધ તબક્કાઓ મુખ્યત્વે સામેલ હશે.</p> <p>લાભ: કાર્યક્ષમતામાં સુધારો, જવાબદેહી, નાગરિક સંતોષ, સમસ્યાનું વહેલું નિદાન, કાર્યક્રમની અસરકારકતામાં વધારો, ફરિયાદોમા ઘટાડો અને સતત સુધાર.</p>	માન.મુખ્યમંત્રીશ્રીનું કાર્યાલય	ખાસ ફરજ પરના અધિકારી,/માન. મુખ્ય મંત્રીશ્રીના સચિવશ્રી

